

ДЕРЖАВНИЙ АРХІВ ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Чортків – місто української слави

каталог виставки до 500-річчя надання місту Магдебурзького права

Тернопіль

2023

УДК 94(477.84)

Ч-75

Укладач : Оксана СУЛИМА, головний спеціаліст відділу інформації та використання документів державного архіву Тернопільської області

Автори вступної статті : Оксана СУЛИМА, Федір ПОЛЯНСЬКИЙ

Відповідальний редактор : Марія КУЛИК, заступник директора-начальник відділу інформації та використання документів державного архіву Тернопільської області

Керівник проєкту й науковий редактор : Федір ПОЛЯНСЬКИЙ, кандидат історичних наук, доцент, директор державного архіву Тернопільської області

Комп'ютерний набір та верстка : Наталія МАРКОВИЧ, інженер II-ї категорії відділу фінансового та матеріально-технічного забезпечення державного архіву Тернопільської області

Рекомендовано до видання рішенням науково-методичної ради державного архіву Тернопільської області (протокол № 1 від 04 січня 2023 р.)

Чортків – місто української слави : каталог виставки до 500-річчя надання місту Магдебурзького права / Держ. архів Терноп. обл. ; упоряд. Оксана Сулима ; авт. вступної ст. : Оксана Сулима, Федір Полянський ; відп. ред. Марія Кулик ; кер. проєкту й наук. ред. Федір Полянський. – Тернопіль, 2023. – 166 с.

Пропоноване видання є каталогом виставки документів, підготовленої держархівом Тернопільської області до 500-річчя з часу надання місту Чорткову Магдебурзького права.

До видання включено документи, які дають змогу ознайомитися з вагомими історичними подіями, що відбувалися у місті Чортків і Чортківському повіті впродовж XX століття та окреслити основні напрями життєдіяльності міщан у відстоюванні українських національних прав у роки окупацій та захисті самостійності і територіальної цілісності Української держави.

Видання розраховане на істориків, краєзнавців, архівістів, викладачів та усіх, хто цікавиться історією Чортківщини.

УДК 94(477.84)

ЧОРТКІВ – МІСТО УКРАЇНСЬКОЇ СЛАВИ

(ЗА ДОКУМЕНТАМИ ДЕРЖАВНОГО АРХІВУ ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ ОБЛАСТІ)

У 2022 році місто Чортків відзначало 500 років з часу надання місту Магдебурзького права.

На зберіганні в держархіві області знаходяться документи, які дають змогу ознайомитися з вагомими історичними подіями, що відбувалися у місті Чортків та Чортківському повіті впродовж ХХ століття та окреслити основні напрями життєдіяльності міщан у відстоюванні українських національних прав у роки окупацій та захисті самостійності і територіальної цілісності Української держави.

У документах архівного фонду «Канцелярія Тернопільського губернатора» наявні відомості про Чортківське міське управління станом на 08 грудня 1914 р. [1], відомості начальника Чортківського повіту про населені пункти, територію повіту, розподіл землеволодінь, кількість фабрик і заводів, шляхи сполучення, урядові і громадські установи станом на 1915 рік [2]. Згідно з документами, станом на 1914 рік в Чортківському повіті було 1 місто, 1 передмістя, 2 містечка та 75 сіл, фільварків та хуторів. Проживало в повіті 80338 осіб, з них (за віросповіданням) 54685 греко-католиків, 90 лютеранів, 19754 католиків, 5809 євреїв [3]. У місті Чорткові та повіті станом на 1914 рік діяло 49 навчальних закладів [4]. У місті було електричне освітлення, каналізація і водопровід [5].

Найвагоміший пласт документів з історії міста Чорткова та повіту знаходиться в архівних фондах – Чортківське повітове староство, Тернопільське воєводське управління, що охоплюють період 1919-1939 років та розкривають соціальне, економічне, громадське життя Чортківщини.

Особливу частину становлять документи про діяльність польських, єврейських та українських товариств, які діяли у місті та повіті. Як свідчать документи, товариств у місті було чимало. Українські товариства були осередками українського громадського та політичного життя краю, об'єднували українську інтелігенцію, відстоювали національні права українців та популяризували українську національну ідею.

У своїх спогадах д-р Лонгин Горбачевський згадує: «Нашої інтелегенції було в Чорткові тоді досить багато: чотирьох адвокатів – д-р М. Видрак, д-р А. Горбачевський, д-р В. Електорович і д-р Євстахій Юрчинський, стільки само конципієнтів – крім мене д-р Іван Гринчишин, д-р Іван Хичій, д-р Михайло Росляк, судді – радники Миронович, Стебельський, Яскуляк, Смеречинський, Панас, судові аплікати: Юліян Антонович, Вайцович, д-р Василь Палідвор, Шипайло; численні вчителі гімназії та вчительської семінарії, як Дм. Пігут, Василь Коваль та інші, інженер Олеськів та багато інших. Інтелегенція гуртувалася коло тов-а «Бесіда», що містилася в «Народнім Домі» на розі вул. Міцкевича та Зеленої. Там сходилися вечорами на гутірки, там відбувалися засідання всіх товариств, там відбувалися теж співанки

хору» [6]. В держархіві області зберігаються документи про діяльність філій товариств «Просвіта», «Сільський господар», «Сокіл», «Луг»: інформації про зміну складу керівників товариств, статuti, повідомлення про діяльність, про дозволи на проведення різноманітних фестин, зборів, свят, концертів, тощо.

Окремо хочеться відзначити документи про діяльність віділу товариства «Руська бесіда» в Чорткові. Як згадує Лідія Горбачевська-Носикова: «Значення товариства «Українська Бесіда» в Чорткові далеко відбігало від характеру касинового товариства. Сміло можна твердити, що власне там народжувалися майже всі задуми організованого життя і то не лише міста, а й околиці» [7]. У зверненні членів віділу Товариства «Руська бесіда» до Тернопільського воєводства про зміну статуту товариства від 20 квітня 1923 року зазначено, що товариство «Руська бесіда» в Чорткові почало діяти ще у 1903 році. 14 січня 1923 року на зборах товариства було прийнято рішення про внесення змін в Статут, серед яких і зміна назви з «Руська бесіда» на «Українська бесіда» [8].

Активною була також діяльність філії «Союзу Українок» в Чорткові. 23 березня 1922 року членкині товариства звернулися до Тернопільського воєводства про отримання дозволу на відкриття філії «Союзу Українок» в Чорткові [9]. Серед завдань товариства: організація філій товариства у селах повіту, організація дитячих садочків, проведення свят, фестин. Особливу увагу приділялося ліквідації неграмотності, зокрема організувались класи для неграмотних [10]. Філія «Союзу Українок» в Чорткові була доволі чисельною, так станом на 16 грудня 1933 року у філії було 97 членкинь [11], станом на 1936 рік – 115 [12]. Згідно інформації Чортківського повітового староства про зміну складу керівників товариства «Союз Українок» в Чорткові від 14 квітня 1939 року, членами товариства було 30 осіб, а головою була Шматова Софія [13].

Впродовж 1920-1930-х років важливим для місцевого українського населення була діяльність Українського Педагогічного Товариства «Рідна Школа», метою якого було задоволення потреб українського народу на полі шкільництва; публічного, домашнього та позашкільного виховання. У склад кружка Українського Педагогічного Товариства «Рідна Школа» у Чорткові в різні роки входили знані та шановані в місті та окрузі постаті. Головами кружка були: Лонгин Горбачевський, Іван Гринчишин, Дмитро Пігут, Михайло Росляк. Серед активних членів товариства відмітимо отців Теодора Чубатого та Дмитра Кубаєвича, Романа Олеськіва, Орисю Пігутівну, Остапа Юрчинського, Василя Ковалю, Онуфрія Сорбея, Ірену Олеськову, Івана Калиняка, Василя Палидвора, Корнила Смульського, Семена Короля, Юлію Шкваркову, Гриця Соколовського, Стефана Сосю, Антонія Бабія, Тому Гориня та інших [14]. Товариство організувало різноманітні фестини, концерти, збірки коштів, тощо. Так, 11 лютого 1935 року кружок «Рідної школи» в Чорткові звернувся до повітового староства про надання дозволу на проведення концерту за участю української співачки Івanni Синенької-Іваницької (уродженки села Великі Чернокінці) [15]. Товариство гуртувало довкола себе українців, об'єднаних духом національної ідеї. Багато членів кружка «Рідної школи» та учнів української гімназії були активними членами «Пласту», організаторами Юнацтва ОУН [16].

Польська поліція стежила за членами українських товариств, колишніми військовиками, про що свідчать документи архівних фондів Тернопільське воєводське управління, Чортківська повітова команда державної поліції. Так, у документах архівного

фонду Тернопільське воєводське управління збереглися список колишніх офіцерів українських військових формувань періоду 1918-1920 років та список видатних українських діячів періоду 1918-1923 років станом на 1931 рік. У ці списки включені: Оробко Василь, др. Електорович Володимир, Шкварок Василь, Яхницький Йосиф, Єднак Йосиф, Король Ярослав, Маньовський Станіслав, Уланський Ярослав, Горинь Томаш, Петрикевич Вітольд, др. Гринчишин Іван, Дмитрик Іван, др. Росляк Михайло, Маркевич Стефан, Квасніцький Віктор, Росляновська з Дорожинських Марія, Гаврилюк Дмитро, Кузик Микола, о. Чиж Василь, Івасів Василь, др. Горбачевський Антон, др. Юрчинський Остап, Пігут Дмитро, Соробей Онуфрій, Коваль Василь, Плецан Йосиф, о. Фіголь Стефан [17].

Чимало учнів гімназії Українського Педагогічного Товариства, вихованих у душі української національної ідеї, вступали до лав УВО та ОУН чи були їх симпатиками.

Польська поліція відслідковувала українські рухи, збирала інформацію на їх членів, про що свідчать численні інформації, донесення, повідомлення, які відклались у фонді Тернопільське воєводське управління. Так, з інформації Чортківського повітового староства до відділу політичної безпеки Тернопільського воєводського управління дізнаємось про організацію у приватній гімназії Українського педагогічного товариства п'ятки ОУН у складі Чеховського Тараса, Войтовича Петра, Дем'яніва Стефана, Ландяка Івана, Шевчука Корнеля [18], про діяльність групи Юнацтва ОУН [19]. В архівному фонді «Чортківська повітова команда державної поліції» зберігаються облікові картки на осіб, обвинувачених/заарештованих за приналежність до УВО та ОУН. Серед них уродженці Чорткова та учні української гімназії: Добромільський Богдан-Роман, Гладкий Володимир, Карачка Василь-Осип, Олеськів Стефан, Осадчук Йосиф, Прокопович Любомир – заарештовані за приналежність до УВО [20]; Балацко Володимир, Бачинський Мирон-Володимир, Дідич Володимир, Ландяк Іван, Стиранка Михайло – заарештовані за приналежність до ОУН [21]. Окрім облікових карток, на цих осіб велись ще й обліково-спостережні справи, до прикладу такі справи є на Олеськів Стефана Романовича та Осадчука Йосифа Михайловича [22].

Варто зазначити, що відслідковування національно свідомих осіб продовжила і радянська карально-репресивна система. 3925 архівно-слідчих справ зберігаються у фонді «Управління Служби безпеки України в Тернопільській області», що були створені в ході розслідувань діяльності арештованих органами держбезпеки СРСР у 1940-х роках.

Справи велись на кожного репресованого окремо або могли бути об'єднані у групову справу. Серед документів архівно-слідчих справ – матеріали оформлення арешту та проведення обшуку, матеріали слідства (протоколи допитів обвинуваченого та свідків, протоколи очних ставок, особисті свідчення обвинуваченого, тощо), характеристики з місця проживання або роботи та матеріали оформлення слідства (протокол пред'явлення слідчих матеріалів, обвинувальний висновок, вирок позасудового органу, суду, трибуналу тощо), а також довідка про політичну реабілітацію особи. Серед архівно-слідчих справ заслуговують на увагу справа на Курій Йосифу Андріївну, 1914 року народження, засуджену на 5 років по ст.5-33 КК УРСР, серед матеріалів справи якої – герб «Тризуб ОУН» [23]; на громадського діяча, адвоката, члена УНДО Володимира Електоровича [24]; на Мірус Богдана Михайловича, 1918 року народження, обвинуваченого за проведення антирадянської агітації [25]; на членів

ОУН – Бабій Стефанію Василівну, 1923 року народження, Кравчука Григорія Матвійовича, 1902 року народження [26].

Серед документів, які розкривають період боротьби за незалежність України в часи другої світової війни, заслуговують на увагу документи архівного фонду «Архів з бідона. Чортківсько-Бережанська округа ОУН». Ці документи були вилучені працівниками Чернівецької митниці та відповідно наказу Міністерств культури України від 13.11.2017 р. № 1192, у 2018 році передані на зберігання в держархів Тернопільської області. Серед них – списки борців-героїв з Чортківського району, які загинули під час другої більшовицької окупації у квітні 1944-серпні 1945 роках [27], повідомлення про загибель повстанців [28]. Цікавим документом є характеристика Чорткова у відомостях українських націоналістів станом на червень 1947 року [29].

Боротьба за українську державу, національну ідею продовжувала тривати і у наступні десятиліття. У ніч проти 22 січня 1973 року у Чорткові учасниками Росохацької групи було піднято чотири синьо-жовтих прапори і розвішено прокламації до 55-ої річниці проголошення Четвертого Універсалу Української Народної Республіки.

Ця підпільна молодіжна група молоді із села Росохач Чортківського району діяла на початку 70-х років ХХ століття. У групу входило 9 осіб: Володимир і Микола Мармуси, Петро Вітів, Петро Винничук, Володимир Сеньків, Андрій Кравець, Микола Слободян, Микола Лисий, Степан Сапеляк. вони збирали патріотичні книжки, пісні, вірші, фотографії тощо. Пізніше навіть виготовили печатку: скопіювали її з українських грошей періоду УНР (1918 року). На ній було зображено тризуб, козака з рушницею, і написано з двох сторін «Українська держава».

За діяльність учасників групи заарештували. За статтями 62 і 64 КК УРСР Володимира Мармуса засудили до 6 років таборів суворого режиму і 5 років заслання, Миколі Мармусу і Степану Сапеляку дали по 5 років у виправно-трудовах колоніях (ВТК) і 3 роки заслання, Володимирі Сеньківу і Петру Винничуку – по 4 років ВТК і 3 роки заслання, Миколі Слободяну з Андрієм Кравцем – по 3 роки ВТК [30]. Документи про діяльність групи можна дослідити за відкритими джерелами [31] та за публікаціями у ЗМІ [32].

У новітній історії нашої держави продовжується боротьба за Українську державу, за її самостійність та територіальну цілісність. І, на жаль, у цій російсько-українській війні наша земля втрачає кращих своїх синів.

У 2014 році держархівом області було започатковано архівний фонд «Збірка документів про Героїв Небесної Сотні Революції Гідності та бійців з Тернопільщини, які загинули в зоні антитерористичної операції на сході України». Робота по збору матеріалів триває постійно. Станом на 2022 рік прийнято 267 одиниць зберігання (1515 документів).

З початком широкомасштабної агресії, з метою збереження документальної історичної пам'яті про сьогодення України, яка зазнала нищівної російської збройної агресії, архівістами ініційовано створення архівної документальної колекції з героїчної відсічі України російській збройній агресії (Тернопільська область) в електронній формі. На офіційному веб-сайті держархіву області у рубриці «Героїка» представлено опис документів в електронній формі та документи колекції [33].

Серед воїнів, які віддали своє життя за нашу землю, є й уродженці Чорткова. Так архівістами сформовано справи на Ільяшенка Романа, уродженця м. Чортків Чортківського району Тернопільської області, який загинув 30 серпня 2014 року [34], Руцака Романа, жителя м. Чортків Чортківського району Тернопільської області, який загинув 22 червня 2015 року [35]; Грода Євгена, уродженця м. Чортків Чортківського району Тернопільської області, який загинув 03 листопада 2015 року [36].

Документи архівної документальної колекції з героїчної відсічі України російській збройній агресії (Тернопільська область) в електронній формі розповідають про воїнів-чортківчан, які віддали життя за незалежність нашої країни у 2022 році. Серед них документи про Руслана Борцова, уродженця м. Волноваха Донецької області (сім'я евакуювалася у м. Чортків Чортківського району), який загинув 08 квітня 2022 року; Сергія Шишковського, чортків'янина, який загинув 18 березня 2022 року та похованого 07 червня 2022 року на Микулинецькому цвинтарі у м. Тернопіль; Дмитра Биця, випускника Чортківського медичного фахового коледжу, який загинув 07 травня 2022 року; Андрія Гладія, жителя м. Чортків Чортківського району, який загинув 27 травня 2022 року [37].

З плином часу місто змінюється, в його історію вписуються нові сторінки, але надіємось, що пам'ять про тих, хто свою діяльність та своє життя поклали за утвердження української національної ідеї та Українську державу, не тільки була зафіксована у документах, але й стала об'єктом подальших наукових досліджень.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА:

1. Державний архів Тернопільської області. – Ф.322, оп.1, спр.5, арк.162-165 зв.
2. Там само. – Ф.322, оп.1, спр.2, арк.150-153 зв.
3. Там само. – Ф.322, оп.1, спр.2, арк.150.
4. Там само. – Ф.322, оп.1, спр.2, арк.152.
5. Там само. – Ф.322, оп.1, спр.2, арк.153.
6. Горбачевський, Л. Спогади про Чортків у рр.1922-1926 / Л. Горбачевський // Чортківська округа : Іст.-мемуар. збірник : Чортків, Копичинці, Борщів, Заліщики. – Нью-Йорк, Париж, Сідней, Торонто : Б.в., 1974. – С.76.
7. Горбачевська-Носикова, Л. Українська Бесіда в Чорткові / Л. Горбачевська-Носикова // Чортківська округа : Іст.-мемуар. збірник : Чортків, Копичинці, Борщів, Заліщики. – Нью-Йорк, Париж, Сідней, Торонто : Б.в., 1974. – С.79.
8. Державний архів Тернопільської області. – Ф.231, оп.2, спр. 6094, арк. 13,13зв.
9. Там само. – Ф.231, оп.2, спр.5386, арк.3.
10. Там само. – Ф.14, оп.1, спр.1055, арк. 47, 47 зв.
11. Там само. – Ф.14, оп.1, спр.1055, арк. 65, 65 зв.
12. Там само. – Ф.231, оп.2, спр.5386, арк.13 зв.
13. Там само. – Ф.231, оп.2, спр.5386, арк.14, 14 зв.
14. Там само. – Ф.14, оп.1, спр.979, арк.35; Ф.231, оп.2, спр.5080, арк.4,4 зв. Ф.231, оп.2, спр.5080, арк.13, 13 зв.
15. Там само. – Ф.14, оп.1, спр. 463, арк.26.
16. Там само. – Ф.231, оп.1, спр.1820, арк. 59, 59 зв.
17. Там само. – Ф.231, оп.1, спр.1603, арк. 121-127.
18. Там само. – Ф.231, оп.1, спр.1820, арк. 59, 59 зв.

19. Там само. – Ф.231, оп.1, спр.2168, арк. 135-136 зв.
20. Там само. – Ф.283, оп.2, спр.14,7,19,38,40.
21. Там само. – Ф.283, оп.2, спр.59,63,70,80,93.
22. Там само. – Ф.283, оп.1, спр.105, арк. 26, 48-106.
23. Там само. – Ф.Р.3429, оп.3, спр. 1460, арк.6,60,61,68,68 зв.
24. Там само. – Ф.Р.3429, оп.3, спр. 3494, арк.3,3зв., 21, 24, 25,25 зв.
25. Там само. – Ф.Р.3429, оп.3, спр. 1970, арк. 7, 40,68, 71, 71 зв.
26. Там само. – Ф.Р.3429, оп.3, спр. 3062, арк.1,5, 16, 27, 37, 39,39 зв.; Ф.Р.3429, оп.3, спр. 3524, арк.6,12, 45, 48,48 зв.
27. Там само. – Ф.Р.3567, оп.1, спр. 110, арк. 1-5.
28. Там само. – Ф.Р.3567, оп.1, спр. 14, арк. 15,16, Ф.Р.3567, оп.1, спр. 112, арк. 5, 7, 11.
29. Там само. – Ф.Р.3567, оп.1, спр. 34, арк. 29-37 зв.
30. Захаров Б. Росохацька група / Б. Захаров // Дисидентський рух в Україні. – Режим доступу: https://museum.khpg.org/1116887093_вільний.
31. Спеціальне повідомлення від 28 лютого 1973 року голови КДБ при РМ УРСР Федорчука В.В. на адресу першого секретаря ЦК КПУ Щербицького В.В. про результати слідства по справі заарештованих за антирадянські листівки у м. Чорткові Тернопільської області Сапеляка С.С. та Мармуса В.В. // Електронний архів українського визвольного руху. – Режим доступу: <https://avr.org.ua/viewDoc/24821>, вільний; Доповідна записка від 07 травня 1973 року голови КДБ при РМ УРСР Федорчука В.В. голові РМ УРСР Щербицькому В.В. про заарештовану групу (8 осіб) у с. Росохач Чортківського району, яка розповсюджувала антирадянські листівки // Електронний архів українського визвольного руху. – Режим доступу: <http://avr.org.ua/viewDoc/24825>, вільний
32. Гошій, І. За синьо-жовті прапори над Чортковом Володимир Мармус відбув 11 років таборів та заслань / І. Гошій // Нова Тернопільська газета. – 2006. – 15-21 берез. – С. 6, фото; Вацик А. Ціною власної свободи. У ніч з 21 на 22 січня 1973 року над Чортковом затріпотіли синьо-жовті прапори / А. Вацик // Тернопільська газета. – 1999. – 21 січ. – С. 3, фото.
33. <https://archives.te.gov.ua/geroyika/opis/>.
34. Державний архів Тернопільської області. – Ф.3544, оп.1, спр. 136,137.
35. Там само. – Ф.3544, оп.1, спр. 138.
36. Там само. – Ф.3544, оп.1, спр. 220.
37. <https://archives.te.gov.ua/geroyika/opis/>.

до 500-річчя надання місту
Магдебурзького права

КАТАЛОГ ВИСТАВКИ
«ЧОРТКІВ – МІСТО УКРАЇНСЬКОЇ СЛАВИ»

РОЗДІЛ І. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ ПРО МІСТО

1. Кадастрова карта м. Чортків (1861 р.)

ДАТО. – Ф.146, оп.1, спр.906, арк. 1-21.

2. Церква вознесіння Господнього, м. Чортків (Храм споруджено без жодного цвяха 1630 року, відновлено 1717 року, реставровано 1997 року)

3. Відомості про Чортківський повіт Тернопільської губернії станом на 31 січня 1915 р.

С В Ъ Д Ъ Н І Я		150										
о состояніи Чортковскаго Уѣзда, Тернопольской Губерніи, составленнаго 3/ Января 1915 года, по программѣ, приложенной къ циркуляру Тернопольскаго Губернатора отъ 19 Ноября 1914 года за № 2310.												
1. Территорія Уѣзда.	Территорія уѣзда 525.1 ¹ / ₁₀ километровъ или 491 ⁵ / ₁₀ версты. Границы: а/ съ востока Гусятинскій, съ запада Бучачскій, съ юга Борщевскій и Залѣщикскій и съ сѣвера Тересовльскій уѣзды. Почва черноземная. Въ уѣздѣ протекають рѣчки: „Сереть“, „Нислава“, „Млиновка“ и ручей „Каменный-Потокъ“.											
2. Населенные пункты:	<table border="0" style="width: 100%;"> <tr> <td>Городъ - 1.</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Городское предмѣстье - 1.</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Мѣстечекъ .....</td> <td>2.</td> </tr> <tr> <td>Сель, деревень, фольварковъ и хуторовъ.....</td> <td>75.</td> </tr> <tr> <td></td> <td style="border-top: 1px solid black;">Итого.... 79.</td> </tr> </table>		Городъ - 1.		Городское предмѣстье - 1.		Мѣстечекъ	2.	Сель, деревень, фольварковъ и хуторовъ.....	75.		Итого.... 79.
Городъ - 1.												
Городское предмѣстье - 1.												
Мѣстечекъ	2.											
Сель, деревень, фольварковъ и хуторовъ.....	75.											
	Итого.... 79.											
Въ тихъ населенныхъ мѣстахъ числится жителей обоюго пола 80338.												
Въ томъ числѣ:												
а/ по національностямъ:												
1. духовенства съ семействами .. 140.												
2. привилегированнаго сословія . 751.												
3. мѣщанъ												
4. крестьянъ												
б/ по вѣроисповѣданіямъ:												
1. русскихъ /гр.ун./												
2. латеранъ												
3. католиковъ												
4. евреевъ												

3. Распределение землевладения. а/ По сословіямъ:

земли крестьянской	70181 морг.
помѣщичьей	50419 морг.
церковной	2697 м.1177

б/ По національностямъ:

земли русскихъ	68372 морг.5250
" поляковъ	47837 морг.700
" евреевъ	4370 морг.1780

земли церковно-приходской:

уніятской	2376 морг.3260
рим.католич.	321 морг.851

в/ Особенно-выдающихся по культурѣ имѣній, а также художественныхъ и научныхъ цѣнностей въ уѣздѣ не имѣется.

4. Фабрики и заводы въ уѣздѣ
/родъ и число/.

Въ уѣздѣ находится:

а/ Табачная казенная фабрика	...	1.
б/ Винокуренныхъ заводовъ	.....	18.
в/ Кирпичныхъ заводовъ	.....	7.
г/ Кирпично-черепичныхъ	.....	1.
д/ Маслосойныхъ, выдававшихъ масло для потребностей мѣст- наго населенія	.....	4.
е/ Дрожжевыхъ	.....	1.
з/ Мельницъ	{	вальцовыхъ ..... 3.
водяныхъ		
Паровыхъ	{	вальцовыхъ ..... 1.
Газомоторныхъ раструсныхъ	...	3.

Итого ... 99.

5. Пути сообщенія.

Въ уѣздѣ имѣются:

1. Шоссейныя дороги, подраздѣляемыя на три категоріи - казенныя, краевыя и уѣздныя.

Дорога первой категоріи - казенная, идущая изъ Копычинецъ Гусятинскаго уѣзда, получаетъ начало въ Чортковскомъ уѣздѣ отъ желѣзно-дорожной станціи „Выгнанка“ и проходить по Чортковскому уѣзду въ трехъ направленіяхъ:

- а/ на Шманьковчики, Колындяны и Давидковцы до Лосяча Боршевскаго уѣзда.
- б/ на старшій Чортковъ, городъ Чортковъ, Ягольницу, Хомяковку, Мушавку и Свилову до Глустаго Зальшицкаго уѣзда - и
- в/ на Бѣлобожницу, Мазуровку и Джурины до Трибуховецъ Бучачскаго уѣзда. -

2. Дорога второй категоріи - краевая, ведущая изъ Гусятинскаго уѣзда, проходить черезъ село Швайковцы Чортковскаго уѣзда и тутъ соединяется съ казенной дорогой. По другому направленію проходить изъ Боршевскаго уѣзда на Колындяны Чортковскаго уѣзда и тутъ также соединяется съ казенною дорогой. Въ третьемъ направленіи проходить изъ Боршевскаго уѣзда черезъ территорію Чортковскаго уѣзда на Улашковцы, Нагорянку и Ягольницу, гдѣ опять соединяется съ казенною дорогой. - Въ четвертомъ направленіи поворачиваетъ съ казенной дороги въ Бѣлобожницу и проходить чрезъ Рядодусы и Косовъ на Трибуховцы Бучачскаго уѣзда. Дороги третьей категоріи - уѣздныя проходятъ внутри уѣзда въ разныхъ

направленіяхъ, связывая населенные пункты и дороги, такъ называемыя гминныя - не шоссевыя.

2. Желѣзно-дорожная линія.

Линія эта со стороны Копачинець Гусятинскаго уѣзда получаетъ начало въ Чортковскомъ уѣздѣ со станціи „Выгнанка“, откуда проходитъ въ трехъ направленіяхъ: по первому чрезъ поля Выгнанки, Шманьковцы, Шманьковчики, Угринь, Коландяны и Залѣсье на Озеряны Борщевскаго уѣзда; - на этомъ пути вторая станція „Шманьковцы“; по второму чрезъ поля: Выгнанки, Бѣлой, Бѣлосожницы, Мазуровки, Джурина и Слогодки Джуриной на Пышковцы Бучачскаго уѣзда. На этомъ пути станція въ предѣлахъ Чортковскаго уѣзда: „Чортковъ“, „Бѣло-Чортковская“, „Бѣлосожница-Калиновщина“ и „Джуринь“. По третьему направленію отъ станціи „Бѣла-Чортковская“ чрезъ поля: Черкавщины, Ягольницы старой, Шульгановки, Долины, Хомяковки, Нагорянки, м. Ягольницы, Мухавки и Свидовой на Тлуостое Залѣщинскаго уѣзда. На этомъ пути станція „Нагорянка“. Всѣхъ желѣзно-дорожныхъ станцій въ предѣлахъ уѣзда 7.

Всѣ дороги въ исправности, за исключеніемъ желѣзнодорожныхъ станціонныхъ зданій, болѣе или менѣе поврежденныхъ во время войны, что однимъ не препятствуетъ движенію поѣздовъ, которое происходитъ періодически по мѣрѣ надобности желѣзно-дорожной администраціи.

6. Правительственныя учрежденія русскія /личный составъ ихъ/.

Чортковское Уѣздное Управление.

Личный составъ его слѣдующій:

Начальникъ Уѣзда, Коллежскій Совѣтникъ Е.И. Витовичъ, помощники: Надворный Совѣтникъ В.В.

159

Апрѣлевъ и титулярный Совѣтникъ Г.П.Вульманъ, дѣлопроизводитель: М.С.Кенць, И.О. Пендраковскій, переводчикъ И.П.Сосенко и помощникъ дѣлопроизводителя М.С.Павлекъ. Должности секретаря и одного помощника дѣлопроизводителя вакантныя.

7. Правительственныя и общественныя учрежденія, бывшія австрійскія.

Учрежденія, продолжавшія функционировать:

1. Чортковскій Окружный Судъ.
2. Чортковскій Уѣздный Судъ.
3. Окружная Финансовая Дирекція.
4. Податковый Урядъ.
5. Гминное Управление въ г.Чортковѣ.
6. 43 гминныхъ управленія въ Уездѣ.

Учрежденія нефункционирующія:

1. Староство на Чортковскій Уездъ, въ городѣ Чортковѣ.
2. Видаль Повѣтовый / Уездное земское управление /.

8. Учесныя заведенія въ городѣ и уездѣ.

Въ городѣ Чортковѣ и уездѣ находится 49 учесныхъ заведеній, особый списокъ которыхъ при семъ представляется. -

9. Богоугодныя заведенія.

Одно-такое заведеніе имени бывшего владѣльца Геронима Садовскаго находится при городѣ Чортковѣ.

Это заведеніе приспособлено для призрѣнія 200 сѣдницъ, а теперь призрѣвается ~~всѣми~~ 142 души.

Содержится оно на средства, извлекаемыя изъ завѣщаннаго на этотъ предметъ Садовскимъ имѣ-

нія - г. Чортковъ и находится въ завѣдываніи сестеръ милосердія-римско-католическихъ монахинь.

Содержаніе этого заведенія обходится до семи тысячъ рублей въ годъ. -

10. Церкви, костелы и монастыри въ городѣ и уѣздѣ.

1. Въ городѣ Чортковѣ находится:

- а/ греко-уніатскихъ Церквей ... 1.
- б/ римско-католическихъ костеловъ ... 2.
- в/ Римско-католическихъ монастырей мужскихъ ..... 1.

2. Въ Уѣздѣ:

а/ греко-уніатскихъ:

- церквей.....39.
- часовень.....1.
- монастырей мужскихъ 1.

б/ римско-католическихъ:

- костеловъ .....16.
- каплицъ ..... 2.

в/ лютеранскихъ:

- часовень ..... 1.

11. Войска и военныя учрежденія въ уѣздѣ находящіяся.

Въ городѣ Чортковѣ квартируютъ: одна полурота 300 пѣшей Вятской дружины и одинъ взводъ 3-ей роты 419-ой Харьковской пѣшей дружины.

12. Общая характеристика города и уѣзда.

1.) Городъ Чортковъ расположенъ при рѣчкѣ Серетъ и соединяется съ одной стороны улицами съ предместьемъ старшій

Чортковъ, а съ другой по мосту чрезъ рѣчку съ Выгнанкой, съ которыми по виду кажется однимъ цѣлымъ, хотя старый Чортковъ и Выгнанка есть отдѣльныя единицы, имѣющія свои Гминныя Управленія.

Эта общая мѣстность закрывается съ трехъ сторонъ горами, одна изъ коихъ - со стороны старый Чортковъ имѣетъ лѣсистость.

Общій видъ всей соединяющейся мѣстности по распланировкѣ и архитектурѣ строеній, нѣкоторыя изъ коихъ въ три - четыре этажа, представляетъ приличный уѣздный городокъ.

Самый городъ имѣетъ электрическое освѣщеніе, канализацію и водопроводъ. Населяютъ его поляки, русскіе и евреи. Преобладающій элементъ - поляки и евреи. Коренное населеніе города состоитъ изъ 4552 душъ обоего пола, а вмѣстѣ съ предмѣстьемъ - старый Чортковъ и Выгнанкой - 14178 душъ. Въ числѣ всѣхъ жителей этихъ трехъ соединяющихся мѣстностей насчитывается до 1200 душъ сѣднѣйшихъ всѣхъ національностей, которые питаются изъ бесплатныхъ столовыхъ, открытыхъ мѣстнымъ Благотворительнымъ Комитетомъ.

Городъ Чортковъ до войны, судя по числу имѣвшихся банковъ, коихъ было 8, представлялъ изъ себя оживленную коммерческую единицу. Въ настоящее время торговля и промышленность въ городѣ вялая въ виду отсутствія возможности подвоза товаровъ. Ярмарки въ городѣ еженедѣльные - по понедѣльникамъ. Предметъ торга составляютъ: хлѣбъ, разные животныя продукты, лошади, рогатый скотъ свиньи, овцы и птица.

2. Земля въ уѣздѣ черноземная - плодородная,

лѣсовъ мало. Фабричная промышленность развита плохо /кромѣ незначительныхъ винокуренныхъ и кирпичныхъ заводовъ, а также мельницъ, другихъ фабрикъ не имѣется /. Населеніе преимущественно крестьяне русины-уніаты и есть незначительное число поляковъ и евреевъ, - послѣдніе ведутъ торговлю, а всѣ крестьяне - русины и поляки занимаются хлѣбопашествомъ, трудомъ вы, хозяйство ведутъ умѣло и бережливо, закупаютъ, кромѣ озимыхъ пшеницы и ржи, яровые - овесъ, ячмень, кукурузу и другія хлѣбныя растенія, а также многіе изъ крестьянъ ближайшихъ къ Ягольницкой Табачной Фабрикѣ мѣстностей, разводятъ плантаціи табака, обменами котораго снабжаетъ ихъ фабрика, и этотъ родъ занятій составляетъ подспорье хозяйству. Скотоводство и овцеводство развито слабо по недостаточности пастбищъ.

Помѣщичье хозяйство ведется несравненно лучше крестьянскаго, у нѣкоторыхъ владѣльцевъ введены паровые плуги и другія хозяйственныя машины и орудія, - въ остальной части потребность рабочей силы удовлетворяется мѣстнымъ населеніемъ. Почти все крестьянское населеніе относится слагжелательно къ русской Государственности и въ нѣкоторыхъ селахъ замѣтно проявленіе желанія присоединится къ Православію, здѣрживаемое неизвѣстностью конечныхъ результатовъ войны и боязнью расправы австрійскаго Правительства въ случаѣ оставленія Галиціи за Австріей. Часть поляковъ также относится къ Россіи слагжелательно. Одни лишь евреи дѣлутъ скрытымъ враждебнымъ отношеніемъ.

Journal Marokhan

4. Церква Успіння Пресвятої Богородиці, м. Чортків (1974 р.)

(Найдавніший храм Поділля, визначна пам'ятка архітектури XVI ст., реставрована у 1990-х роках)

ДАТО. – Ф.Р-3272, оп.1, спр.140, арк.23.

5. Чортківський замок (1974 р.) Світлина.

ДАТО. – Ф.Р-3272, оп.1, спр.140, арк.22.

6. Церква Святої Покрови, м. Чортків (побудована в 1903-1905 роках)

7. Відомості про Чортківське міське управління станом на 08 грудня 1914 р.

Личний склад Управління.	Національність	В якого віку вступив	Місце і час народження.	Рідний будинок в селі, містечку, пансіоні.	Особисті гроші					
					Кашанська		Варшавська			
					Коп.	к.	Коп.	к.		
2. Чортківське.										
Городське Управління.										
1. Уст. відд. Бурманітра заступник на помічника Мерзляка Козуберг	єврей	1913	Чортків	3000 Х	3000	60	24000	-	64272	
2. Помічник Бурманітра і ассистент Варшавського Железної Дороги:	поляк									
Менделевич	єврей	1913	Чортків	Варшавська						
Менделевич	єврей	1913	Чортків	Варшавська						
Менделевич	єврей	1913	Чортків	Варшавська						
Менделевич	єврей	1913	Чортків	Варшавська						
3. Кашанський Іванович	єврей	1869	Чортків	2640 Х						
4. Кашанський Іванович	єврей	1869	Чортків	2949 -						
5. Кашанський Іванович	єврей	1912	Чортків	1036 -						
6. Кашанський Іванович	єврей	1914	Чортків	1000 -						
7. Кашанський Іванович	єврей	1913	Чортків	2200 -						
8. Кашанський Іванович	єврей	1911	Чортків	1980 -						
9. Кашанський Іванович	єврей	1903	Чортків	1584 -						
10. Кашанський Іванович	єврей	1896	Чортків	594 -						
11. Кашанський Іванович	єврей	1898	Чортків	264 -						
12. Кашанський Іванович	єврей	1888	Чортків	320 -						
13. Кашанський Іванович	єврей	1883	Чортків	892 -						
14. Кашанський Іванович	єврей	1910	Чортків	720 -						

Лицевой экземпляр Управления.	Крайона	Скалово-бурьян- район	Колхоз или ин- дивидуальное хозяйство.	Площадь в гектарах вместе с землей под посевами.	Остаток по				
					Колхозу		Индивидуаль- ному		
					гект.	м.	гект.	м.	
14. Копеев Сидорович вспомогательный	пудинский	1912.	На нажи- ренио Топт домашнее	720	х				
15. Евсеев Константин	монца	1911.	монца	720	°				
16. Попов Александр	нарава	1912.	монца	720	°				
17. Киселев Александр	нарава	1914.	монца	648	°				
18. Сидоров Александр	нарава	1914.	монца	648	°				
19. Григорьев Алексей	пудинский	1914.	монца	648	°				
Подгородный									
20. Мамонтов Сергей Александрович	пудинский	1904.	монца	858	х				
21. Сидоров Александр Удальцов Александр	пудинский	1897.	монца	648	°				
Колхозный									
22. Сидоров Александр Борисович Удальцов	нарава	1908.	монца	619	х 20.				
Сидоров Александр									
23. Сидоров Александр Борисович Удальцов	пудинский	1912.	монца	543	х 20.				
24. Кавалец Александр	пудинский	1914.	монца	547	х 20.				

Наименіе вселеннаго Управленія.	Категорія вѣдомости.	Въ какомъ вѣдомствѣ содержится.	Классификація или номеръ вѣдомости и статьи.	Сумма по вѣдомости въ числѣ наемныхъ денегъ.	Остаточныя суммы по				
					Казеннаго прихода		Учредительнаго		
					Хлѣб.	Ден.	Хлѣб.	Ден.	
25. Сумма вселеннаго Сербскаго Корпуса егерей	русскаго	отъ 1899г.	По вѣдомости Сербскаго	600 К					
26. Сумма вѣдомости Здановскаго	наемнаго	1911г.	монета	600 "					
27. Сумма вѣдомости Здановскаго	наемнаго	1914г.	монета	504 "					
28. Сумма вѣдомости Лохвицкаго приг. Лохвицкаго войска	русскаго	1910г.	монета	590 К 40.					
29. Сумма вѣдомости Мамбицкаго	наемнаго	1913г.	монета	590 К 40.					
30. Сумма вѣдомости Лохвицкаго	русскаго	1912г.	монета	590 К 40.					
Курсы:									
31. Сумма вѣдомости Смоленскаго	русскаго	1913г.	монета	619 К 20.					
32. Сумма вѣдомости Волынскаго	русскаго	1914г.	монета	590 К 40.					
33. Сумма вѣдомости Туркменскаго	русскаго	1900г.	монета	576 К					
Земельныя вѣдомости:									
<u>Украина:</u>									
34. Сумма вѣдомости Волынскаго пригласеннаго войска	наемнаго	1914г.	монета	4200 К					
35. Сумма вѣдомости Холмскаго	ебрун	1914г.	монета	1800 "					
36. Сумма вѣдомости Холмскаго	польскаго	1914г.	монета	3600 "					

Личный состав Управления.	Национальность.	В каком браке находится.	Встречал ли он врагов и враж. банды и др. и.	Награда, боевые действия, участие в боях.	Остаточное по		Лит.
					Личному	Управлению	
					Лит.	Лит.	
Машинисты:							
37. Власов Михаил Сергеевич призван по войну.	еврей	1911.	Копыра вспомогательный кампания	1920. Ж			
38. Мвант Наврат	казах	1914.	монго	2880. Ж			
39. Пашинин Михаил Давыдович призван по войну.	казах	1913.	монго	600. Ж			
40. Второв Михаил Дудка	казах	1914.	монго	876. Ж 54.			

ДАТО. – Ф.322, оп.1, спр.5, арк.162-165 зв.

Розділ II. ДІЯЛЬНІСТЬ УКРАЇНСЬКИХ ТОВАРИСТВ У ЧОРТКОВІ
В 20-30-ИХ РОКАХ ХХ СТОЛІТТЯ

8. Інформація філії Товариства «Просвіта» в Чорткові про зміну складу керівників товариства. 10 квітня 1918 року

[Handwritten signature]

Лістини м. н. в. Старостів
в Чорткові

Філія товариства «Просвіта» в Чорткові
повідомляє лістини м. н. Старостів в Чорткові
що на загальних зборах філії тов. «Просвіта»
вибрано наступний Вигід:

голова: п. Демис Добрянський, дир. шкільн.
заступник голови: о. Антоній Туртовський, композитор
з Вишківцями

секретар: Д^н Євстахій Юрчишинський
Судеррей Чортова, суду прав
Никола Демис м. н. в. афон. судовий
Секретар Демиса, пропр. літ. в.
заступник

Департемент господарств з Вишківцями
Вавро Мирус, господар з Старого
- Чорткова

За Вигід філії тов. «Просвіта»

голова
[Handwritten signature]

секретар
[Handwritten signature]

9. Інформація Чортківського повітового староства про зміну складу керівників філії товариства «Просвіта». 17 березня 1937 року.

STAROSTA POWIATOWY Czortkowski Czortków, dnia 17. marca 1937 r. 44
P

Nr. B-42

Stowarzyszenie Czytelnia Proświty DO
w Czortkowie Urzędu Wojewódzkiego B. P.
wybór zarządu. S. P. W TARNOPOLU.

Donoszę, że na walnym zebraniu członków w/w. stowarzyszenia, odbytem w dniu 14/II
1937 r. został wybrany na rok 1937 zarząd w następującym składzie osobowym:

- 1) Prezes Arawczuk Michał gr.kat. rolnik, czyta i pisze, UNDO
- 2) Wiceprezes Biliński Jan " emer.kier.noc. " "
- 3) Wiceprezes Gwoździk Jan gr.kat. " , czyta i pisze "
- 4) Sekretarz _____
- 5) Zast. sekretarza _____
- 6) Skarbnik Farnawski Terentel " , robotnik dzienny, " "
- 7) Zast. skarbnika _____
- 8) gospodarz Soktys Julian " , ślusarz " "
- 9) bibliotekarz : Seymański Józef gr.kat. " "

CZŁONKOWIE ZARZĄDU:

- 1) Bednarska Stanisława gr.kat. gospodyni , " "
Zastępcy członków Zarządu
- 2) Wzionyk Wasyl gr.kat. , rolnik, czyta i pisze, UNDO
- 3) Turczyn Eugeniusz " , ślusarz, " "
- 4) Stasyszyn Michał " rolnik, " "
- 5) _____
- 6) _____
- 7) _____
- 8) _____
- 9) _____
- 10) _____

CZŁONKOWIE KOMISJI REWIZYJNEJ:

- 1) Socha Włodzimierz, gr.kat. kupiec, czyta i pisze, UNDO
- 2) Bednarski Michał " " " "
- 3) Ilnicki Mikołaj " emer. urzędnik skarb. " "
- 4) _____

CZŁONKOWIE SĄDU KOLEŻEŃSKIEGO:

- 1) .....
- 2) .....
- 3) .....
- 4) .....

Wszyscy wymienieni członkowie Zarządu stale zamieszkują w Czartkowie

Lokal stowarzyszenia mieści się przy ulicy ..... pod Nr. ....
w budynku ..... Stowarzyszeni

liczy ..... członków, którzy są zwolennikami UADA

Wymienieni członkowie Zarządu pod względem moralnym prowadzą się
bez zarzutu. Sądowo i administracyjnie karani nie byli. "

Do Konstytucji Polskiej i ludności polskiej odnoszą się nie"
przychylnie ."

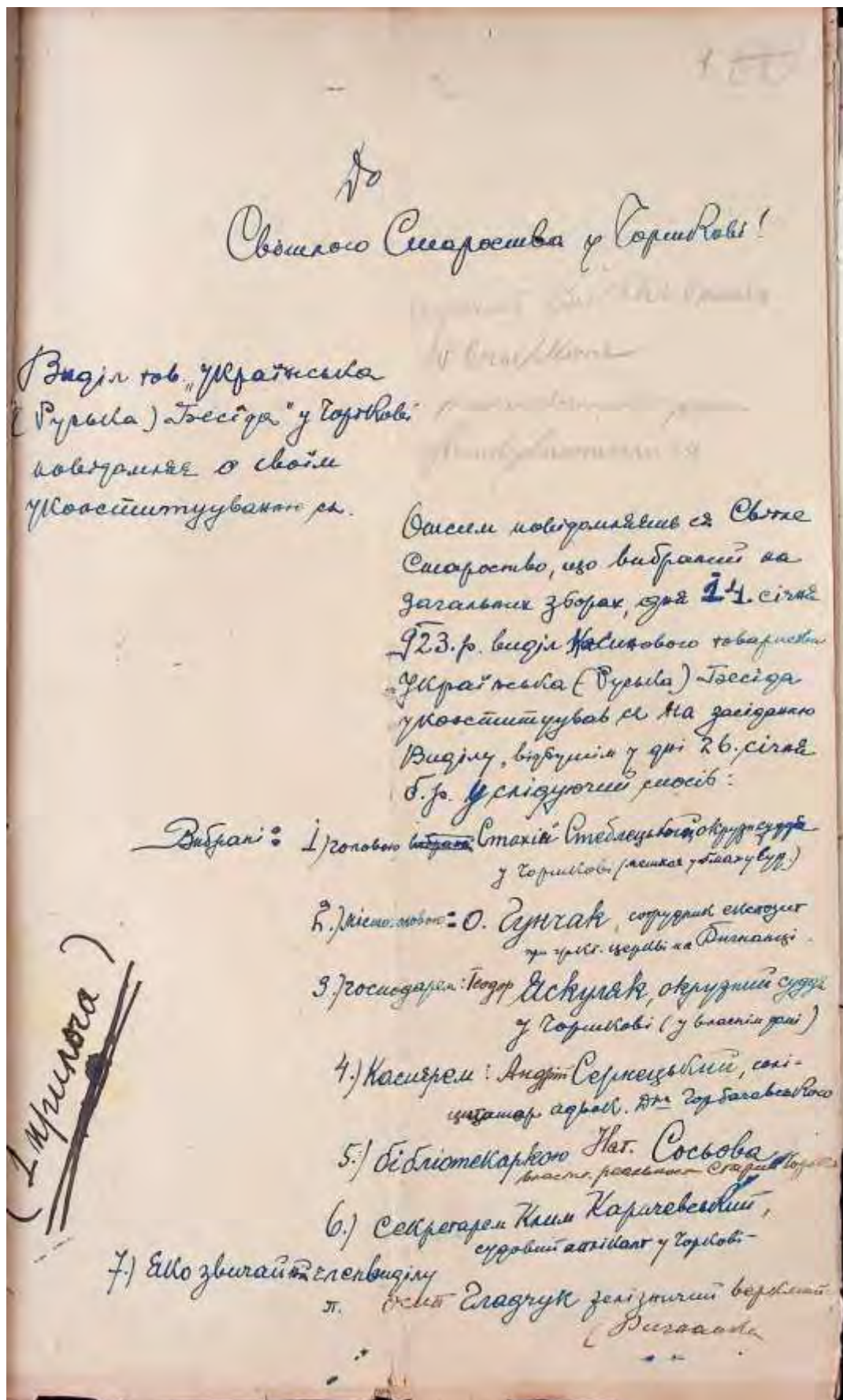

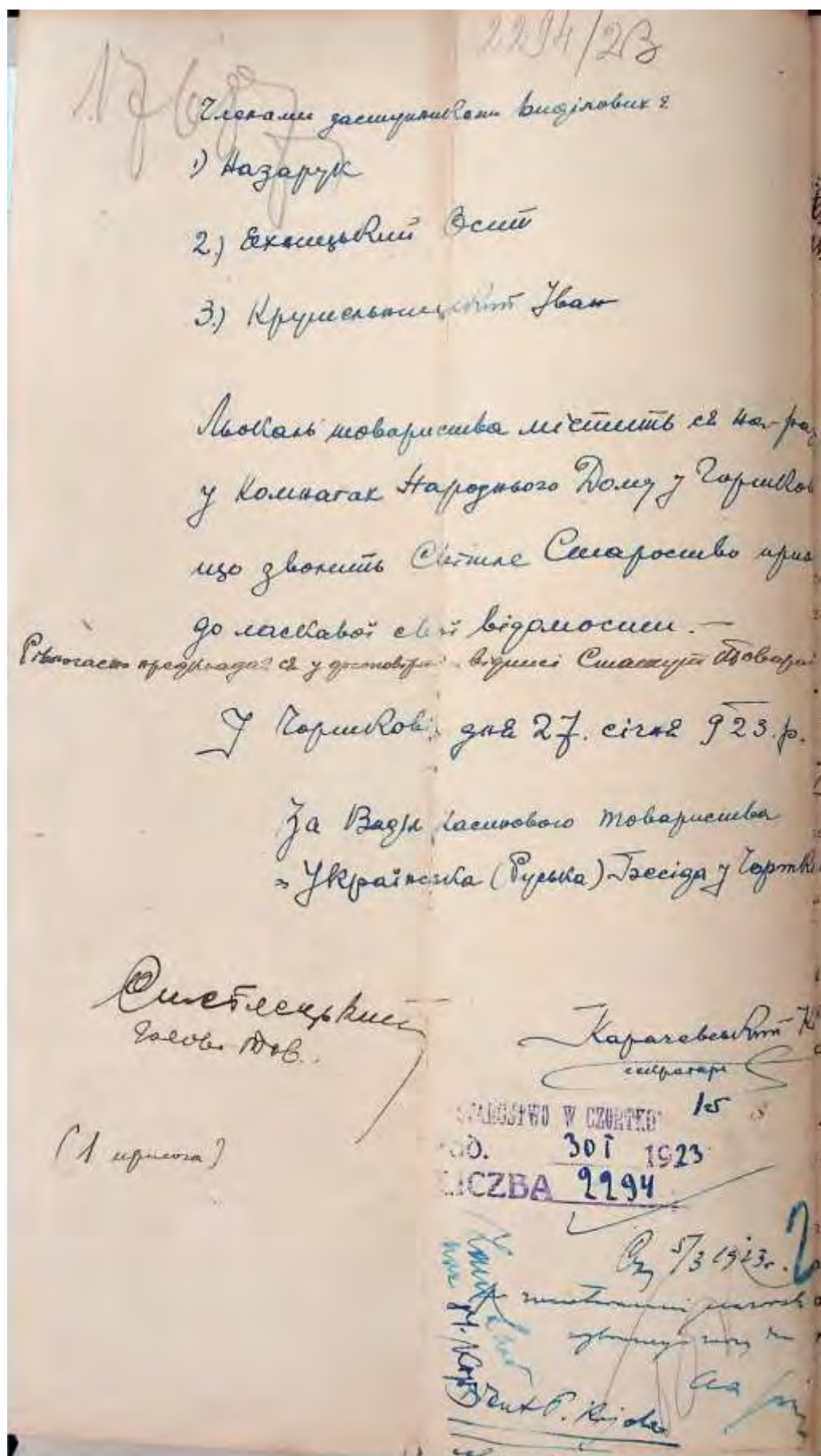
STAROSTA POWIATOWY:

W/S.

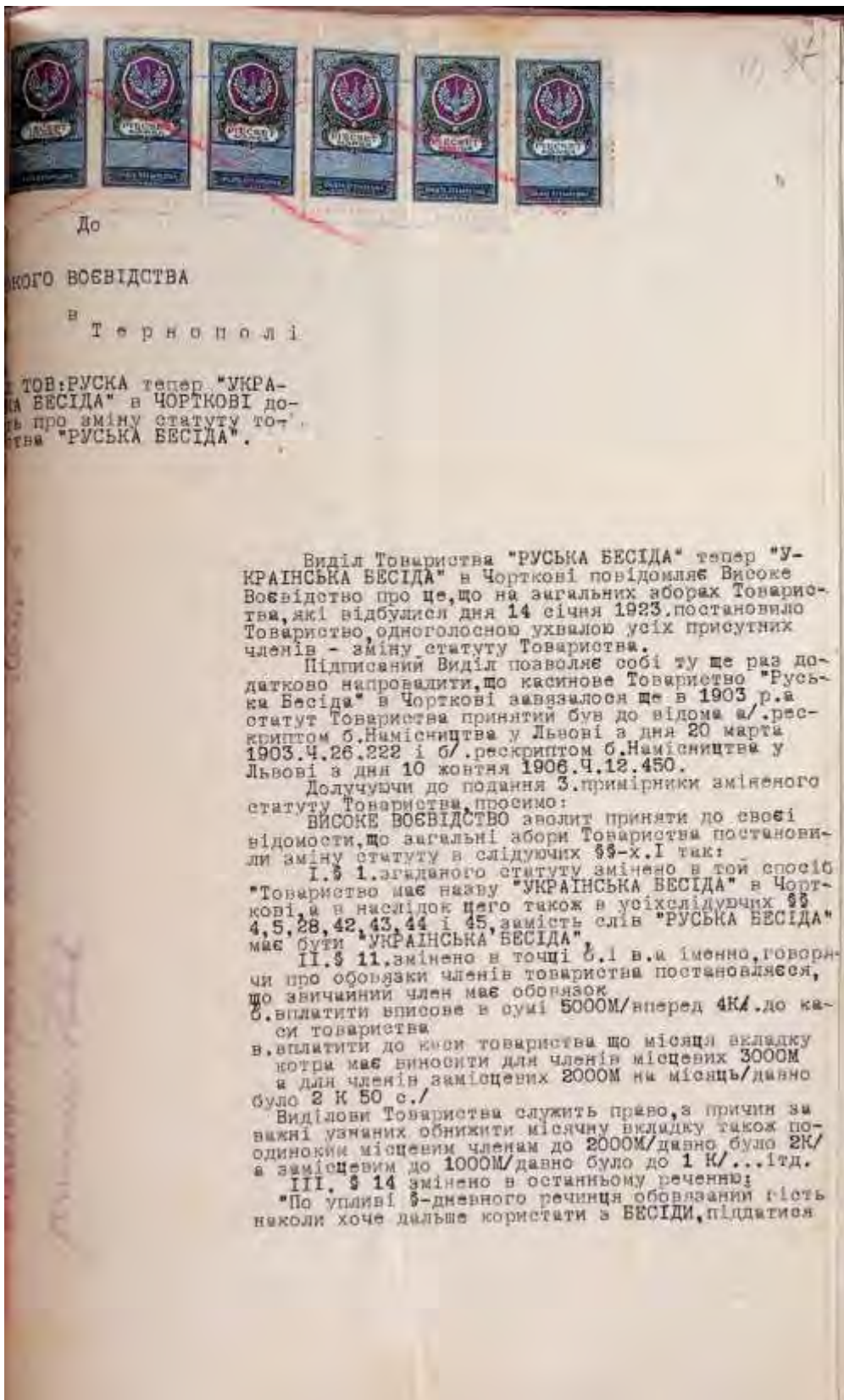
/ Mr. Zbigniew Garlicki
Wicestarosta powiatowy

10. Інформація віділу Товариства «Руська бесіда» в Чорткові про зміну складу керівників товариства. 30 січня 1923 року.

11. Звернення членів виділу Товариства «Руська бесіда» до Тернопільського воєводства про зміну статуту товариства.
20 квітня 1923 року.

бальотуванню і платити по 2000 М./перше було по 2 К/місячно каси Товариства".

IV. § 27. у зміненому виді має звучати:
"Голова Бесіди" скликає засідання виділу і загальних зборів, проводить розправа, дозволяє на непередвиджені будже або надзвичайні видатки до суми 50.000 Мп./перше було 20 К/

V. § 40 змінено: через додаткові управління загально збору членів, які передвиджуєся в точці і/.а також в точці к/ даного §-фу а то в точці іу. загальний збір рішає на внесенні ділу о підвищенню вписового і місячної членської вкладки "зі потреби навіть перед укінченням адміністраційного року" у в точці к/. на випадок зміни валюти, або значної девалюації г означає високість вписового і членської вкладки місячної до кої високости, щоби УКРАЇНСЬКА БЕСІДА не була загрожена у св існуванню.-

Содшат, дня 20. Квітня 1923 р.

за Вагін товариства:

Каракевичів - Німа
секретар

Сидоренко
Володимир Товари

Згд

21 4 1923
9090

2294.

2

12. Інформація віділу Товариства «Українська бесіда» в Чорткові про зміну складу керівників товариства. 03 лютого 1925 року.

Вільне від стемпля!
мисли § 16 зак.з 15/11.1867.
Ч 134 ВЗД.

До
Світлого Староства
в
Чорткові

Виділ Товариства "УКРАЇНСЬКА БЕСІДА" в Чорткові
до рук голови Д-ра Антона Горбачевського, адвоката
в Чорткові

ноносить про своє уконститування.

На основі доконаного на загальних зборах Товариства "Українська Бесіда" в Чорткові з дня 1 лютого 1925 р. вибору, увійшли в склад нового Виділу сего Товариства нижче названі особи:

1/ о. Антін Вабій, парох в Чорткові
 2/ Василь Вербицький, урядник залізничий в Чорткові
 3/ Др. Антін Горбачевський, адвокат в Чорткові
 4/ Др. Василь Палидвор, урядник судейський в Чорткові
 5/ Дмитро Пігут, професор учит. Семинарії в Чорткові
 6/ Ілія Посмітєх, учитель прив. Гімназії в Чорткові
 7/ Андрій Сернецький, приватний урядник в Чорткові, -
 члени Виділу, а

1/ Іван Кароль, поchtовий підурядник в Чорткові
 2/ Богдан Стефанович, студент університету в Чорткові
 3/ Гриць Якович, урядник УПТ. в Чорткові - як заступник

Згадані члени Виділу уконституувалися в сей с
 що поручено

функції голови Дрови Антонови Горбачевському,
 уряд заступника голови о. Антонови Вабійови,
 обовязки секретара Дрови Василеви Палидворови

- " касієра Андрієви Сернецькому
- " господаря Дмитрови Пігутови
- " контролєра Василеви Вербицькому
- " бібліотекара Ілії Посмітєхови.

Світле Старство зволить отсе донесення приня
 до урядової відомости.

Чортків, дня 3 лютого 1925 року.
 ЗА ВИДІЛ

Товариства УКРАЇНСЬКА БЕСІДА в Ч

Голова:

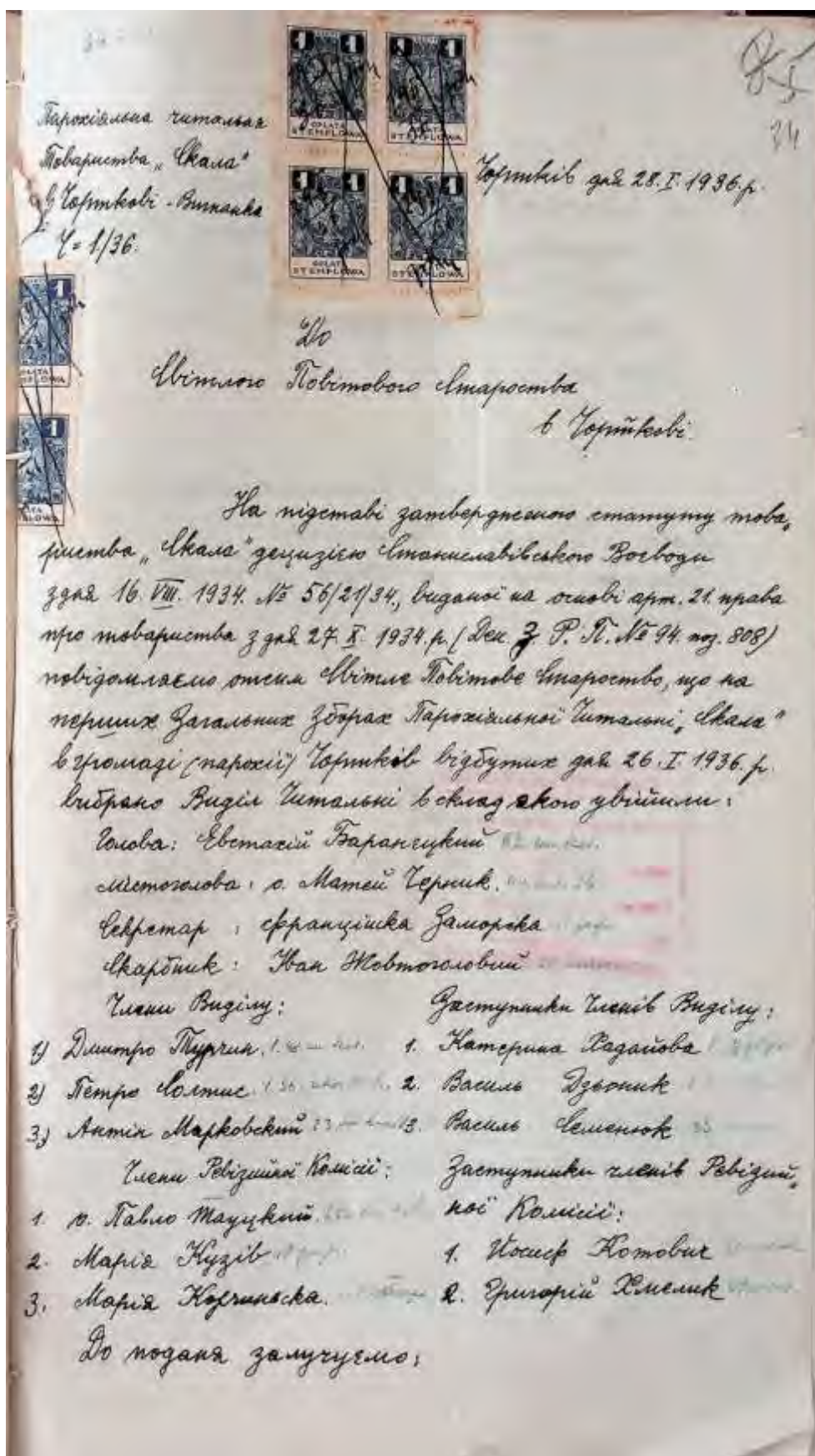
[Signature]

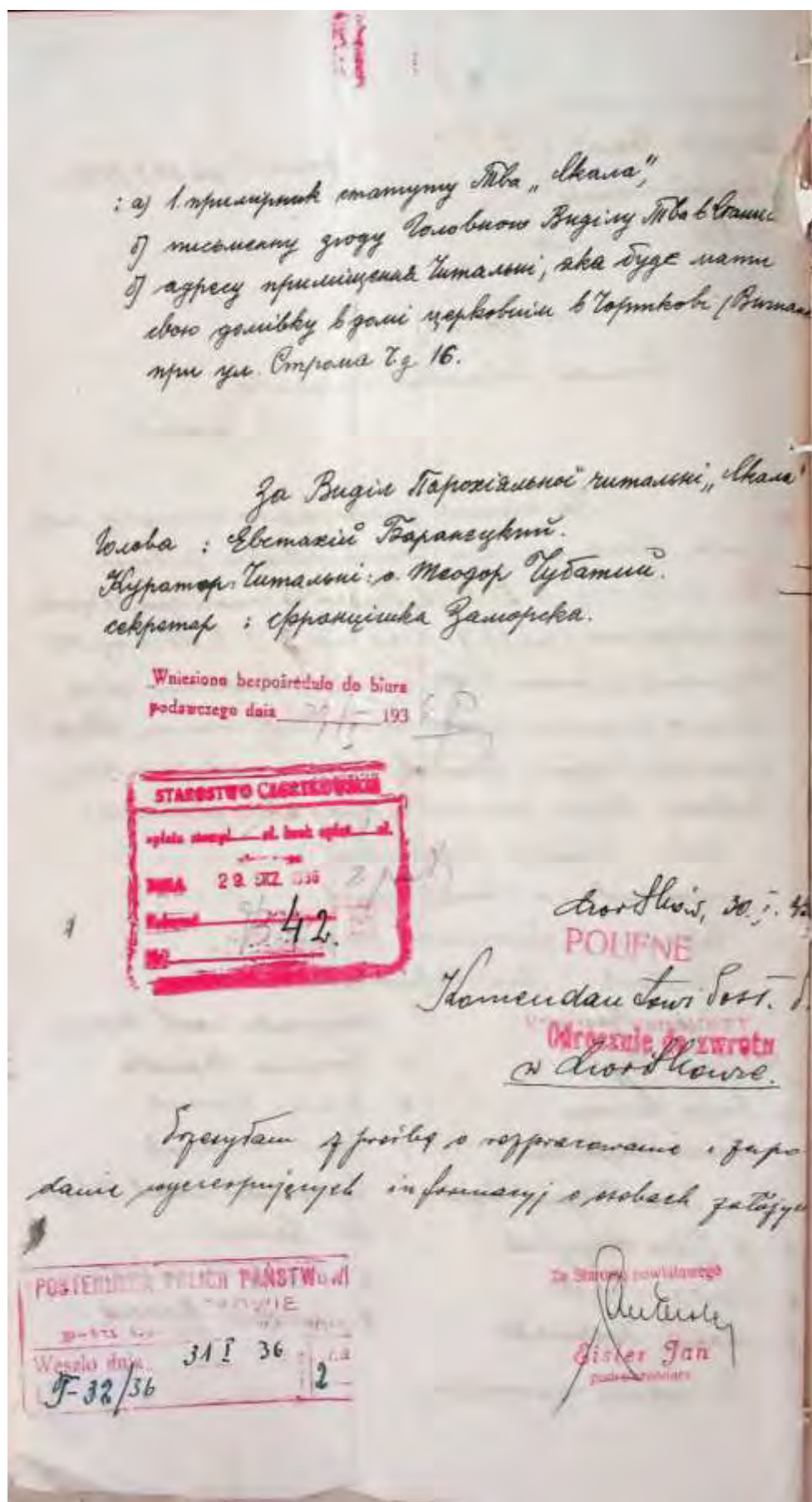
Секретар:

[Signature]

1781/25
 до Л. 3327/25
 30.3 II 1925 3
 3000
 QP

13. Інформація Парохіальної читальні Товариства «Скала» в Чорткові про проведення перших зборів та обрання керівників читальні. 28 січня 1936 року.

14. Інформація Чортківського повітового староства про зміну складу керівників філії товариства «Сільський господар». 26 листопада 1937 року.

112
STAROSTA POWIATOWY Czortkowski Czortków, dnia 26. listopada 1937 r. 82
 Nr. B-42
 Stowarzyszenie Selski Gospodar Filia w Czortkowie DO
 Urzędu Wojewódzkiego B. P. S. P., W IARNOPOLU.
 wybór zarządu.

Donoszę, że na walnym zebraniu członków w/w stowarzyszenia, odbytem w dniu 18/6 1937 r. został wybrany na rok 1937 zarząd w następującym składzie osobowym:

1) Prezes	Smuta Wasyl gr.kat. dyr. Soj. Koop. czyta i pisze	"	"
2) Wiceprezes	Dr. Elektrowicz Zdzisław gr.kat. adwokat	"	"
3) Wiceprezes		"	"
4) Sekretarz	Szobódzian Antoni gr.kat. urzędnik pryw.	"	"
5) Zast. sekretarza		"	"
6) Skarbnik	Komorowski Antoni " dyr. Sojuzu Koop.	"	"
7) Zast. skarbnika		"	"
8)		"	"
9)		"	"

CZŁONKOWIE ZARZĄDU:

1)	Traczuk Wasyl gr.kat. urzędnik pryw., czyta i pisze	"	"
2)	Irinej Wihoriński ksiądz gr.kat.	"	"
3)	Soś Stefan gr.kat. rolnik	"	"
4)	Dr. Sinenkij Piotr gr.kat. lekarz	"	"
5)	Wasyłyszyn Piotr " ogrodnik,	"	"
6)	Baran Maksym " rolnik,	"	"
7)		"	"
8)		"	"
9)		"	"
10)		"	"

CZŁONKOWIE KOMISJI REWIZYJNEJ:

1)	
2)	
3)	
4)	

CZŁONKOWIE SĄDU KOLEŻEŃSKIEGO:

- 1) _____
- 2) _____
- 3) _____
- 4) _____

Wszyscy wymienieni członkowie Zarządu stale zamieszkują w Wierzyżycu i Baran Maksyma gortkowie prócz k.s.
 Lokal stowarzyszenia mieści się przy ulicy Mickiewicza pod Nr. 9
 w budynku Narodnego Domu Stowarzyszenie
 liczy 110 członków, którzy są zwolennikami UNDO

Wymienieni członkowie Zarządu pod względem moralnym przebiegli
 nienagannie. Sądowo i administracyjnie karani nie byli .-

Do Państwa Polskiego, Rządu i ludności polskiej odnoszą się
 nieprzychylnie .-

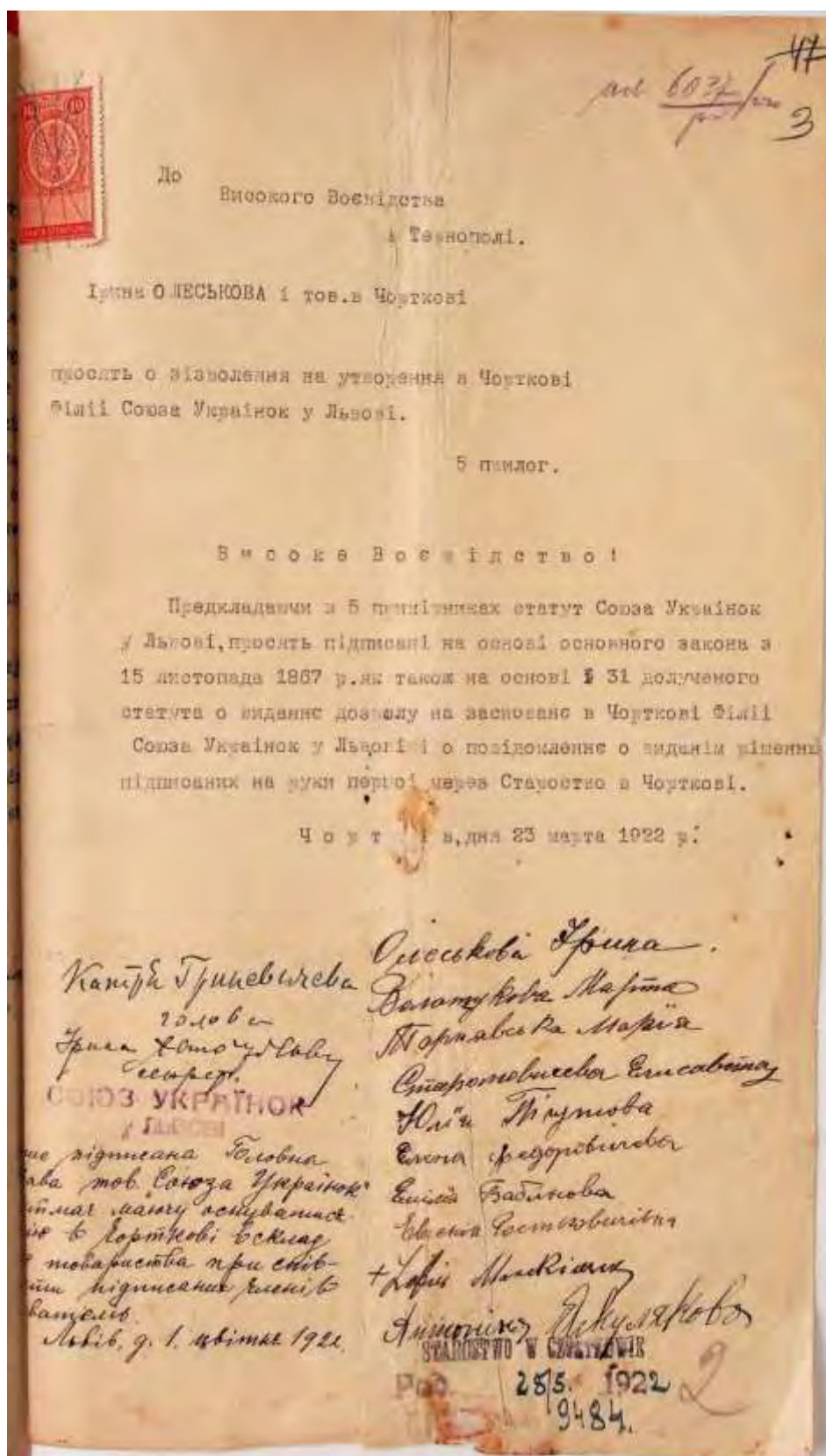
Główną sprawą żywotności stowarzyszenia jest Samota Wasyl
 oraz Dr. Sinecki Piotr .-

STAROSTA POWIATOWY:

W/S.
 / Mr. Zbigniew Garlicki /
 Wicestarosta powiatowy

15. Звернення Ірини Олеськової до Тернопільського воєводства про отримання дозволу на відкриття філії «Союзу Українок» в Чорткові. 23 березня 1922 року.

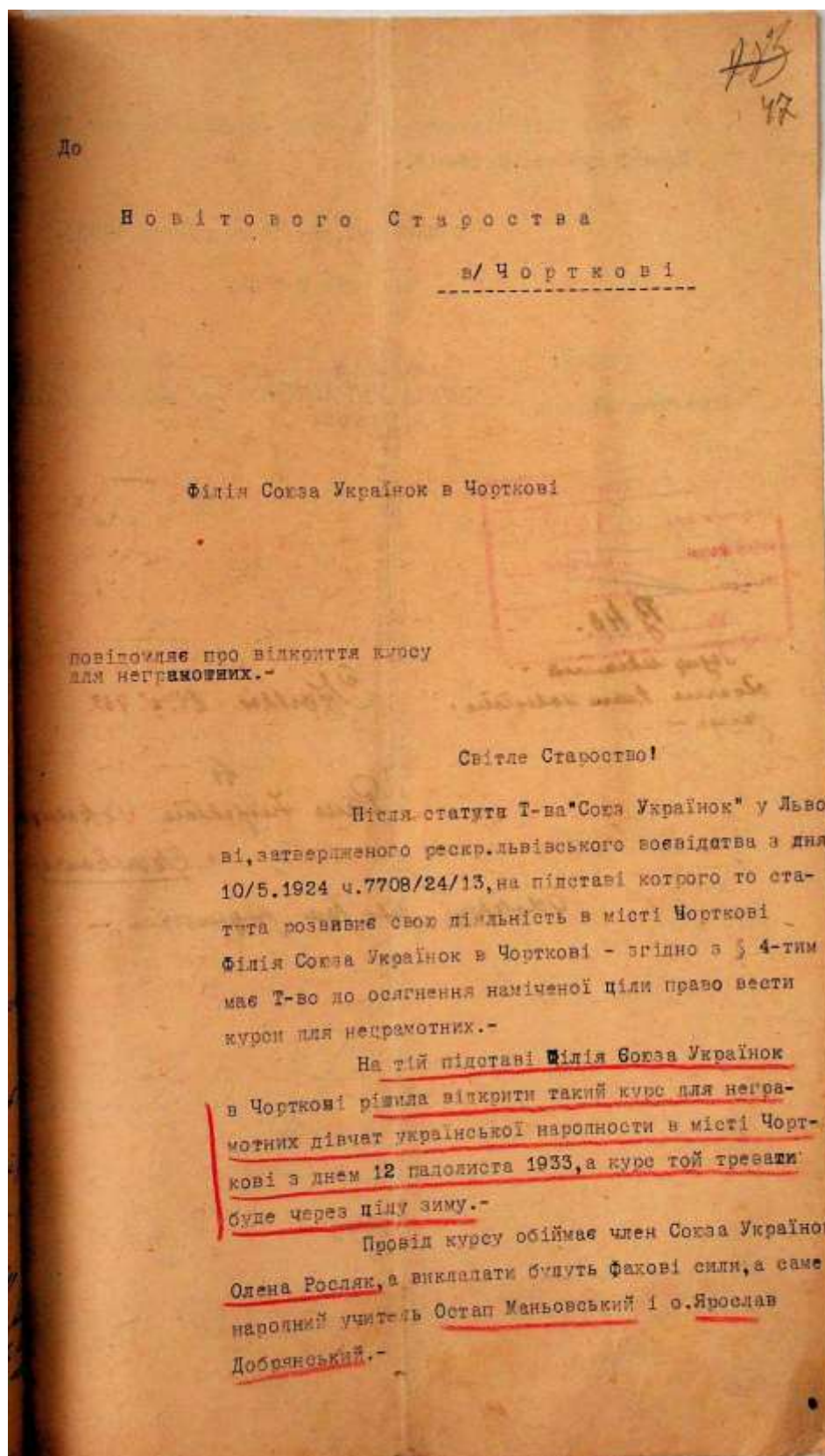

16. Жіночий хор «Союз Українок» в Чорткові.

*В центрі – диригентка хору В'ячеслава Ляхович, ліворуч від неї голова філії
Олена Пігут-Рослякова*

17. Інформація філії «Союзу Українок» в Чорткові до повітового староства про відкриття класу для неграмотних. 10 листопада 1933 року.

Курс буде відбуватися в одній із саль будинку "Рідної Школи" при вул. Шкільній.-

В Чорткові, дня 10. листопада 1933.-

ЗАВИДІЛ:

голова:

Соснова Кіма

ОЛІЯ
СОЮЗА УКРАЇНОК
в ЧОРТКОВІ

секретарка:

Гевкоба Олена

STAROSTWO CZORTKOWSKIE.	
otrzymano dnia	10 LIST, 1933
opłata stampi	: brak opłat.
zał.	Referent:
	<i>В. Н. О.</i>

*Союз українських
жінки курси дозвілля -
жаско. -*

Чортків С. П. 933.

*до
Ради Інспектора Шкільної
+ Чортківської*

Однією як там проголошено. -

Starosta powiatowy

INSPEKTOR SZKOLNY
w CZORTKOWIE

Otrzym. dn. 28 LIST, 1933

Nr. 3196 1933 r.

załęcz.

P. Wob

18. Список членів філії «Союзу Українок» в Чорткові. 16 грудня 1933 року.

Філія Союзу Українок у Чорткові.

Ім'я : Назвисько		Лп.	Ім'я : Назвисько.
Львівська	Julja	27	Морозова.
Левківська	Olga	28	Морозова Lidija
Аксентівська	Anna	29	Морозова Dorja
Батандієвська	Anna	30	Понорова.
Борисівська	Hensandra	31	Поліщуківська Helena.
Боднарівська	Paulina	32	Рибківська Julja
Будуревичівська	Natalja	33	Подільська
Біламирівська	Marija	34	Поліщуківська Helena
Васильківська	Melarija	35	Розлаківська Helena
Вербівська		36	Шанківська Anna
Володимирівська	Marta	37	Шелестівська
Ганківська	Marija	38	Штефанівська Juanna
Гарлівська	Julja	39	Тодорівська
Горлівська	Olga	40	Тодорівська Julja
Григорівська		41	Тодорівська Lidija
Григорівська	Marija	42	Тодорівська Michalina
Григорівська		43	Тодорівська
Григорівська	Jaroslava	44	Тодорівська Antonina
Григорівська	Regina	45	Тодорівська
Григорівська		46	Тодорівська
Григорівська	Olena	47	Тодорівська Jaroslava
Григорівська	Eustacha	48	Тодорівська
Григорівська	Anna	49	Тодорівська Dorja
Григорівська	Marija	50	Тодорівська Juanna
Григорівська	Natalja	51	Тодорівська Stanislava
Григорівська		52	Тодорівська Michalina

Lp.	Imię i Nazwisko	Lp.	Imię i Nazwisko
53	Rabocza Łofja	81	Stęć Tekla
54	Semirromacowa Wia.	82	Jachmiera Antonina
55	Tanowska Jarema	83	Jwamiowa Rozalja
56	Fylkówna Emilia	84	Fedorowki Wacysłina
57	Krabelska Olga	85	Osadek Łofja
58	Lynarska Michalina	86	Larulant. Julja
59	Hankiersinowa Natalja	87	Kucuk Marija
60	Polutransowa Olga	88	Chłód Michalina
61	Polutransowa Walerja	89	Kemeniuk Petronela
62	Jurczykowa Marija	90	Fedyk Tekla
63	Libyńska Eugenia	91	Okopno Tekla
64	Pilykówna Lonia	92	Werbiec Marija
65	Dowhanisowa Franciszka	93	Pawliżyn Marija
66	Werbiec Felaja	94	Nawiera Justyna
67	Jurywowska Justyna	95	Dukawa Katarzyna
68	Lamarska Franciszka	96	Illolon Łofja
69	Kucyjowa Franciszka	97	Pleppo Stefania
70	Lawczynowa Łofja		
71	Kucija Franciszka		
72	Lorakawska Anna		
73	Pracznica Marija		
74	Kalaska Helena		
75	Larynowa Franciszka		
76	Werbiec Jrena		
77	Laniewa Paulina		
78	Jachmiera Marija		
79	Pelopowa Antonina		
80	Hejka Michalina		

Wrochów, dnia 16 GRUD 1933

Komendant Powiatowy P. P.

Z. T.

CZAJKOWSKI, ul. przed.

10 Kierownik Wydziału Statystyki

19. Управа філії «Союзу Українок» у Чорткові. 1936 рік.

*Сидять зліва: Лідія Горбачевська-Носикова, Юлія Пігутова,
Антоніна Яскулякова, голова філії Олена Пігут-Рослякова,
Марта Волощукова.*

*Стоять: Леся Баранова, Ольга Жевко, Антоніна Поморянська,
Михайлина Шиманська, Юлія Сосьова, Надія Юрчинська*

20. Інформація Чортківського повітового староства про зміну складу керівників товариства «Союз Українок» в Чорткові. 29 квітня 1936 року.

STAROSTA POWIATOWY Czortkowski Czortków, dnia 29. kwietnia 1936 r. 13

Nr. B-42

Stowarzyszenie Two Sojuz Ukrainok w Czortkowie DO Urzędu Wojewódzkiego BWA W TARNOPOLU.

wybór zarządu. S.P.

Donoszę, że na walnym zebraniu członków w/w. stowarzyszenia, odbytem w dniu 17/2 1936 r. został wybrany na rok 1936 zarząd w następującym składzie osobowym:

- 1) Prezes Roślakowa Genia gr.kat. przy mężu czyta i pisze Undo
- 2) Wiceprezes Horyniowa Olga " bez zawodu, " "
- 3) Wiceprezes Zewkowa Olga " " " "
- 4) Sekretarz bibliotekarka Szymańska Michalina gr.kat. bez zajęcia, czyta i pisze, Undo.
- 5) Skarbnik Nosykowa Lidja " przy mężu " "
- 6) Zast. skarbnika
- 7)
- 8)
- 9)

CZŁONKOWIE ZARZĄDU:

- 1) Hnatiukowa Liba gr.kat. przy mężu, czyta i pisze, Undo.
- 2) Sosiova Julja " " " "
- 3) Pihutowa Julja " " " "
- 4) Bednarska Anna " " " "
- 5) Pomarjańska Paulina gr.kat. przy mężu, czyta i pisze " Zastępcy
- 6) Karolowa Julja " " " "
- 7) Lityńska Genia " bez zajęcia " "
- 8)
- 9)
- 10)

CZŁONKOWIE KOMISJI REWIZYJNEJ:

- 1) Kranczukowa Szanka gr.kat. czyta i pisze, Undo Białozubówna Olga " bez zajęcia czyta i pisze Undo
- 2) Kozakowa Julja " przy mężu " "
- 3)
- 4)

CZŁONKOWIE SĄDU KOLEŻEŃSKIEGO:

- 1) _____
- 2) _____
- 3) _____
- 4) _____

Wszyscy wymienieni członkowie Zarządu stale zamieszkują w **Gzortkowie**

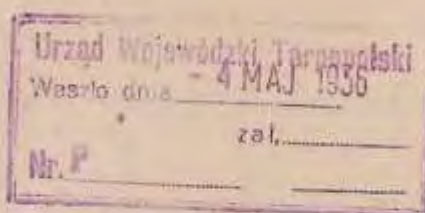
Lokal stowarzyszenia mieści się przy ulicy **ul. Mickiewicza** pod Nr. _____
Narodnego Domu w budynku _____ Stowarzyszenie

liczy **115** członków, którzy są zwolennikami **Unia**

Wymienione członkinie Zarządu pod względem moralnym zachowują się nienagannie. Sądownie ani administracyjnie karane nie były .-

Do Państwa Polskiego i ludności polskiej odnoszą się nieprzychylnie .-

Główną sprężyną żywotności stowarzyszenia jest **Ułena Roślakowa i Olga Nożykowa** .

STAROSTA POWIATOWY:

Jerzy Muszyński
 Jerzy Muszyński

21. Інформація Чортківського повітового староства про зміну складу керівників товариства «Союз Українок» в Чорткові. 14 квітня 1939 року.

STAROSTA POWIATOWY Czortkowski Czortków, dnia 14. kwietnia 1939 r. 3/14

Nr. B-42

Stowarzyszenie Sojuz Ukrainok w Czort- DO
Urzędu Wojewódzkiego B. P. x
W TARNOPOLU.

wybór zarządu.

Donoszę, że na walnym zebraniu członków w/w stowarzyszenia, odbytem w dniu 27/II 1939 r. został wybrany na rok 1939 zarząd w następującym składzie osobowym:

1) Prezes	Szmatowa Zofia	gr.kat.	, przy mężu	czyta i pisze	UNBO
2) Wiceprezes	Baranowa Aleksandra	"	"	"	"
3) Wiceprezes					
4) Sekretarz	Czułowska Jarosława	"	przy rodzicach	"	"
5) Zast. sekretarza					
6) Skarbnik	Chyczijowa Jarosława	"	"	"	"
7) Zast. skarbnika					
8) gospodyni	Markowska Maria	"	przy mężu	"	"
9) bibliotekarka	Sosiowa Julia	"	"	"	"
9)					

CZŁONKOWIE ZARZĄDU:

1)	Jurczyńska Nadija	gr.kat.	przy rodzicach,	czyta i pisze	"
2)	Piechutowa Julia	"	przy mężu	"	"
3)	Petrycka Maria	"	"	"	"
4)	Moryniowa Ołena	"	"	"	"
5)					
6)					
7)					
8)					
9)					
10)					

CZŁONKOWIE KOMISJI REWIZYJNEJ:

1)	Kizimowa Iwanna	gr.kat.	, przy mężu,	czyta i pisze,	"
2)	Mosykowa Lidia	"	"	"	"
3)	Paładijczukowa Ołena	"	"	"	"
4)					

CZŁONKOWIE SĄDU KOLEŻEŃSKIEGO:

- 1) .....
- 2) .....
- 3) .....
- 4) .....

Wszyscy wymienieni członkowie Zarządu stale zamieszkują w Czortkowie

Lokal stowarzyszenia mieści się przy ulicy Mickiewicza L.9 pod Nr.

w budynku Narodnego Domu Stowarzyszenie

liczy 30 członków, którzy są zwolennikami UNDA

Wymienieni członkowie Zarządu pod względem moralnym prowadzą się

bez zarzutu. Sądownie i administracyjnie karane nie były. -

Do Państwa Polskiego, Rządu i ludności polskiej odnoszą się

nieprzychylnie .-

Główną sprężyną żywotności stowarzyszenia jest Aleksandra

Baranowa z Czortkows

STAROSTA POWIATOWY:

w/z

/ Mgr. Zbigniew Garlicki
Wicestarosta powiatowy

22. Інформація кружка українського Педагогічного Товариства в Чорткові про зміну складу керівників товариства 21 червня 1924 року, 04 вересня 1928 року.

23. Інформація кружка українського Педагогічного Товариства в Чорткові про зміну складу керівників товариства. 04 вересня 1928 року.

24. Звернення членів-засновників до Тернопільського воєводства про отримання дозволу на відкриття повітового Союзу кружків «Рідної школи». 10 липня 1932 року.

4
1

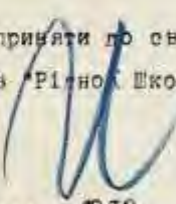
Висше наstellenей оплати на
основі рішення Міністерства Скарбу
з дня 4 жовтня 1928 року L.D.V. 7037/6.

ВИСОКЕ ВОЄВІДСТВО!

Підписані громадяни як представники Кружків "РІ" міста і повіту Чорткова постановили оснувати у себе Повітовий Союз Кружків "Рідної Школи" в Чорткові.

Предкладаючи статут "Рідної Школи" в 5-ох примірниках просять:

Високе Воєводство зволить прийняти до свого відома заснування Повітового Союзу Кружків "Рідної Школи" в Чорткові.

 Чорткова
 В Тернополі, дня 10. VII. 1932.

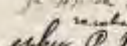
Підписи членів-основателів:

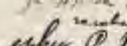
КРУЖОК "РІДНА ШКОЛА" У. П. Ч

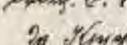
ЧОРТКОВА

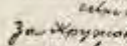
3484/2 Львів, дня 14. VII. 1932.
 По думці § 33 статута То-ва "Рідна Школа" бажаємо заснувати Повітовий Союз Кружків "Рідної Школи" і прохасмо Високе Воєводство о дозвіл. -

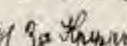
ГОЛОВНА УПРАВА "РІДНОЇ ШКОЛИ"

М. Голова М. Керетар.
 М. Голова М. Керетар.

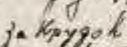
1. Кружок Рідної Школи в Чорткові
 м. Чорткова

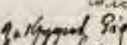
2. Кружок Рідної Школи в Холмицькому повіті
 м. Холмицького

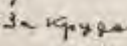
3. Кружок Рідної Школи в Богородицькому повіті
 м. Богородицького

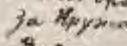
4. Кружок Рідної Школи в Сторожинському повіті
 м. Сторожинського

5. Кружок Рідної Школи в Дубинському повіті
 м. Дубинського

6. Кружок Рідної Школи в Мислівському повіті
 м. Мислівського

7. Кружок Рідної Школи в Славотинському повіті
 м. Славотинського

8. Кружок Рідної Школи в Богородицькому повіті
 м. Богородицького

9. Кружок Рідної Школи в Сторожинському повіті
 м. Сторожинського

ДО
ВИСОКОГО ВОЄВИДСТВА

в Тернополі

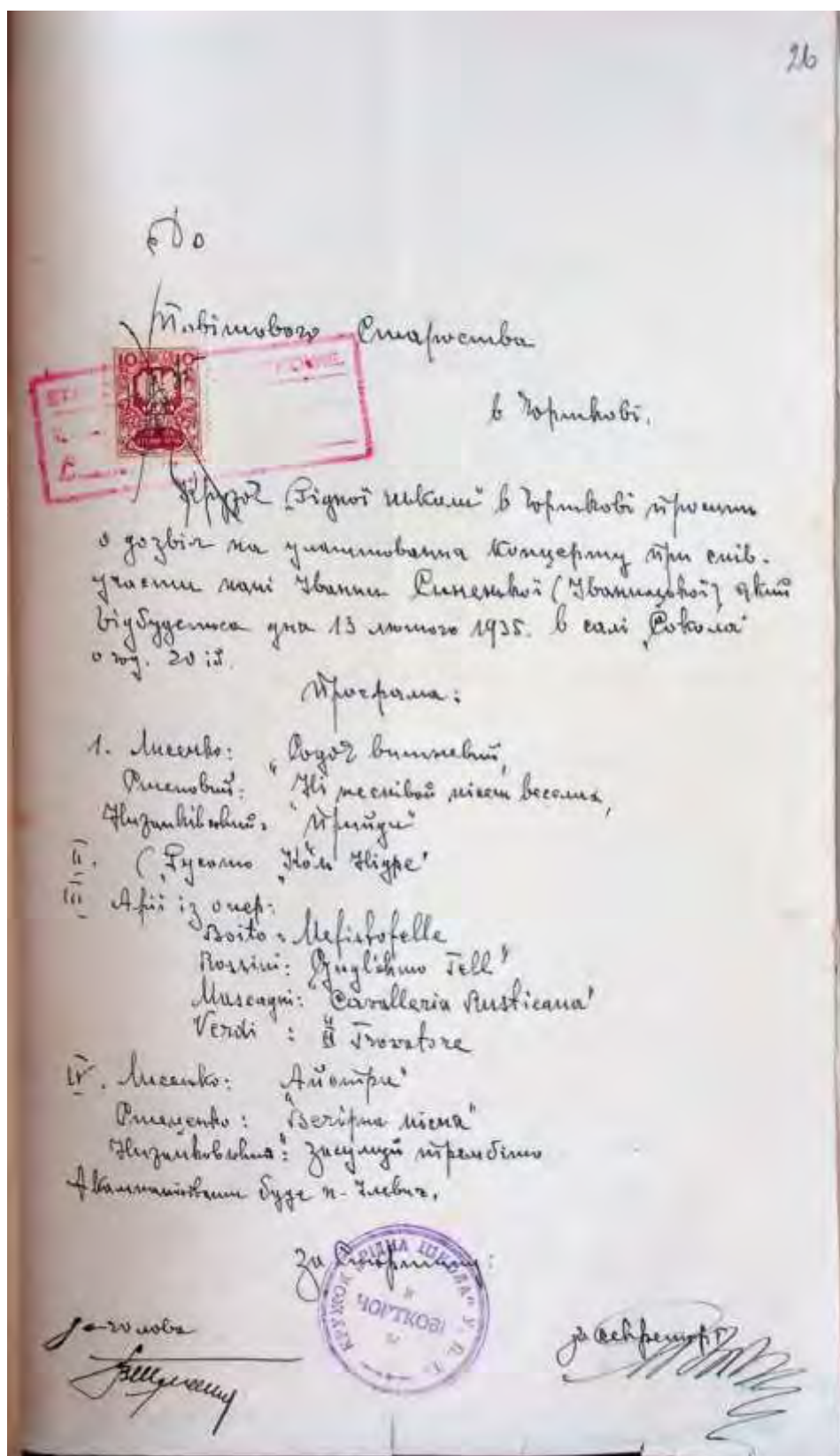
Підписані внутр представники
Кружків "Рідної Школи" міста
і повіту Чорткова і Головна
Управа "Рідної Школи" у Льво-
ві прохають прийняти до відо-
ма заснування Повітового Со-
юза Кружків "Рідної Школи".

на руки

Головно ї Управи "Рідної Шко-
ли" у Львові, Ринок 10.

5 прилог.

25. Лист кружка «Рідної школи» в Чорткові про надання дозволу на проведення концерту за участю Івонни Синенької (Іваницької). 11 лютого 1935 року

26. Інформація Чортківського повітового староства про зміну складу керівників повітового союзу кружків «Рідної школи» в Чорткові. 13 червня 1935 року

STAROSTA POWIATOWY Czortkowski   Czortków   dnia   13/VI   1935 r. 4

Nr. B-42

Stowarzyszenie Powiatowy Sojuz Kruż-   DO
kiw Ridnoj Szkoły w Czortkowie   Urzędu Wojewódzkiego B. P.
wybór zarządu.   W TARNOPOLU.

Donoszę, że na walnym zebraniu członków w/w. stowarzyszenia, odbytem w dniu 15/XI.
1934 r. został wybrany na rok 1934/35 zarząd w następującym składzie osobowym:

- 1) Prezes Pihut Dymitr lat 52, gr-kat, emer, prof, czyta i pisze UNDO
- 2) Wiceprezes Makaruszka Andrzej "33 " " lekarz " " " "
- 3) Wiceprezes _____
- 4) Sekretarz Baran Wasyl "36 " " nauczyciel " " "
- 5) Zast. sekretarza _____
- 6) Skarbnik Socha Włodzimierz "47 " " kupiec " " "
- 7) Zast. skarbnika _____
- 8) _____
- 9) _____

CZŁONKOWIE ZARZĄDU:

- 1) Barnyk Wasyl lat 46 gr-kat, bez zawodu czyta i pisze UNDO,
- 2) Dr. Roślak Michał " 37 " " adwokat " " "
- 3) Szmata Wasyl " 45 " " dyr. sojuzu " " "
- 4) Bojarski Mirosław "26 " " prof gim. " " "
- 5) _____
- 6) _____
- 7) _____
- 8) _____
- 9) _____
- 10) _____

CZŁONKOWIE KOMISJI REWIZYJNEJ:

- 1) Nosyk Iwan lat 37 gr-kat, urzędnik pryw. czyta i pisze UNDO;
- 2) Czerwoniak Paweł "38 " " " " " " "
- 3) Stanko Jarosław "20 " " Absolw. gimn. " " "
- 4) _____

CZŁONKOWIE SADU KOLEŻEŃSKIEGO:

- 1) _____
- 2) _____
- 3) _____
- 4) _____

Wszyscy wymienieni członkowie Zarządu stale zamieszkują w Czortkowie

Lokal stowarzyszenia mieści się przy ulicy Mickiewicza pod Nr. _____
w budynku Narodowego Domu Stowarzyszenie

liczy 35 kół w powiecie. Siostry są zwoleńnikami "U" "N" "D" "O".

Członkowie zarządu pod względem moralnym prowadzą się bez zarzku i tak sądownie jak i administracyjnie karani nie byli. Członkowie zarządu należą do stow. Czytelni Proświty, Sokiła, ukr. Besidy, Tow. Sp. Czajki. W stosunku do Państwa i ludności polskiej odnoszą się nieprzychylnie. Główną spreżyną żywotności jest Pihut Dymitr. Stowarzyszenie dość często urządza zabawy, przedstawienia i odczyty dla miejscowej ludności.

STAROSTA POWIATOWY:

Muszyński
Jerzy Muszyński

Urząd Wojewódzki Lwowski	
Weszło dnia	15 CZER 1935
Nr	zaj - / -

27. Вчительський збір гімназії Українського педагогічного товариства. 1920-1921 рр.

Сидять зліва на право: Микола Кокольський, Дмитро Пігут, о. Дмитро Паневник, Сава Никифоряк, Михайло Соневицький, Осип Гусаківський, Осип Горчинський.

Стоять: Стефанович, Іван Велигорський, Євген Яворінський, Юхнович, Тракало, Микола Малицький

28. Вчителі і перші абітурієнти гімназії Українського педагогічного товариства. 1920-1921 рр.

Сидять зліва на право вчителі: Осип Горчинський, Євген Яворівський, Михайло Соневицький, Осип Гусаківський, о.Дмитро Паневник, Сава Никифоряк, Іван Велигорський, Юхнович

29. Інформація Чортківського повітового староства про зміну складу керівників кружка «Рідної школи» в Чорткові. 10 січня 1939 року.

STAROSTA POWIATOWY Czortkowski Czortków, dnia 10 stycznia 1939 r.

Nr. B-42

Stowarzyszenie Krużok Rідnej Szkoły DO Urzędu Wojewódzkiego B. P. S. P.

wybór zarządu. W TARNOPOLU.

Donoszę, że na walnym zebraniu członków w/w. stowarzyszenia, odbytem w dniu _____ 1939 r. został wybrany na rok _____ zarząd w następującym składzie osobowym:

- 1) Prezes Roślak Michał adwokat gr.kat. UNDO
- 2) Wiceprezes Szmata Wasyl dyr. Pow. Soj.koop.czyta i pisze UNDO
- 3) Wiceprezes _____
- 4) Sekretarz Sokołowski Hryc lat 38 gr.kat. " "
- 5) Zast. sekretarza _____
- 6) Skarbnik Winnicki Julian lat 42 gr.kat. inżynier " "
- 7) Zast. skarbnika _____
- 8) _____
- 9) _____

CZŁONKOWIE ZARZĄDU:

- 1) Hiczyj Iwan lat 49, gr.kat. adwokat, czyta i pisze UNDO
- 2) Krica Michał nauczyciel " " "
- 3) Biliński Iwan emeryt kolej. " " "
- 4) _____
- 5) _____
- 6) _____
- 7) _____
- 8) _____
- 9) _____
- 10) _____

CZŁONKOWIE KOMISJI REWIZYJNEJ:

- 1) Pomariański Antoni lat 42 gr.kat. urzęd. praw czyta i pisze UNDO
- 2) Czerwoniak Paweł gr.kat. urzęd. pryw. czyta i pisze. "
- 3) Tarczuk Wasyl " inżynier " "
- 4) _____

CZŁONKOWIE SĄDU KOLEŻEŃSKIEGO:

- 1) _____
 2) _____
 3) _____
 4) _____

Wszyscy wymienieni członkowie Zarządu stale zamieszkują w Czortkowie

Lokal stowarzyszenia mieści się przy ulicy Mickiewicza pod Nr. 9

w budynku Narodnego Domu Stowarzyszenie

liczy 134 członków, którzy są zwolennikami UNDA

Wymienieni członkowie Zarządu pod względem moralnym prowadzą się nienagannie. Sądownie i administracyjnie karani nie byli .-

Do Państwa Polskiego, Rządu i ludności polskiej odnoszą się obojętni .-

Główną sprężyną żywotności stowarzyszenia jest prezes Roślak Michał .-

STAROSTA POWIATOWY:
w/z.

Zbigniew Garlicki
/ Mgr. Zbigniew Garlicki
Wicestarosta powiatowy

Розділ III. «ЗРОДИЛИСЬ МИ ВЕЛИКОЇ ГОДИНИ, З ПОЖЕЖ ВІЙНИ, ІЗ ПОЛУМ'Я ВОГНІВ»

III.1. Діяльність членів УСС та УГА

30. Список колишніх офіцерів українських військових формувань періоду 1918-1920 років: Оробко Василь, др. Електорович Володимир, Шкварок Василь, Яхніцький Йосиф, Єднак Йосиф, Король Ярослав, Маньовський Станіслав, Уланський Ярослав, Горинь Томаш, Петрикевич Вітольд, др. Гринчишин Іван, Дмитрик Іван, др. Росляк Михайло, Маркевич Стефан, Квасніцький Віктор, Росляновська з Дорожинських Марія, Гаврилук Дмитро, Кузик Микола, о. Чиж Василь, Івасів Василь (станом на 05 листопада 1931 року).

Wzór Nr.1 / rubryk formularza do spisów od 1 - 7 /

122a

Spis grupy

I	II		III
L.P.	w czasie między 1918 r. a 1920		Obecny zawód, tytuł, stopień, funkcja i jej miejsce
od - do	a	b	
	pełnił/a/ zawód piastował/a/tytuł, stopień, funkcję jakie i gdzie .		
1.	1918-1919	Orobko Wasyl aktywny oficer austriacki, major U.H.A. komendant garnizonu i kadry zapasowego bataljonu piechoty ukraińskiej w Czertkowie	brak danych z powodu niemożności ich ustalenia albowiem Orobko nie utrzymuje kontaktu z Czertkowie .
2.	1918-1920	Dr. Elektrowicz Włodzimierz adwokat kapitan U.H.A. dea taberu w Czertkowie .	adwokat w Czertkowie prowadzi kancelarię wspólnie z Dr. Herbaczewskim senaterem .
3.	1918-1920	Szkwarek Wasyl kapitan U.H.A. komendant garnizonu w Trembowli	nauczyciel Pryw. Gimnazjum Ukr. w Czertkowie

od strony (tych oficerów ukraińskich)

IV	V	VI
Obecny aktualny dokładny adres osoby	- Czy i jakie posiada materiały historyczne, odnoszące się do obr. Lwowa i Woj. pód.wsch. ix i z jakiego czasu ?	Czy i o czym może napisać relację ?
Czerniowce Rumunja	nieustalono	relację może napisać o działalności swej na stanowisku komendanta garnizonu w Czortkowie i oświetlić w pewnej mierze przebieg tak zwanej "ofensywy czortkowskiej" z czerwca 1919 roku. Na stanowisku swym odnosił się przychylnie do Polaków. Po wojnie powrócił na Bukowinę skąd pochodzi. Oróbko może dać bezstronną relację.
Czortków	nieustalono jakie materiały posiada w każdym razie je ma, ponieważ brał żywy udział w akcjach 1918-1920	może napisać relację charakteryzującą przebieg wypadków na terenie powiatu Czortkowskiego w latach 1918-20 w których Elektrowicz brał aktywny udział i stał bliskie sfery decydujących. Po wojnie utrzymuje kontakt z pułk. Konowalcem od którego otrzymał krzyż U.H.A. do rozdziału pomiędzy b. oficerów U.H.A. Czy Elektrowicz napisze na wezwanie Biura Historycznego relacji nie wiadomo, o ile zaś napisze, to będzie ona stroniczą.
Czortków Pryw. Gimnazjum Ukraińskie w Czortkowie	nieustalono	może napisać relację o przygotowaniach do przewrotu w październiku 1918 roku. Na czele zorganizowanego przez siebie oddziału w rodzinnej wsi Kobylówkach powiatu Trembowelskiego zajął Trembowlę dnia 3.XI 1918 r., po czym pełnił obowiązki komendanta miasta Trembowli. Ponieważ Szkwarok usposobiony jest wrogo do Państwa, które pozbawiło go posady nauczycielskiej, wątpić należy, czy napisze relację na wezwanie biura Historycznego.

Wzór Nr.1 / rubryk formularza do spisów od 1 - 7 /

122a

Spis grupy

I	II	III
L.P.	w czasokresie między 1918 r. a 1920 a b od - do	Obecny zawód, tytuł, stopień, funkcja i jej miejsce
	pełnił/a/ zawód piastował/a/ tytuł, stopień, funkcję jakie i gdzie .	
4.	1918-1920 Jachnicki Józef kapitan U.H.A. zatrudniony w P.K.U. w Tarnopolu .	powiatowy agronom Silskiego Hospedara w Czortkowie
5.	1918-1919 Jednak Józef kapitan żandarmerji przy Rządzie Ukraińskim w Stanisławowie .	sędzia Sadu Okręgowego w Czortkowie
6.	1918-1919 Karol Jarosław porucznik U.H.A. kierownik kancelarji Dłwa Garnizonu w Czortkowie	pracownik Okręgowego Urzędu Ziemińskiego w Tarnopolu
7.	1918-1920 Maniowski Stanisław porucznik piechoty w U.H.A.	nauczyciel szkoły powsz. z zawodu obecnie bez posady utrzymuje się z udzielania lekcji zbiorowych z ramienia Dłwa Rządna Szkoła w Czortkowie

ad Nr. 1 (tych oficerów ukraińskich).

IV	V	VI
Obecny aktualny dokładny adres osobisty	Czy i jakie posiada materiały historyczne, odnoszące się do obr. Lwowa i Woj. pód.wsch. ix i z jakiego czasu?	Czy i o czym może napisać relację?
Czortków Berda .	nieustalono	Jachnicki pracował na terenie Tarnopola w Powiatowej Komendzie Uzupełnień w latach 1918-1919 zatem wiadomo o czym relację może napisać. Pozatem nie jest pewnem, czy napisze relację na wezwanie Biura Historycznego .
Jednak Józef sędzia S.O. Czortków	nieustalono	Jednak może napisać wspomnienia z okresu swego pobytu w charakterze kapitana żandarmerji przy Rządzie Ukraińskim w Stanisławowie .
Korol Jarosław Tarnopol Okręgowy Urząd Ziemi	nieustalono	Korol może napisać wspomnienia z okresu swego pobytu w Czortkowie w charakterze naczelnika kancelarji Dłwa Garnizonu w Czortkowie .
Maniowski Stanisław Czortków Wygnanka	nieustalono	może napisać relację ze swych przeżyć w walkach pod Lwowem .

Wzór Nr.1 / rubryk formularza do spisów od 1 - 7 /

122a

Spis grupy

I	II	III
L.P.	w czasokresie między 1918 r. a 1920	Obecny zawód, tytuł, stopień, funkcja i jej miejsce
	a	b
	od - do	pełnik/a/ zawód piastował/a/tytuł, stopień, funkcję jakie i gdzie .

8	1918-1920	Ulwański Jarosław pper. U.S.S.	rolnik
124 ⁹⁶			
9	1918-1920	Horyń Tomasz perucznik U.H.A. adiutant Okręgowej Komendy Wojskowej w Czortkowie	urzędnik prywatny w fabryce Fortuna we Lwowie
10.	1918-1920	Petrykiewicz Witold perucznik U.S.S.	nauczyciel Państw. Gimnazjum w Buczaczu
11.	1918-1920	Dr. Hryńczyszyn Iwan perucznik U.H.A.	adwokat w Czortkowie
12.	1918-1921	Dmytryk Iwan podoficer U.H.A. zatrudniony w kancelarii Intendentury w Czortkowie .	pracownik Oddziału Syndykatu Emigracyjnego w Czortkowie .

ad Nr. 1 (tych oficjów administracyjnych).

IV	V	VI
Obecny aktualny dokładny adres osobisty	Czy i jakie posiada materiały historyczne, odnoszące się do obr. Lwowa i Woj. pód.wsch. i z jakiego czasu?	Czy i o czym może napisać relację?
Czortków	nieustalono	może napisać relację ze swych przeżyć w walkach pod Lwowem. 125 132
Horyń Tomasz Lwów	nieustalono	Horyń może napisać wspomnienia z okresu swego pobytu w Czortkowie w charakterze adjutanta majora Owobki dcy garnizonu w Czortkowie. Horyń na wezwanie Biura Historycznego relację napisze.
Petrykiewicz Witold Buczacz	nieustalono	Co może Petrykiewicz napisać, to jest niewiadomem tutaj. Urzędowi.
Hryńczyszyn Iwan adwokat w Czortkowie	nieustalono	Hryńczyszyn może napisać wspomnienia ze swych przeżyć w walkach pod Lwowem Obecnie Hryńczyszyn oślepł.
Dmytryk Jan Czortków Wyganka	nie posiada	Dmytryk może napisać wspomnienia ze swego pobytu w Czortkowie w charakterze podoficera rachunkowego Intendantury. Ponadto należał do sprzysiężenia które przygotowało przewrót w 1918 roku w Czortkowie Robili to Ukraińcy pracownicy K-Stelle w Czortkowie

Wzór Nr.1 / rubryk formularza do spisów od 1 - 7 /

1226

Spis grupy

I	II		III
L.P.	w czasokresie między 1918 r. a 1920		Obecny zawód, tytuł, stopień, funkcja i jej miejsce
	a	b	
	od - do pełnia/a/ zawód piastował/a/tytuł, stopień, funkcję jakie i gdzie .		
13	1918-1920	Dr. Roślak Michał podchorąży /Fähnrich./ U.H.A.	adwokat w Czortkowie
14.	1918-1919	Markiewicz Stefan podper. U.H.A., komendant stacji kolejowej w Jagielnicy	nauczyciel szkoły powsz. w Swidowej
15.	1918-1920	Kwaśnicki Wiktor podper. U.H.A. komendant dworca w Czortkowie i Kozomyji	zarządca znajdującego się w Swidowej majątku Ukrainskiej Bursy Młodziży Rękodzielniczej we Lwowie .
16.	1918-1919	Rosłanowska z Dorożyńskich Marja podchorąży U.H.A.	nauczycielka szkoły powsz. w Muchawce pow. Czortków
17.	1918-1919	Hawryluk Dmytro rotmistrz żandarmerji U.H.A. w Basiówce pod Lwowem .	kierownik szkoły powsz. w Zabkótówce powiat Czortków

ad. Nr. 1 (tytuł ekspozycji ukraińskiej)

IV	V	VI
Obecny aktualny dokładny adres osobisty	Czy i jakie posiada materiały historyczne, odnoszące się do obr. Lwowa i Woj. pld.wsch. ix i z jakiego czasu ?	Czy i o czym może napisać relację ?
Dr. Roślak Michał w Czortkowie	nieustalono	może napisać wspomnienia z okresu walk pod Lwowem. Czy relację napisze na wezwanie Biura Historycznego niewiadomo. 126
Markiewicz Stefan Swidowa poczta Tłuste	nie posiada	może napisać wspomnienia z czasu pobytu swego na stanowisku komendanta stacji w Jagielnicy
Kwaśnicki Wiktor Swidowa poczta Tłuste	nie posiada	może napisać wspomnienia z czasu pobytu swego na stanowisku komendanta stacji w Czortkowie i Kołomyji. Czy relacji napisze na wezwanie Biura Historycznego niewiadomo.
Rosłanowska Marja Muchawka pow. Czortków	nie posiada	może napisać wspomnienia z walk polsko-ukraińskich. Rosłanowska była ranną na polu walki
Hawryluk Dmytro Zabkitówka pow. Czortków	nie posiada	może napisać wspomnienia z okresu walk polsko - ukraińskich pod Lwowem.

Wzór Nr.1 / rubryk formularza do spisów od 1 - 7 /

1220

Spis grupy

I	II	III
L.P.	w okresie między 1918 r. a 1920	Obecny zawód, tytuł, stopień, funkcja i jej miejsce
	a	b
od - do	pełnił/a/ zawód piastował/a/ tytuł, stopień, funkcję jakie i gdzie .	

12600
18. 1918-1920

Kuzyk Mikołaj por. U.H.A.

rolnik w Zwiniaczu
pow. Czortków

19 1918- 1920

Ks. Czyż Wasyl por. U.H.A.

proboszcz gr. kat. w Po-
łowcach

20. 1918-1920

Iwasiów Wasyl ppor. U.H.A.

rolnik

Kuzyk Mikołaj Zwiniacz pow. Czortków	nie posiada	nie napisze żadnych wspomnień nie mając ku temu żadnych materiałów . 24
Ks. Czyż Wasyl Połowce Czort- ków	"	może napisać wspomnienia z okresu walk polsko-ukraińskich
Iwasiów Wasyl Połowce Czort- ków	"	- " -

ДАТО. – Ф.231, оп.1, спр.1603, арк. 121-127.

31. Іван Косак – поручник УСС. Народився 11 вересня 1876 року в Дрогобичі. До війни працював професором Чортківської вчительської семінарії. Світлина.

32. Василь Оробко (1882-1932) – український військовик, сотник, отаман УГА. Світлина.

33. Володимир Електорович (1884-після 1940) – український правник, правознавець, громадсько-політичний діяч. *Світлина.*

34. Оля Підвисоцька – Стрелець УСС. Народилася у 1898 році в м. Чортків. *Світлина.*

35. Колишні члени УГА 1918-1920 рр. з Ягольниці Старої, повіт Чортків

перший ряд зліва направо вгорі:

стр. Яків Гордій, стр. Михайло Пильний (поранений на Великій Україні під Брацлавом), стр. Василь Кучерський, стр. Яків Заліпа, стр. Іван Ченькалюк, стр. Михайло Пильний (син Івана), стр. Максим Біловус;

другий ряд: стр. Іван Юрків, стр. Гринь Біловус (поранений під Львовом), стр. Гринь Горл(д)ій, стр. Юліан Савків, стр. Микола Голінатий, стр. Гринь Коцюлима, стр. Петро Юрків;

третій ряд: дес. Михайло Тимофтей, стр. Осип Пильний, дес. Олександр Червоняк, чет. Іван Цибульський, стр. дес. Тома Запотічний, дес. Ілля Полевий,

стр. Іван Сосновський;

четвертий ряд: стр. Степан Ченькалюк, стр. Павло Старовський, стр. Дмитро Шевчук

36. Список видатних українських діячів періоду 1918-1923 років: др. Горбачевський Антон, др. Юрчинський Остап, Пігут Дмитро, Соробей Онуфрій, Коваль Василь, Плецан Йосиф, о. Фіголь Стефан (станом на 05 листопада 1931 року).

13605

I	II	III	
L.P.	w czasokresie między 1918 r. - a 1923 r. a b	Obecny zawód tytuł, stopień, funkcja i jej miej- sce	
od - do	pełnił a/ a / zawód, piastował/a / tytuł, stopień, funkcję jakie i gdzie		
1.	1918-1920 Dr. Antoni Horbaczewski komisarz powiatu Drohobyckiego .	Senator i adwokat w Czortkowie	
2.	- " -	Dr. Ostap Jurczyński komisarz powiatu czortkowskiego	adwokat w Czortkowie
3.	- " -	Pihut Dmytro dyrektor Państw. Gimnazjum w Czortkowie	emerytowany nauczyciel Państw. Seminarjum Naucz. w Czortkowie dyrektor Pryw. Gimnazjum Ridnoji szkoły w Czortkowie
4.	- " -	Sorobej Onufry urzędnik Powiatowego Komisarjatu w Czortkowie w czasie okupacji ukraińskiej	pisarz adwokacki
5.	- " -	Kowal Wasyl dyrektor Państw. Seminarjum Naucz. w Czortkowie	nauczyciel Państw. Seminarjum Naucz. w Czortkowie

IV	V	VI
Obecny aktualny dokładny adres osobisty	Czy i jakie posiada materiały historycz- ne, odnoszące się do obr. Lwowa i woj. pód. wsch. i z jakiego czasu ?	Czy i o czym może napisać rela- cję .-
Dr. Antoni Horba- czewski Czortków	materiały z okresu 1918-1920 posiada, jakie nieustalono	może napisać wspomnienia ze swych praca w latach 1918-1920, w których brak żywy udział i staż blisko sfer rządzących w Stanisławowie
Dr. Ostap Jurczyński Czortków	czy posiada materiały historycz- ne nieustalono	może napisać wspomnienia z działal- ności na stanowisku komisarza po- wiatu czortkowskiego .
Pihut Dmytro Czortków	- " -	może napisać wspomnienia z działal- ności swej na stanowisku dyrektora Państw. Gimnazjum w Czortkowie po- nadto brak żywy udział w ruchu po- litycznym w czasie okupacji ukraiń- skiej .
Sorobej Onufry Czortków kancela- rja advokata Dr. Jurczyńskiego	materiałów histo- rycznych nie po- siada	może napisać wspomnienia ze służby na stanowisku urzędnika Powiatowego Komisarjatu / Starostwa w Czortkowie w czasie okupacji ukraińskiej
Kowal Wasyl Czort- ków Pa st w. Semina- rjum nauczycielskie	posiadane przez siebie materiały historyczne oddał prawdopodobnie Twa Naukowemu im. Szew- czenki we Lwowie .	namiętny zbieracz książek i wszel- kiego rodzaju materiałów historycz- nych. Może napisać wspomnienia z ruchu ukraińskiego w Czortkowie w latach 1918- 1920 .

I	II	III
L.P.	w czasokresie między 1918 r. - a 1923 r. a b	Obecny zawód tytuł, stopień, funkcja i jej miej- sce
od - do	pełnił a/ a / zawód, piastował/a / tytuł, stopień, funkcję jakie i gdzie	
6	1918-1920 Plecan Józef urzędnik Pow. Komisarjatu / Starostwa / w Czortkowie	adjunkt X st. sz. Starostwa w Czort- kowie
7.	- " - Ks. Figol Stefan proboszcz gr. kat. w 4winiaczu organizator ukr. ruchu zbroj- nego w listopadzie 1918 w 4winiaczu	proboszcz gr. kat. w Monasterzyskach pow. Buczacz

IV	V	VI
Obecny aktualny dokładny adres osobisty	Czy i jakie posiada materjały historycz- ne, odnoszące się do obr. Lwowa i woj. pód. wsch. i z jakiego czasu ?	Czy i o czym może napisać rela- cję .-
Plecan Józef Czortków Starostwo	niema	może napisać wspomnienia ze służby ⁵⁸⁹ w Powiatowym Komisariacie /Starostwie/ w latach 1918 -1919 oraz w Starostwie Polskiem w latach 1919- 1920 . ¹³⁸
Ks. Figol Stefan Monasterzyska pow. Buczacz	nie wiadomo	może napisać wspomnienia z udziału swego w ruchu ukraińskim w latach 1918-1920 .-

37. Український воєнний цвинтар у Чорткові

Український Воєнний Цвинтар у Чорткові

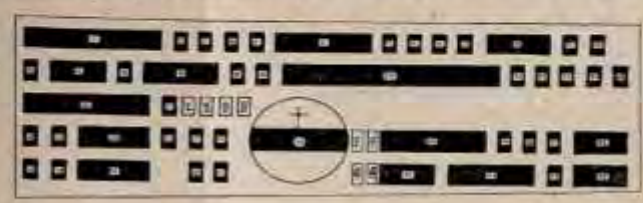
Виказ стрільців і полонених поляглих або померших по 1 дивізіоні 1918 р. (після заповідань гробівничого реферату при тернопільським воєвідстві).

Порядковий номер гробу	Ступінь	Прізвище і ім'я	Привласнений до армії			Армія, полк	Дата уродження	Місце		Гроби поховані	Гроби збірні
			русської	української	польової			привласн.	Помер. дата		
1	стрілець	Невідомі	49			Козаки Забруч.	1919	Чортків		1	
2	"	Курчишко Данило	1			Армія У. Н. Р.	1920	"		1	
3	артилер.	Кіпань Василь	1			У. Г. А.	1919	"		1	
4	стрілець	Восаженец Іван	1			У. Г. А.	1919	"		1	
5	"	Лесенчук Михайло	1			У. Г. А.	1919	"		1	
6	"	Невідомі	10			Н. Кор. Брусилів	1919	"		1	
7	"	Кордубович Н.	1			У. Г. А.	1919	"		1	
8	"	Ковач Василь	1			"	1918	"		1	
9	чет. дир.	Володимир Максим	1			"	1919	"		1	
10	стрілець	Василівський Мирон	1			У. Г. А.	1919	"		1	
11	"	Невідомі	2	3		"	1919	"		1	
12	"	Марасюк Іван	1			1888 Сандан	1919	"		1	
13	"	Невідомі	1			Армія У. Н. Р.	1920	"		1	
14	"	Стеремий Н.	1			"	1920	"		1	
15	"	Невідомі	8	7		"	"	"		1	
16	"	Клименко Михайло	1			У. Г. А.	1919	"		1	
17	"	Невідомі	18	4		У. Г. А.	1920	"		1	
18	"	Білинський Владислав	1			"	1919	"		1	
19	"	Березович Дмитро	1			"	1920	"		1	
20	"	Невідомі	17	20		Арм. Павл. і Буден	1920	"		1	
21	"	Хмельницький Яков	1			Армія У. Н. Р.	1919	"		1	
22	"	Александр Микола	1			"	1919	"		1	
23	"	Родич Василь	1			"	1919	"		1	
24	"	Невідомі	1			"	1919	"		1	
25	"	Невідомі	1			"	1919	"		1	
26	"	Невідомі	19		6	36 полк У. Н. Р.	"	"		1	
27	"	Курчів Степан	1			"	Курчів с. Амоса	1919		1	
28	"	Невідомі	1			Армія У. Н. Р.	1919	"		1	
29	"	Білинський Семен	1			"	1919	"		1	
30	"	Невідомі	8	5		"	1920	"		1	
31	"	Невідомі	1			"	1920	"		1	
32	"	Павлюк Іван	1			"	1896 Сандан	1919		1	
33	"	Невідомі	1			"	1919	"		1	
34	"	Невідомі	5	11		"	1920	"		1	
35	"	Виглядницький Василь	1			"	1919	"		1	
36	"	Невідомі	1			"	1919	"		1	
37	"	Володимир Данило	1		1	Армія У. Н. Р.	1919	"		1	
38	"	Невідомі	8			"	1919	"		1	
39	"	Данилюк Степан	2			"	1919	"		1	
40	"	Невідомі	1			"	1920	"		1	
41	"	Невідомі	15	3		"	1920	"		1	
42	"	Мельник Василь	1			"	1919	"		1	
43	"	Невідомі	1			"	1919	"		1	
44	"	Невідомі	5		7	Девур Мускірні	1919	"		1	
45	"	Невідомі	5			"	1919	"		1	
46	"	Невідомі	8			Армія У. Н. Р.	1918	"		1	
47	"	Дерман Василь	1			"	1919	"		1	
48	"	Невідомі	3	2		"	1919	"		1	

- I. Підстаршина Максимчук Харитон¹⁾, привласнен до УГА, уродж. 1901, помер 10. VII. 1919 р., перенесений з цвинтаря в Саліці.
- II. Стрілець Горбатюк Григорій²⁾, привласнен до УГА, уродж. 1897, помер 25. VI. 1919 р., перенесений з цвинтаря в Саліці.
- III. Стрілець Блашко Павло³⁾, привласнен до УГА, помер 7. V. 1919 р., перенесений з цвинтаря в Саліці.
- IV. Стрілець Пазюк Микола⁴⁾, привласнен до УГА, перенесений з цвинтаря в Білім Потопі.
- V. Стрілець Матвійчук Петро⁵⁾, привласнен до УГА, перенесений з цвинтаря в Косові.
- VI. Стрілець Марко Стефан⁶⁾, привласнен до УГА, перенесений з цвинтаря в Косові.
- VII. Стрілець, 10 незнамих, перенесені з сільських цвинтарів до збірного гробу.
- VIII. Стрілець, 7 незнамих, перенесені з сільських цвинтарів до збірного гробу.

¹⁾ Померів на планшетах таф. ²⁾ Ристріляні через вомд. за здоров'я.

В році 1931 заходами ФІАН Т-ва Ожорони Воси-... сподарем з Виглядницького. Посвячення цього цвинтаря українським воєнним цвинтарем (з заповіданого хреста має відбутися 1. дивізіоні д-р.

План українського воєнного цвинтаря в Чорткові.

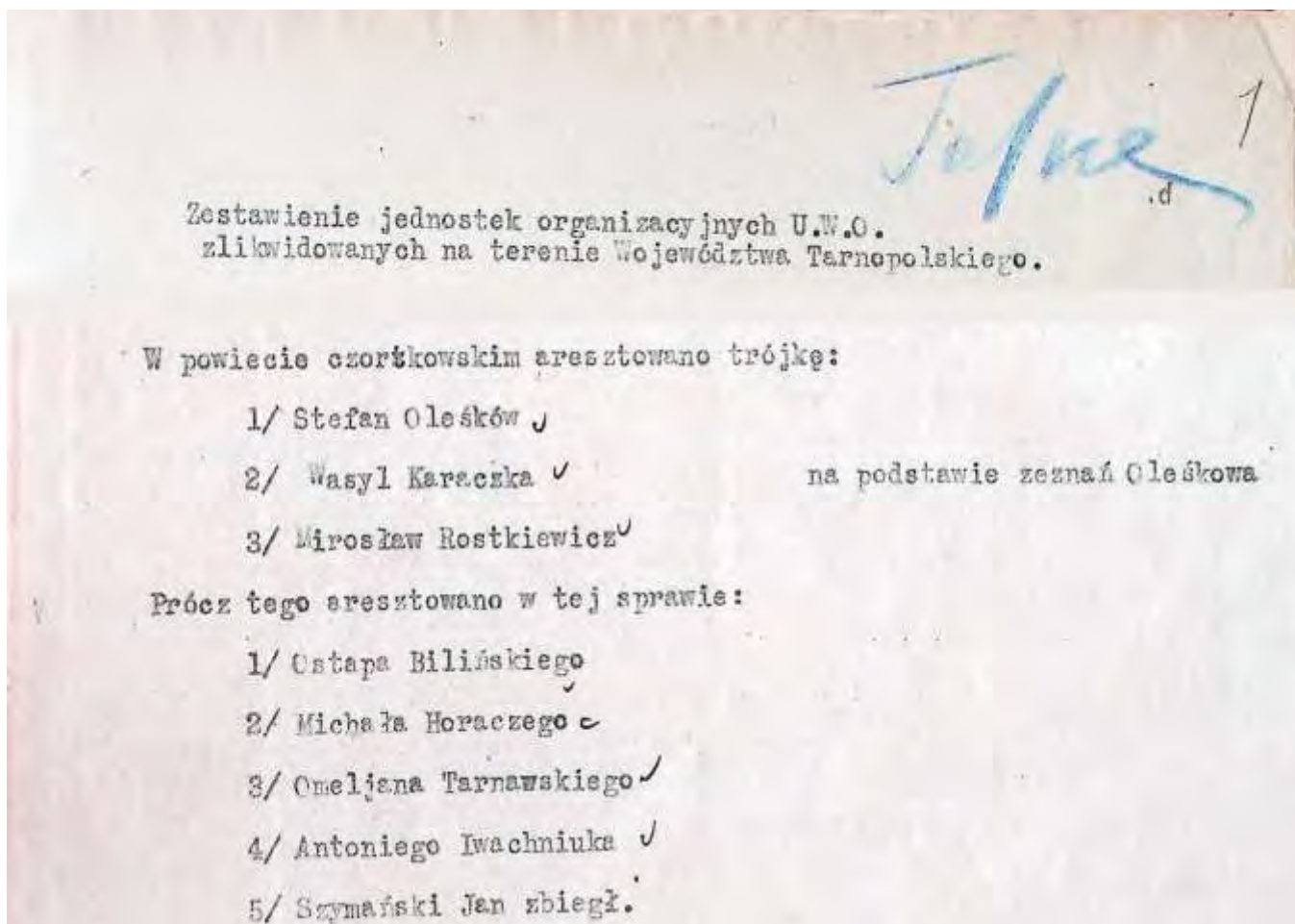
38. Братська могила 12-ти воїнів УГА у Чорткові

Боротьба за українську державність 1917-1921 рр. на Тернопільщині: місця пам'яті : присвячується 100-літтю Української революції(1917-1921 рр.) та 30-й річниці відновлення державної незалежності України / Терноп. обл. центр охорони та наук. дослідж. пам'яток культурної спадщини ; упоряд. В. Салук ; літ. ред. М. Більчук ; обкл. В. Шостака. — Тернопіль : Підручники і посібники, 2020. — С.184.

III.2. Діяльність членів УВО та ОУН

39. Відомості Тернопільського воєводського управління на Стефана Олеськіва, Василя Карачка, Мирослава Росткевича, Остапа Білінського, Михайла Горачего, Омеляна Тарнавського, Антона Івахнюка та Яна Шиманського, арештованих за приналежність до Української Військової Організації. 1930 рік.

ДАТО. – Ф.231, оп.1, спр.1369 арк. 1,1зв.

40. Облікова картка на Добромільського Богдана Романа Денисовича, який народився 21 липня 1914 року в м. Чорткові (учня 7 класу гімназії), заарештованого за звинуваченням у приналежності до УВО.

Облікові картки членів УВО

Добромільський Богдан-Роман Денисович

Nr. klasy 66/31 Nr. sprawy 3695/4.9./31-12/31
 Nazwisko i Imię Dobromiński Bogdan Roman
 Imiona rodziców Denys i Anna Karłuit
 Data i miejsce urodz. 21. VII. 1914 r.
 w Chortkowie
 Zawód uczeń 7 kl. gimn. Religja gr.-kat.
 Wzrost 1.64 w. kolor włosów szaryn
 Kolor oczu c. brązowe Nr. opisowy 248/XII.
 Fotograf. Wydział Śledczy CZORTKOW, dnia 25. 9. 1931.
 Kateg. przestępstwa XII, z br. zarady stam, U Nr. taj. 0

ДАТО. - Ф.283. - Оп. 2. - Спр. 14. - 3 арк. (1931 р.)

ДАТО. – Ф.283, оп.2, спр.14, арк. 1-3.

41. Облікова картка на Гладкого Володимира Семеновича, який народився 09 березня 1913 року в м. Дрогобичі (студента української гімназії), заарештованого за звинуваченням у приналежності до УВО.

Облікові картки членів УВО

Гладкий Володимир Семенович

Nr. kłazy: 90/30   Nr. sprawy: 31/47/30.
 Nazwisko i Imię: *Hładkiej Włodzimierz*
 Imiona rodziców: *Seменов і Анна*
 Data i miejsce urodzenia: *9/3. 1913 r.*
Дрогобич
 Zawód: *student gim. Ukr.*   Religja: *gr. kat.*
 Wzrost: *1.60 cm.*   Kolor włosów: *r. blond*
 Kolor oczu: *niebieskie*   Nr. opisowy: *144/XII.*
 Fotograf. Wydział Śledczy Czortków dnia *15/8. 1930.*
 Kategoria przestępstwa: *XII. zdrada stanu*
przez należenie do U. W. O.

ДАТО. - Ф283. - Оп-2. - Спр. 7. - 3 арк (1930 р.)

ДАТО. – Ф.283, оп.2, спр.7, арк. 1-3.

42. Облікова картка на Карачка Василя Осипа Івановича, який народився 01 жовтня 1913 року в с. Пилипківці Борщівського повіту (учня 6 класу української гімназії), заарештованого за звинуваченням у приналежності до УВО.

Облікові картки членів УВО

419.

Карачко Василь-Осип Іванович

Nr.klisy: 108/30. **Nr.sprawy:** 57/92./30.

Nazwisko i Imię: Karaczkowski Wasyl Osyp

Imiona rodziców: Yman i Marta Baustura

Data i miejsce urodzenia: 1/X. 1913 r.
Filiptowce pow. Borzysków

Zawód: uczeń 6 kl. gim. Ukr. **Religja:** gr. kat.

Wzrost: 1.67cm. **Kolor włosów:** blond

Kolor oczu: szare **Nr.opisowy:** 247/XII.

Fotogr. Wydział Śledczy Czortków, dnia 5/X. 1930.

Kategoria przestępstwa: XII, xlv. zdrady stanu
przez należenie do U. H. D.

ДАТО. - Ф283. - Оп-2. - Спр. 19. - 3 арк (1930 р.)

43. Облікова картка на Олеськів Стефана Романовича, який народився 11 квітня 1914 року в с. Підлужжя Станіславівського повіту (учня 6 класу української гімназії), заарештованого за звинуваченням у приналежності до УВО.

Облікові картки членів УВО

418.

Олеськів Стефан Романович

№. kłiszy: 107/30. №. sprawy: 57/41./30.
 Nazwisko i Imię: Oleskiw Stefan
 Nazwisko rodziców: Roman i Yrema Biedzymorska
 Data i miejsce urodzenia: 11/4. 1914r.
 Rodzicze pow. Stanisławów
 Szkoła: uczeń 6 kl. gim. Ukr. Religia: gr.-kat.
 wzrost: 1. 40 cm. Kolor włosów: swaty
 Kolor oczu: szare Nr opisy: 148/XII.
 Fotogr Wydział Sledczy Czortków dnia 5/2. 1930.
 Kategoria przestępstwa XII. zł. zdrady stanu
 przez należenie do U. W. O.

ДАТО. - Ф283. - Оп-2. - Спр. 38. - 3 арк (1930 р.)

ДАТО. – Ф.283, оп.2, спр.38, арк. 1-3.

44. Обліково-спостережна справа Чортківського повітової команди держполіції на Олеськів Стефана Романовича, який народився 11 квітня 1914 року в с. Підлужжя Станіславівського повіту (учня української гімназії).

L: 38/UWO.

Komenda Powiatowa P.P.
WYDZIAŁ ŚLEDZCY
W CZORTKOWIE.

NAZWISKO: OLEŚKÓW IMIE: Stefan 48

PSEUDONIMY:

DATY OSOBISTE:		RYSOPIS:	
Urodzony dnia 11/4.1914	Podluzza pow. Stanisławów	Wzrost:	średni
Ostat. zamieszkały w Czortkowie	pow. Czortków	Włosy:	szatyn
Rodzice: Roman i Irana		Zarost:	golony
Żona (mąż): wolny		Twarz:	okragła
Krewni:		Oczy:	szare
Narodowość: ruska		Nos:	nady
Zawód: uczeń gimnazjalny		Uszy:	odstające
Wyznanie: gr-kat.		Usta:	małe
Wykształcenie: 6 klas gimn. U.P.F. w Czortkowie		Zęby:	wszystkie
Dowody osobiste Nr. z dnia przez Starostwo		Specjalne znaki:	
Zmiany adresu: Uwagi			

Przyznał swą przynależność do U.W.O. i kolportażu "Surmy" organizowania nowych członków. Dnia 4/X.1930 r. aresztowany i na śledztwo stłum Prokuraturze w Czortkowie oddany L: 57/K/WS/30.

4. IV. 1931. Sąd Okręgowy Wydział II. Karny w Czortkowie dnia 30. III. 1931. L. II. K. 219/31 postanowił wypuścić na wolność nazwanego za uprzednim złożeniem kaucji w kwocie 500. zł. oraz zakazem wydalania się ze stałego miejsca zamieszkania bez zezwolenia Sądu i co dwa tygodnie zgłaszania się na odnośnym P. P. P. który po złożeniu kaucji został dnia 31. III. 1931. z więzienia zwolniony. Będzie odpowiadał z wolnej stopy. / Tut. L. 1177/WS/31. /

4. VII. 1931. Sąd Okręgowy Wydział II. Karny w Czortkowie dnia 27. VI. 1931 r. na posiedzeniu niejawnem do Sygn. II. 219/31 postanowił zezwolić nazwanemu na 2-miesięczny pobyt t. j. od 1. VII. do 1. IX. 1931 r. w Młkityńcach powiat Stanisławów u Stefanji Budzynowskiej z obowiązkiem zgłaszania się co 2 tygodnie na odnośnym Posterunku P. P. Wyjazd Oleskowa do Młkityniec w celu wypoczynkowym nastąpił dnia 30. VI. 1931. / Tut. L. 2406/WS/31. /

26. X. 1931. Na mocy wyroku sędziów przysięgłych, Trybunał wyrokiem z dnia 11. X. 1931 do L: Sygn. II. K. 219/31 skazał nazwanego za zbr. z §. 65 u. k. c. na 1 rok. ciężkiego więzienia, obostrzonego postem i twardem kołem co kwartał. / Tut. L. 3927/WS/31. /

263 503) 143.28. Druk. Piotrkowa, Łódź

12. II. 1932. Dnia 23. I. 1932 za pozwoleniem Sądu Okr. w Czortkowie z dnia 18. I. 1932 L: II. K. 219/31 wyjechał do Tatarowa na stały pobyt. / Tut. L: 516/45/32. /

7. VI. 1932. Przez czas pobytu w Tatarowie utrzymywał stały kontakt z osobami politycznie podejrzany Wasylan Kifickim, Władysław Mundiakiem, nauczycielem Stępkowskim, Aleksandrem Supos i Jurym Korniukiem z Tatarowa. Dnia 10. VI. 1932. przybył do Czortkowa, i dnia 17. V. 1932. zgłosił się do więzienia karno-śledczego celem odbycia resztującej kary 5-cio miesięcznego więzienia, odroczone wyroku Sądu Okr. w Czortkowie z 11. X. 1931. Sygn. II. K. 219/31. / Tut. L: 2168/45/32. / -

21. II. 1932. Dnia 2. II. 1932. został zwolniony z więzienia / Na mocy amnestji da-
rowano mu 15 dni / i zamieszkał u Anny Czuchowskiej / zony szpiega /
skąd dnia 17. II. 1932. wyjechał na stały pobyt do Tatarowa pow. Radzi-
na. - / Tut. Nr. 2168/45/32. / - 87/176/32.

45. Облікова картка на Прокопович Любомира Миколайовича, який народився 14 червня 1908 року в с. Юнашків Рогатинського повіту (абсолювента гімназії), заарештованого за звинуваченням у приналежності до УВО.

Облікові картки членів УВО

Прокопович Любомир Миколайович

2. 11. 08/30.
 Прізвище *Прокопович Любомир*
 Imię i nazwisko *Mikołajski, Stefan*
 Wzrost *1,78 cm.*
 Data urodz. *14/6. 1908 r. Juńszki*
 Rodz. kraj *Polonia*
 Klasa *II-ła*
 Wyższa *gimnaz.* *absolwent*
 Szkoła *Wyd. St. Łęka* *10/11. 1930.*
 Wzrost *31/12. /30.* *348/111.*
 Szkoła *szkoła st. u. H. O. - klas. XII.*

ДАТО. - Ф283. - Оп-2. - Спр. 45. - 3 арк (1930 р.)

ДАТО. – Ф.283, оп.2, спр.45, арк. 1-3.

46. Облікова картка на Осадчука Йосифа Михайловича, який народився 08 січня 1909 року в м. Чорткові (студента 8 класу гімназії), заарештованого за звинуваченням у приналежності до УВО.

Облікові картки членів УВО

380.

Осадчук Йосиф Михайлович

Л.р. 07/30.
 Осадчук Йосиф Михайлович
 м. Чортків, Шичат і Гелема Гонтовичів
 Вік: 1.77 м.
 Род. місце: 8/1. 1909 р. в Чорткові
 Адреса: б. м.
 Школа: VI-та студент
 Підприємство: 9-клас. школа 8 кл. гим.
 Адреса: Школа № 9 Чортків дата: 10/VII. 1930.
 Дата: 31/VII. 1930. Присвоєно: 349/XII.
 Особливі відомості: у. ч. о. - клас. XII.

ДАТО. - Ф.283. - Оп. 2. - Спр. 40. - 3 арк. (1930 р.)

ДАТО. – Ф.283, оп.2, спр.40, арк. 1-3.

47. Обліково-спостережна справа Чортківського повітової команди держполіції на Осадчука Йосифа Михайловича, який народився 08 січня 1909 року в м. Чорткові.

SPRAWA Nr. Centrali Wydziału IV.

6
26

Licz. _____

Nazwisko i imię *Ośadczuk Józef*

Pseudonim (przezwiśko) _____

Imię oca (jeżeli żył, to jakich chrześc. imion używa) *Michał*

Stan lub zawód z wyszczególnieniem *robotnik z kol. w. grun.*

Data urodzenia *8. I. 1909*

Miejsce urodzenia — miasto — wieś — gmina *Chortkiew* starostwo *Chortkiew*

Ojciec *Michał* matka (jej nazwisko panieńskie) *Jadwiga Czerwina* czy żyła *tak*

Żonaty (zamężna), kawaler (panna), wdowiec, rozwiedziony _____

Imię żony (męża), jej nazwisko panieńskie _____

Stosunki miłosne _____

Bracia, siostry i inni krewni *Eugenija*

Wyznanie *gr. kat.* Powinność wojskowa *nie służył Kol. „D”*

Gdzie i jakie otrzymał wykształcenie *Robotnik z kol. grun.*

Czy posiada jakie rzemiosło (fach) i ostatnia posada _____

Ostatnie miejsce zamieszkania *Warszawa pow. Chortkiew*

Kiedy, gdzie i w jakiej sprawie ostatnio był aresztowany, ewentualnie pociągnięty do odpowiedzialności _____

Rysopis: wzrost *177 cm* tuśza *wyprostka* głowa *mierna* oczy *ciemno-brązowe*

nos *średnie* zęby _____ znamiona szczególne _____

Czy była już robiona fotografia, kiedy i gdzie _____

Czy nie był zarejestrowany przy pomocy antropometrycznych wymiarów, lub daktyloskopji, kiedy i gdzie _____

Oczysty język *nie*

Akcent cudzoziemski _____ wymowa miejscowa, narzeczona _____

Głos *czysty* rozpiękanie i inne waży wymowy _____

Osobliwość ubrania *czysty*

Przyzwyczajenia _____

Sprawę wszczęto na podstawie aktu Nr. *34/4/20/10* z dnia _____

instytucji, osoby _____

Zarzuty, podejrzenia _____

48. Інформація Чортківського повітового староста до відділу політичної безпеки Тернопільського воєводського управління про організацію у приватній гімназії Українського педагогічного товариства п'ятки ОУН (Чеховський Тарас, Войтович Петро, Дем'янів Стефан, Ландяк Іван, Шевчук Корнель). 20 листопада 1933 року.

Starosta Czortkowski
L. 393/Tjn.
C.U.N. - informacje

Czortków, dnia 20. listopada 1933 r.

Do
Urzędu Wojewódzkiego
Wydział U.P.
w Tarnopolu

Na podstawie informacji przekazanej przez Wydział śledczy w Czortkowie donosząc, że wśród uczniów prywatnego gimnazjum U.P.T. w Czortkowie zorganizowana została w ubiegłym miesiącu br. jedna piątka członków O.U.N. a nadto prowadzony jest dalszy werbunek do organizacji C.U.N. -

Dowodem powyższej okoliczności jest fakt ustalenia członków istniejącej 1. piątki C.U.N. wśród uczniów 7 kl. tut. U.P.T. w skład której wchodzi: 1/ Czechowski Taras urodz. 12.8.1917 w wyszczep pow. Borszczów, przynależny do Białej pow. Czortków i tam zamieszkały gr. kat. wolny, uczeń VII kl. U.P.T. w Czortkowie, nie karany, syn gr. kat. księdza Stefana i Anny, 2/ Wojtowicz Piotr urodz. 4.XI.1911 w Barwanicy pow. Podhajce, tam przynależny, zamieszkały w Czortkowie, gr. kat. rusin, wolny, niekarany, uczeń 7 kl. U.P.T. w Czortkowie, od dnia 29.II br. przebywający w tut. więzieniu karno-śledczym pod zarzutem należenia do O.U.N. i rozrzucając ulotki w Czortkowie o treści anty-sakralnej, syn Mikołaja i Marji, 3/ Demianów Stefan urodz. 12.I.1913 w Drohiczówce pow. Zaleszczyki, tam przynależny, zamieszkały w ukraińskiej bursie w Czortkowie, gr. kat. wolny, uczeń 7 kl. U.P.T. w Czortkowie, niekarany, syn Iwana i Justyny, 4/ Landiak Iwan urodz. 1.II.1914 w Sapowcach pow. Zaleszczyki, tam przynależny, zamieszkały w bursie ukraińskiej w Czortkowie, gr. kat., wolny, uczeń 7 kl. U.P.T. w Czortkowie, nie karany, syn Osypa i Katarzyny, 5/ Szewczuk Kornel urodz. 24.IX.1914 w Jagielnicy starej, pow. Czortków, tam przynależny zamieszkały w Czortkowie, nie karany, syn Iwana i Marty *4. kl. U.P.T. uczeń 7 kl. U.P.T.*

Wszyscy wyżej nazwani są próbnymi członkami C.U.N. i zko-*U.P.T.* byli przyrzeczenie zachowania w tajemnicy istnienie piątki C.U.N. oraz wyrazili dobrowolnie swoją zgodę na przynależność narazie w charakterze próbnym członków do C.U.N., przyrzeczenie od nazwanych odebrał Taras Czechowski -

Dnia 8. listopada 1933 Czechowski Taras dostarczył Stefanowi Demianowi 1 egz. "Surmy" z grudnia 1932 a ten ostatni przekazał ją do przeczytania Szewczukowi Koryplowi, ten zaś ostatni dał Iwanowi Landiakowi, który po przeczytaniu zwrócił Szewczukowi. Surma ta na razie pozostaje ukryta pod kamieniem obok ustępu w ogrodzie bursy ukr. w wygnance dolnej -

Na potwierdzenie powyższej okoliczności tut. informator przyniósł ów egzemplarz "Surmy" na pokaz, który nosi numer 12/82 i jest z grudnia 1932. Na 1-szej stronie widnieje obramowanie czarne podobne do klepsydry z napisem u góry "Bojowiki Herojskoju Smertiu" "khybudy waszi towarzyszi, najdroższii czony O.U.N. 1/ Iro-*skaw* Jurij Heraziński, 2/ Staryk Mładymir, polakki 23.III.1932 we Lwowie, 3/ Danydyszyn Dmytro, 4/ Bikas Wasyl polehky 30.XI.1932 w Gródku Jagiellońskim. Na stronie zaś drugiej do 8-mej znajdują się artykuły pt. "stannyj borec" oraz "Horodek Jagielloński" a opisem przebiegu dokonanego napadu, następnie "Czna celi" "Mahyj sud" a w końcu "Zasad jako wykonany". Na stronie 8-mej znajduje się artykuł pt. "Wiry nam treba", na 9-tej stronie artykuł pt. "Powitryjami obrojni wyky Polssoci" w końcu na stronie 10-tej "Chronika" Egzem-*plarz* tej Surmy zawiera 12 stron druku z podpisem na ostatniej stronie u samego dołu "wydaje Propagandynyj Wydział" W.U.C. Reda-*guje* Kolegja. Niezależnie od powyższego Czechowski Taras w najbliższych dniach ma dostarczyć wyżej wymienionym członkom owej piątki instrukcję C.U.N. pt. "Dziesięć przykazań dla członków O.U.N." które w razie uzyskania w odpisie przedkożę. Nadmieniam, że członkowie owej piątki zostali przez Tarasa Czechowskiego dość szczegółowo o ob-

lach, zadaniach, strukturze, rozwoju i konspiracji organizacji C.U.N. uświadomieni.

wedle podania tutaj informatora to obecnie organizowane są grupy członków C.U.N. które dzielą się na piątki. Na czele grupy stoi naczelnik, który utrzymuje kontakt tylko z komendantami piątek. Informator nie może podać ilu członków może liczyć taka grupa, jednak zaznacza, że członkowie rekrutować się mają tylko z pewnego określonego nurtka, towarzystwa czy też uczelni. Informator obecnie stara się uzyskać całkowite wyjaśnienie odnośnie istnienia owych grup C.U.N. nie jest dość jasno postawiony.

W związku z powyższym Wydział śledczy Czortków obecnie pracuje nad rozszyfrowaniem systemu grupowego oraz źródła z którego Czechowski otrzymuje literaturę, rozkazy i komu podlega.

O dalszych wynikach wywiadu w powyższej sprawie zgłoszę.

*poza cel ce
organizacji grup C.U.N.*

Urząd Wojewódzki Tarnobrzegi
Weszło dnia 29/3/1945
zab.
Nr. 339/59

Starosta powiatowy

Jerzy Muszyński

Muszyński

Fr. P. P. 59/33

C. U. N. - informacje.

[Red ink scribbles]

Wys. Bulow
do Starosty powiatowego w Czortkowie
W związku ze sprawozdaniem z dnia 20/3/1945 z 30/3/1945
o powiadomieniu jaski Valrie
informacje wypracowano w sprawie
aktualnej sprawozdaniem
o u weryfikacji, czy informacje
potwierdziły się.

1945
1945
1945
1945
1945
1945
1945
1945

4/1/45

3/4/45
MP
MP

49. Інформація Чортківського повітового староства до відділу політичної безпеки Тернопільського воєводського управління про діяльність у приватній гімназії Українського Педагогічного Товариства членів групи Юнацтва ОУН (Чеховський Тарас, Войтович Петро, Дем'янів Стефан, Ландяк Іван, Шевчук Корнель, Пшоняк Іван, Казимирів Дем'ян, Турчин Дмитро, Ганкевич Софрон Григорій, Криворучка Мефодій, Дармоць Василь, Дармоць Павло, Сисак Андрій). 05 квітня 1934 року.

osta Czortkowski
L. 198/131.
Czortków, dnia 5. kwietnia 1934 r.

nowski Taras i tow. członkowie
pocwa O.U.N. - informacje.

TAJNE 135

Do
Urzędu Wojewódzkiego
Wydział B.P.
w/ Tarnopolu

Donoszę, że na terenie gimnazjum U.P.T. w Czortkowie od roku 1932 istnieje zorganizowana grupa Junactwa O.U.N. której system organizacyjny był początkowo trójkowy, a w roku 1933 został zmieniony na piątkowy. Do grupy tej należeli także aresztowani w 1933 r. członkowie O.U.N. Bażacko i tow. -

Członkowie Junactwa na terenie tego gimnazjum rekrutują się z uczniów począwszy od klasy V-tej w górę jak dotychczas ustalono możliwie jednak że niższe klasy są opomowane -

Jednym z najwybitniejszych organizatorów i b. czynnych działaczy jest uczeń 7 kl. tego gimn. Czechowski Taras, syn ks. gr. kat. z Biskupiej w Czortkowie i tam zamieszkały. Wymieniony posiada ściśle kontakt ze swoim rodzonym bratem Czechowskim Hilarem, absolwentem gimn. U.P.T. w Czortkowie - obecnie przebywającym w Polsce na kursie "Tychowelnym" i od niego Taras Czechowski utrzymuje literaturę O.U.N., która następnie kolportuje wśród uczniów gimnazjalnych oraz poza terenem szkolnym za pośrednictwem członków zorganizowanych piątek -

Dotychczas ujawniono na terenie gimn. U.P.T. w Czortkowie istnie nie trzech zorganizowanych piątek oraz ustalono kilka nazwisk członków Junactwa, co do których niema jeszcze danych do której piątki należą -

Ponadto ustalono, iż na terenie przyw. Seminarjum Nauca, że-skie-go w Czortkowie również istnieje junactwo, lecz narazie niezdolano uzyskać bliższych danych ze wyjątkiem faktu iż na terenie tego Seminarjum działa rena Styrankówna uczennica 5 kursu zam. w Czortkowie siostra notowanego członka O.U.N. Styranki Mirosława -

Pierwszą piątkę stanowią czakim pewnie :

- 1/ Czechowski Taras - przewodnik
- 2/ Wojtowicz Piotr ✓
- 3/ Szewczuk Kornyżo ✓
- 4/ Demianiw Stefan ✓
- 5/ Landiak Iwan ✓

Z tej piątki Demianiw i Landiak z końcem stycznia 1934 odjechali do swoich miejsc zamieszkania wskutek zachorowania. Demianiw odjechał do Drohiczowski pow. Zaleszczyki zaś Landiak do Capotiec pow. Zaleszczyki mimo to kontakt utrzymują nadal -

Przy wyjeździe obydwaj dostali polecenie nie zapominania o obowiązku organizowania O.U.N. w swoich miejscowościach i poinformowania literatury jak i werbowania członków. Tu nadmieniam, że jeszcze w grudniu 1933 r. przed świętami Bożego Narodzenia Czechowski Taras pouczył wszystkich członków wspomnianej wyżej piątki by w czasie przewożenia nielegalnej literatury umieszczali ją wewnątrz wiązki siennych słomy wzdłuż wewnątrz siedzenia, a gdyby policja ewentualnie znalazła to mają się tłumaczyć, że nie wiedzą czyje to jest i skąd się tam wzięło -

Ponadto wyjaśniając, że po przybyciu do swoich domów nie mogą nielegalnej literatury trzymać w domu, lecz ukryć poza domem. Odnosnie do sposobu werbowania nowych członków Czechowski zaznaczył, że w swoich początkach nie należy wspominać zupełnie o organizacji OUB, lecz zebrać kilku chłopaków i dawać im czytać historję Ukrainy i innego rodzaju książki i pisma w duchu ukr. nacjonalistycznym. Po przeczytaniu

i przedyskutowaniu wyznaczyć upatrzonemu sprytnemu chłopakowi kilkakrotnie stawienie się w oznaczonym ściśle czasie i miejscu celem omówienia różnych szczegółów z przeczytanych utworów. Gdy wezwany kilkakrotnie jawi się punktualnie na oznaczone miejsce co świadczy na o jego zainteresowaniu się tym problemem - wówczas dopiero można wspomnieć o istnieniu C.U.N. i bliżej wtajemniczać w cele i zadania ~~markkxxxxxxxx~~ tej organizacji. Czechowski przy tej sposobnościłożył silny nacisk na konieczność pozyskania w swoich gminach przez każdego z członków piątki przynajmniej jednego zaufanego i bezwzględnie pewnego, a nieznanego policji chłopca, a to w tym celu by można go było użyć do rozrzucenia ulotek i wykonania innych zleconych aktów. Szczególnie chodziło Czechowskiemu o obsadzenie Zarwanicy pow. Podhajce, gdzie często odbywają się odpusty i jest okazja kolportażu literatury a skąd pochodzi Wojtowicz. Wojtowicz obiecał, że będzie miał takiego chłopaka i zamaczył, że chłopak ten obecnie jeszcze służy w wojsku. Ustalenie nazwiska tego wojskowego w toku .-

Do drugiej piątki należą całkiem pewnie :

- 1/ Pszoniak Iwan - prowadnik ur. 9X 1914 w Skorodyńcach pow. Czortków uczeń 7 kl. gimn. w Czortkowie, gr.kat. wolny, syn Michała i Eudokji Małańczuk .
- 2/ Kazimierz Demian ur. 6.IV 1917 w Kotówce pow. Kopyczyńce, gr.kat. uczeń 6 kl. ukr. gimn. w Czortkowie, wolny, syn Mikołaja i Heleny.
- 3/ Turczyn Dmytro urodz. 27.II 1918 w Kopyczyńcach, gr.kat., wolny uczeń 6 kl. gimn. nieślubny syn Zofji .-
- 4/ Hankiewicz Sofron Bryhoryj ur. 7.II 1913 w Winiaczu pow. Czortków gr.kat. wolny, uczeń 6 kl. ukr. gimn. syn Michała i Anny .-
- 5/ Krawczenko Metody ur. 7.VI 1916 w Czortkowie i tu zamieszkały gr.kat., wolny, uczeń 6 kl. gimn. w Czortkowie syn Michała i Justyny z Bednarskich .-

Kontakt z tą piątką otrzymuje Czechowski za pośrednictwem Pszoniaka.

Do trzeciej piątki wedle wszelkich danych należą :

- 1/ Darmoć Wasyl prowadnik ur. 9.II 1914 w Mogielnicy pow. Trembowla i tam przynależny, uczeń 7 kl. ukr. gimn. w Czortkowie, gr.kat., wolny, syn Piotra i Julji .-
- 2/ Darmoć Paweł urodz. 3.VIII 1901 w Mogielnicy pow. Trembowla i tam przynależny, uczeń 7 kl. ukr. gimn. w Czortkowie, gr.kat., wolny, syn Piotra i Julji .-
- 3/ Sysak Andrzej urodz. 6.V. 1912 w Dzurynie pow. Czortków, tam przynależny i zamieszkały, uczeń 7 kl. ukr. gimn. w Czortkowie, gr.kat. wolny, syn Wasyla i Anny z Trycyków i dwóch nie ustalono nazwiska osobników .Do jednostki tej należał Zowtiuk Wasyl urodz. 13.III 1915 r. w Burakówce pow. Zaleszczyki, syn Stefana i Marji zam. w Koszykowcach pow. Zaleszczyki, lecz z końcem stycznia 1934 został wykluczony, ponieważ sprzeniewierzył około 3 zł. z pieniędzy które zabrał na cele DUN. Zowtiuka staram się zmusić do złożenia oficjalnych bądź też poufnych zeznań co do działalności junactwa na terenie gimn.

Wspomniany Darmoć Wasyl dnia 2.III 1934 został zawieszony w czynnościach ucznia w związku z zasądzeniem go przez Sąd grodzki w Czortkowie na 2 tygodnie aresztu za wybitcie szybu dnia 11.XI 1933 w Strukowej w Wignance dolnej .-

Wybitcie to zostało dokonane w związku z urzędzeniem przez uczeni 6 kl. ukr. U.P.T. zabawy tanecznej w jej domu w dniu uroczystości odzyskania niepodległości Państwa Polskiego, kiedy członkowie C.U.N. obchodzili żałobę zasądzonych członków C.U.N. .-

Darmoć wniósł apelację, więc zawieszenie trwać będzie aż do wyniku apelacji - fakt ten jednak nie przeszkadza mu w utrzymywaniu ściślego kontaktu z pozostałymi członkami .-

Akcja antyszkolna na tut. terenie przeprowadzana jest w formie kolportowania i rozrzucania ulotek antyszkolnych przez członków organa-

136

nizowanej na tut. terenie grupy Junactwa O.U.N. i członków aresztowanej grupy O.U.N. w r. 1933 Włodzimierz Bałacko i tow. - Rozrzucenie takich ulotek miało już miejsce dnia 7. IX 1933 w gminie Białej oraz dnia 27. IX 1933 w Czortkowie i Skorodyńcach i w tych wypadkach ulotki antyszkolne O.U.N. do rozrzucania dostarczył swym członkom Taras Czechowski, a w dniu 22/9 1933 został przytrzymany w Jagielnicy wraz z pakietem ulotek antyszkolnych O.U.N. Włodzimierz Bałacko który ulotki te przenosił na teren powiatu zaleszczyckiego.

Taras Czechowski przygotowuje się do dalszego kolportowania ulotek O.U.N. i rozrzucania tychże w czasie świąt ruskich wielkanocnych 1934 w Czortkowie zaś na prowincji t.j. w Czerkawszczyźnie, starej Jagielnicy i Skorodyńcach w ciągu tygodnia po świątach ruskich wielkanocnych 1934. Ulotki te nabywa narazie z nieustalonego źródła.

Również projektowana jest przez członków grupy Junactwa O.U.N. w Czortkowie wycieczka w góry która ma się odbyć w czasie wakacji szkolnych w r. 1934. Na wycieczkę tę ma wyjechać 6 członków O.U.N. w celu odbycia ćwiczeń wojskowych z których Taras Czechowski już wyznaczył czterech, zaś następnych dwóch ma być wyznaczonych w późniejszym terminie. Wycieczka ma trwać przez 3 tygodnie i biorący w niej udział członkowie grupy Junactwa O.U.N. z polecenia Tarasa Czechowskiego mają się zaopatrzyć w kwotę najmniej 5 zł.

Dnia 23. II 1934 Taras Czechowski odbył ze swoimi członkami Junactwa O.U.N. w sadzie bursy ukr. w Czortkowie tajne zebranie na którym pouczał zebranych o tajnym porozumiewaniu się członków drogą korespondencji a mianowicie, że członek z góry musi wiedzieć o znaczeniu pewnej ilości określonych wyrazów, które będą stawiane do poszczególnych pytań nie obojętnego tematu. W razie umieszczenia wyrazu "Hazard" na końcu listu to będzie oznaczać spotkanie się. Odnosnie sposobu szyfrowego porozumiewania się członków O.U.N. przy pomocy klucza wywiad w toku.

W dalszym ciągu wedle podania tut. informatora to O.U.N. prowadzi obecnie silną agitację propagandowo-werbunkową wśród młodzieży rzemieślniczej ukr. Taras Czechowski zamierza w obecnym okresie wiosennym urządzić ze swoimi członkami 2 razy tygodniowo zebrania w tym celu aby ich przygotować do samodzielnej pracy organizacyjnej O.U.N.

Dnia 30. marca 1934 informator "Dąb" podał, że w dniu 30. marca b.r. po skończonej nauce w szkole informator idąc w tow. Czechowskiego Tarasa ucznia VII kl. gimn. U.P.T. w Czortkowie ten ostatni zapytał Szewczuka Kornela ucznia VII kl. U.P.T. w Czortkowie, ile chce wziąć ze sobą literatury O.U.N. do swojej wsi, na co ten odpowiedział, że może wziąć jak najwięcej, wobec czego Czechowski przyobiecał Szewczukowi dać 12 egz. biuletynów z których 11 ma rozsprzedać i zaś pozostawić sobie 2 Junactwa, 2 broszurki pt. O.U.N. i Selanstwo i 2 książki O.U.N. nieznanego treści z których po jednej sztuce ma rozsprzedać a po 1 sobie zostawić. Ponadto Czechowski ma dać 20 bloczków do rozsprzedania, na fundusz bojowy i 20 na więźni politycznych, które to ma rozsprzedać w swojej miejscowości w czasie ferji świątecznych.

Czechowski oznajmił Szewczukowi, że posiada w domu ukryte 30 biuletynów oraz dużą ilość innej literatury O.U.N. lecz w tem nie ma Surmy. Literature Czechowski ma otrzymywać z Trembowli, lecz od kogo na razie nie ustalono.

W toku rozmowy Czechowski oznajmił Szewczukowi, że w powiecie czortkowskim w 8-miu gminach istnieje już org. O.U.N. a to w samym Czortkowie, Białej, Hydodubach, Muchawce, Białobożnicy, Skorodyńcach, Jagielnicy Starej, Czerkawszczyźnie i Pyszkowcach pow. Buczaczy.

W dniu 29. bm. Czechowski wręczył Szewczukowi Iranie ucznicy 7 kl. U.P.T. w Czortkowie paczkę literatury O.U.N. ażeby przekazała ją przez uczenicę Seminarjum żeńskiego w Czortkowie Marię N. z Pyszkowca dla Michała Hawryluka sam. w Pyszkowcach pow. Buczaczy. Z powodu nie spotkania owej Marii Szewczukówna literaturę tę przekazała przez N.N. księdza gr.kat. na ręce wyżej nazwanego.

W końcu Czechowski polecił by literaturę tę jaką otrzyma Szewczuk dla swojej miejscowości przywiózł ją furą na której jednak sam

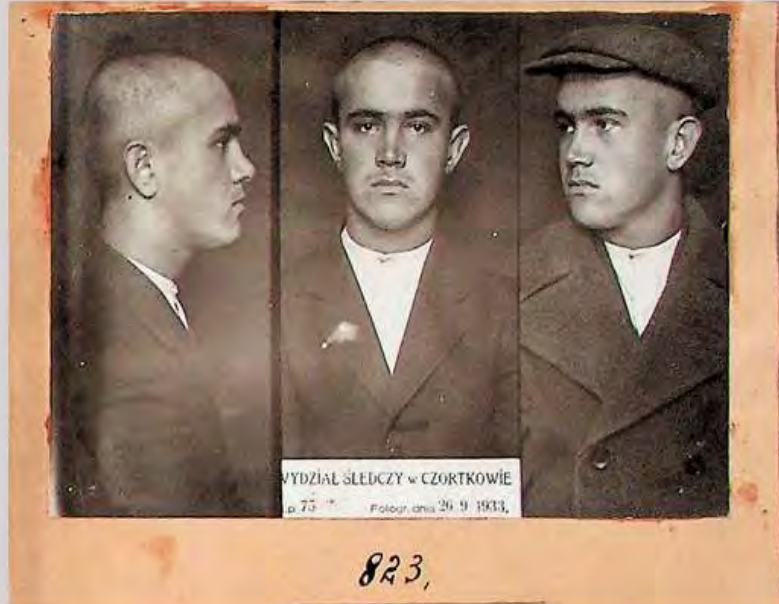
nie będzie jechał. Odcięcie ulotek C.U.N. to Czechowski zaznaczył
że do obecnego czasu jeszcze nie nadeszły i jeżeli otrzyma kartkę
z Trembowli sam bezpośrednio po te ulotki pojedzie .-

Starosta powiatowy

/ Jerzy Muszyński /

50. Облікова картка на Балацко Володимира Матвійовича, який народився 15 лютого 1914 року в с. Лисівці Заліщицького повіту (учня 8 класу української гімназії), заарештованого за звинуваченням у приналежності до ОУН.

Облікові картки членів ОУН

Балацко Володимир Мацейович

45/33. № 6/8/33. 1
 Балацко Володимира
 Мацей і Катерина Федоруків
 15/II. 1914 р. Лисівце
 пов. Заліщицький
 учень 8 кл. гим. и др. гр-кат.
 1.69 скатун
 с. Чорткове 248/II.
 26.9.1933.
 - збройна стаття процес
 XII, матеріал до О. У. Д.

ДАТО. - Ф283. - Оп-2. - Спр. 59.- 3 арк (1938 р.)

51. Облікова картка на Бачинського Мирона Володимира Модестовича, який народився 27 січня 1914 року в м. Тернополі, проживав у м. Чорткові, заарештованого за звинуваченням у приналежності до ОУН.

Облікові картки членів ОУН

Балинський Мирон-Володимир Модестович

77/33, P. 6/8/33,
 Бачинський Мирон Модестович
 Модест і Стефанія Сеїковська
 27/1, 1914, Тернопіль
 хмельн. Чортків
 Закон 8 кл. gim. in kr. Religia gr. kat.
 wzrost 1.73 or kolor włosów ciemny
 c. brązowe 348/XII,
 26.9.1933.
 XII. xbrodnia stanu procy
 należenie do O. U. N.

ДАТО. - Ф283. - Оп-2. - Спр. 63.- 3 арк (1932 р.)

52. Облікова картка на Дідич Володимира Івановича, який народився 06 березня 1913 року в с. Синяково, заарештованого за звинуваченням у приналежності до ОУН.

Облікові картки членів ОУН

Дідич Володимир Іванович

Nr.klisy 49/33. Nr.sprawy Д. 6/8/33.
 Nazwisko i imię: Didyca Włodzimierz
 Imiona rodziców: Iwan i Maria Pachotków
 Data i miejsce urodz.: 6/III. 1913 r. Siemakowa
grom. Czortków
 Zawód student teologii 2 roku Religja gr. kat.
 Wzrost 1,64 cm. Kolor włosów c. blond
 Kolor oczu niebieskie Nr.opisowy 244/XII.
 Fotograf. Wydział Śledczy CZORTKOW dnia 26.9.1933.
 Kateg. przestępstwa XII. xbrodnia stanni proce
zabojenie str. 0. 66. 57.

ДАТО. - Ф283. - Оп-2. - Спр. 70.- 3 арк (1933 р.)

ДАТО. – Ф.283, оп.2, спр.70, арк. 1-3.

53. Облікова картка на Ландяк Івана Йосифовича, який народився 01 лютого 1914 року в с. Цапівці Заліщицького повіту (учня 7 класу української гімназії), заарештованого за звинуваченням у приналежності до ОУН.

Облікові картки членів ОУН

Nr.klisy 45/34 Nr.sprawy P. 4/4/34.
 Nazwisko i imię: Landiak Iwan
 Imiona rodziców: + Józef i Katarzyna Herbicka
 Data i miejsce urodz.: 1. II. 1914, w Capowcach
pow. Zaleszczyki, tam przymal. i kamieńsk.
 Zawód: uczeń 7. kl. gim. Religja: gr. kat.
 Wzrost 1.63 cm. Kolor włosów s. szaryn
 Kolor oczu: s. brązowe Nr.opisowy 248/XII
 Fotograf. Wydział Sledczy Czerstków dnia 24.8.1934
 Kateg. przestępstwa XII, 4 br. stann przez nalezenie
do O. U. II.

Ландяк Іван Йосифович

ДАТО. - Ф283. - Оп-2. - Спр. 80.- 3 арк (1934 р.)

ДАТО. – Ф.283, оп.2, спр.80, арк. 1.

54. Інформація слідчого відділу Тернопільської воєводської команди державної поліції до відділу політичної безпеки Тернопільського воєводського управління про діяльність Чеховського Тараса та членів групи Юнацтва ОУН. 26 квітня 1934 року.

184

URZĄD WOJEWÓDZKI
URZĄD POLICJI
TARNOPOL

L:Pl.4/51/34

Tarnopol, dnia 26.04.1934

Czechowski Taras i tow.
członkowie Junactwa OUN
informacje.

D O
URZĘDU WOJEWÓDZKIEGO WE
TARNOPOLU

Wydział Śledczy w Czortkowie donosi, że na terenie gimnazjum UPT w Czortkowie od roku 1932 istnieje zorganizowana grupa Junactwa OUN, której system organizacyjny był początkowo "trójkowy" a w r.1933 został zmieniony na "piątkowy". Do grupy tej należeli także aresztowani w 1933r. członkowie OUN Bałacko i tow.

Członkowie Junactwa na terenie tego gimnazjum rekrutują się z uczniów począwszy od klasy 5-tej w górę - jak dotychczas ustalono - możliwie jednakże niższe klasy są również opasowane.

Jednym z najwybitniejszych organizatorów i b.czynnych działaczy jest uczeń 7 kl. tego gimn. Czechowski Taras, syn ka.gr.kat. z Białej nad Czortków i tam zam. Wymieniony posiada ścisły kontakt ze swoim rodzonym bratem Czechowskim Hilarym, abs.gimn.UPT w Czortkowie, obecnie przebywającym we Lwowie na kursie "Torhewelny" i od niego Taras Czechowski otrzymuje literaturę OUN, którą następnie kolportuje wśród uczniów gimnazjalnych, oraz poza terenem szkolnym za pośrednictwem członków zorganizowanych piątek.

Dotychczas ujawniono na terenie gimn.UPT w Czortkowie istnienie trzech zorganizowanych piątek, oraz ustalono kilka nazwisk członków Junactwa, co do których nie ma jeszcze danych do której piątki należą.

Ponadto ustalono, iż na terenie przyw.Semin.Naucz.żeńskigo w Czortkowie również istnieje Junactwo, lecz narazie nie zdołano uzyskać bliższych danych za wyjątkiem faktu, iż na terenie tego Seminarjum działa Irena Styrankówna, ucz.5 kursu Semin. zam.w Czortkowie, siostra notowanego członka OUN Styranki Mirosława.

Pierwszą piątkę stanowią: 1/Czechowski Taras, ur.12.8.1917r. w Wysuczoce pow.Borszczów, przyn.do Białej pow.Czortków i tam zam., gr.kat., wolny, uczeń VII.kl.UPT w Czortkowie, niekarany, syn.gr.kat.księdza Stefana i Anny, 2/Wojtkowicz Piotr, ur.4.XI.1911r. w Zarwanicy pow.Podhajce, tam przyn., zam.w Czortkowie, gr.kat., Rusin, wolny, niekarany, uczeń 7 kl.UPT w Czortkowie, od dnia 29.X.33r. przebywający w tut.więzieniu karno-śledczym pod zarzutem należenia do OUN i rozrzuconie ulotek w Czortkowie o treści antyszkolnej, syn Mikołaja i Marji, 3/Demianów Stefan, ur.12.I.1915r. w Drohiczówce pow.Zaleszczyki, tam przyn., zam.w ukr.bursie w Czortkowie, gr.kat., wolny, Rusin, uczeń 7 kl.UPT w Czortkowie, niekarany, s.Iwana i Justyny, 4/Łandruk Iwan, ur.1.II.1914r. w Szepowcach pow.Zaleszczyki, tam przyn., zam.w bursie ukr.w Czortkowie, gr.kat. uczeń 7 kl.UPT w Czortkowie, niekarany, syn Osypa i Katarzyny, 5/Szewczuk Kornel, ur.24.IX.1914r. w Jagielnicy starej pow.Czortków, tam przyn., zam.w ukr.bursie w Czortkowie, gr.kat., wolny, Rusin, uczeń 7 kl.UPT w Czortkowie, niekarany, syn Iwana i Marty.

Dalszy wywiad w toku.

Kamendant Wojewódzki
Policji Państwowej
BORCZANINUK NADKONHASKI

55. Облікова картка на Стиранка Михайла Петровича, який народився 07 січня 1916 року в с. Чабарівка Копичинського повіту (учня 8 класу української гімназії), заарештованого за звинуваченням у приналежності до ОУН.

Облікові картки членів ОУН

28/34. № 21/4/34.
 Стиранка Михайло
 + Петро і Анна Стусбайн
 Дата і місце народж.: 7. I. 1916 р. Чабарівка
 пром. Угорський і там проживав,
 в школі 8 кл. гімназ. релігія гр.-кат.
 висота 1.84 см. Колір волосся каштан - кісний
 колір очей с. вогняне № 348/XII.
 Фотограф. відбиток зроблено 21. VI. 1934,
 місце проведення XII, кадра стамп - О. 26. IX.

Стиранка Михайло Петрович

ДАТО. - Ф283. - Оп-2. - Спр. 93 .- 3 арк (1934 р.)

ДАТО. – Ф.283, оп.2, спр.93, арк. 1.

III.3. Архівно-кримінальні справи

56. Архівно-кримінальна справа Курій Й.А.

Курій Йосифа Андріївна, народилася 1914 р. у м. Чортків. Засуджена на 5 років по ст.5-33 КК УРСР.

7
68

УТВЕРЖДАЮ
411
Прокурор Тернопольской области
государственный советник юстиции 3-го класса
В.С. Иванов
" 31 " августа 1989 г.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

в отношении КУРИЙ Иосифы Андреевны
по материалам уголовного дела (арх. № 4537)

Фамилия, имя, отчество КУРИЙ Иосифа Андреевна
Дата и год рождения 1914
Место рождения г.Чортков Тернопольской обл.

Сведения о партийности (в том числе и № партийного билета) _____
беспартийная

Место работы и должность до ареста домохозяйка

Место жительства до ареста г.Чортков

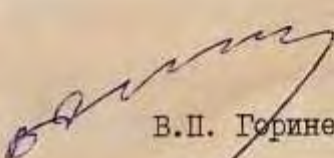
Данные о его родственниках _____
на установлены

Дата ареста, предъявлявшееся обвинение, когда и каким несудебным органом было вынесено решение по делу 28 мая 1944г., обвинялась в том, что проживая в период оккупации в г.Чорткове, имела тесную связь с работниками гестапо, по разрешению немецких властей заняла квартиру, хозяева которой -евреи, расстреляны немцами.
Систематически посещала "гетто", где приобретала ценные вещи, которые продавала на рынке. Постановлением Особого Совещания при

НКВД СССР от 28 августа 1944г. как социально- опасный элемент
 заключена в ИТЛ на 5 (пять) лет.

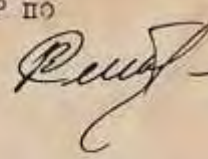
КУРИЙ Иосифа Андреевна _____ подпадает
 под действие ст. I Указа Президиума Верховного Совета СССР от 16
 января 1989 года "О дополнительных мерах по восстановлению справед-
 ливости в отношении жертв репрессий, имевших место в период 30-40
 годов".

Ст. помощник прокурора по надзору за
 следствием в органах госбезопасности
 советник юстиции

 В.П. Гориневский

Начальник следотделения УКГБ УССР по
 Тернопольской области

подполковник

 В.М. Стародуб

" 31 " августа 1989 г.

Тернополь упр. стат. з. 864-1000

57. Державний Герб України, вилучений при арешті Курій Й.А.

ДАТО. – Ф.Р.3429, оп.3, спр. 1460

58. Архівно-кримінальна справа Бабій С.В.

Бабій Стефанія Василівна, народилася 1923 р. у м. Чортків. Член ОУН. Відбувала ув'язнення в Чортківській тюрмі у 1941 р., евакуйована 1942 р. в тюрму м. Горького. Засуджена на 8 років по ст.ст.58-2, 58-10 ч.2, 58-11 КК УРСР.

ПРИТВЕРЖДАЮ
 [Signature] 1942
 [Signature]
 орган УНКВД
 УНКВД по Горьковской обл.

форма № 27

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

(о предъявлении обвинения)

Гор. Горький   марта в-ня   1942 г.   27- дня

я, Спецуполномоченный тюрьмы № 1   УНКВД по Горьковской области
(должность, отага и орган)

Сержант Госбезопасности ЛУПЦИН
(звание и фамилия)

рассмотрев следственный материал по делу № 124   и приняв во внимание, что Б А Б И Я Стефаниде Васильевна, 1923 года рождения,
(фамилия имя и отчество)
уроженке г. Чертково, Днепропольской области

достаточно изобличается в том, что, являясь членом организации украинских националистов, завязавшей в январе к-це 1941 г. руководителем организации ЮНЯВОКШ А.Р. и ССРСЖ Евеном, выполняла ряд поручений контрреволюционного характера, являлась связисткой между руководителям ЮНЯВОКШ и членки организации и работала под кличкой "Сирка". Работая в дептделе г. Чертково, среди сотрудников и населения систематически вела антисоветскую агитацию против проводимых мероприятий партии и советской власти, распространяла провокационные слухи, что якобы с приходом советской власти в Украину украинцы жить станут независимо, пролетаризированы и исключены действительно из жизни народов. Находясь в тюрьме № 1 г. Горького в августе, сентябре и декабре в-це 1941 г. среди заключенных систематически вела антисоветскую политическую агитацию, клеветала на проводимые мероприятия советской власти и партией, исключала действительно волеизъявление народов Советского Союза, восхваляла прошлую жизнь в бывшей польской Польше, опознала достоинство Красной Армии, восхваляла фашистскую армию Гитлера и одобряла ее действия.

296-94

89

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Прокурор Тернопільської області
старший радник юстиції

Б. В. Ференц

1944 р.

ЗАКЛЮЧЕННЯ

відносно Бабий С.В.
(прізвище, ініціали)по матеріалах кримінальної справи (арх. №) 27557Прізвище, ім'я, по батькові Бабий Стефанія Засильевна
рік і місце народження 1923 г.р., г.Чортков Тернопольской областиМісце роботи і посада до арешту секретарь-машинистка фінотдела г.ЧортковМісце проживання до арешту г.Чортков Тернопольской области

Коли, яким органом, по яких статтях КК засуджений (репресований) в чому визнаний винним, чи змінився висновок по справі і як: 29 мая 1943 года Особым совещанием при НКВД СССР заключена по ст.ст.58-2, 58-10 ч.2 и 58-II УК РСФСР на 8 лет ИТЛ, конфискация не указана.

Решение по делу не изменялось.

Признана виновной в том, что в январе 1941 года вступила в ОУН, имела псевдоним "Зирка", выполняла отдельные поручения. Среди населения г.Чорткова распространяла провокационные слухи против советской власти и искажала действительное положение народов в СССР. Находясь в тюрьме г.Горького среди заключенных вела агитацию против проводимых мероприятий партии, восхваляла жизнь в бывшей Польше, вела пора женческую агитацию.

В материалах дела каких-либо доказательств участия Бабий в насильственных действиях не имеется.

Звільнений « 18 » сентября 19 47 р. Арештований « 31 » мая 1947 р.

Утримувався під вартою в місцях позбавлення волі, на примусовому лікуванні (потрібне підкреслити): 06 років 03 місяців 17 днів

Знаходився у висланні _____ років _____ місяців _____ днів

Відомості про репресованого і його родичів не установлені

На Бабий С.В.

(п. 1, по 6.)

поширюється дія ст. 1 Закону України «Про реабілітацію жертв політичних репресій на Україні» від 17 квітня 1991 р. при отсутствии доказательств, подтверждающих обоснованность привлечения к уголовной ответственности за деяния, предусмотренные ст. 2 Закона

Начальник слідчого відділення УСБУ
по Тернопільській області підполковник

(С.М.)

В. М. Стародуб

Ст. помічник прокурора Тернопільської
області ст. радник юстиції

(В.П.Г.)

В. П. Гориневський

« 9 » 03 1994 р.

Примітка: довідка про реабілітацію Бабий С.В.

« » _____ 19 _____ р. направлена _____

(родинні відносини, п. 1, по 6.)

за адресою _____

Підпис: Гаврилова Райканов *(підпис)*

(якочоловік)

59. Архівно-кримінальна справа Електоровича В.Ю.

25 24

УТВЕРЖДАЮ

Прокурор Тернопольской области
государственный советник юсти-
ции 3 класса

В.С.Иванов

" 1 " декабря 1989 г.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

в отношении Электоровича В.Ю.
по материалам уголовного дела (арх. № 29629)

Фамилия, имя, отчество Электорович Владимир Климович

Дата и год рождения 1884

Место рождения г.Жидачев Львовской области

Сведения о партийности (в том числе и № партийного билета) беспартийный

Место работы и должность до ареста адвокат союза кооперативов
в г.Чорткове

Место жительства до ареста г.Чортков, ул. Парковая, 2

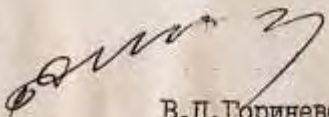
Данные о его родственниках не установлены

Дата ареста, предъявлявшееся обвинение, когда и каким несудебным органом было вынесено решение по делу арестован 10 октября 1939 г. Чортковской опергруппой НКВД, ему было предъявлено обвинение по ст.54-13 УК УССР в том, что он являлся активным членом "УНДО" Особым Совещанием при НКВД СССР 26 октября 1940 г. Электорович В.Ю. был заключен в ИТЛ сроком на 5 лет. Материалов, свидетельствующих о враждебной деятельности Электоровича В.Ю. в период Советской

власти, в уголовном деле не имеется.

Электрович Владимир Клизюнич _____ подпадает
под действие ст. I Указа Президиума Верховного Совета СССР от
16 января 1989 года "О дополнительных мерах по восстановлению
справедливости в отношении жертв репрессий, имевших место в пе-
риод 30-40 годов".

Ст. помощник прокурора по надзору за
следствием в органах госбезопасности
советник юстиции

В.П.Горинетский

Начальник следотделения УКГБ УССР
по Тернопольской области
подполковник

В.М.Стародуб

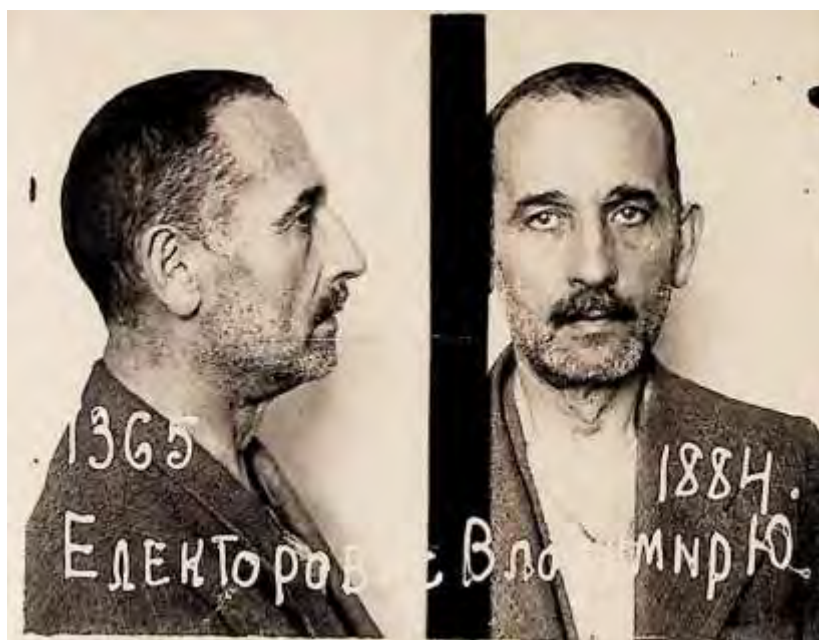
" 1 " _____ декабря 1989 г.

Заказ №1015

60. Електорович Володимир Юліанович, народився 1884 р. у м. Жидачів. Працював адвокатом у Чорткові. Член УНДО. Засуджений на 5 років по ст. 54-13 КК УРСР. *Світлина*

Електорович Володимир.
11 жовтня 1917 року

61. Архівно-кримінальна справа Кравчука Г.М.
 Кравчук Григорій Матвійович, народився 1902 р. у м. Чортків. Член ОУН.
 Засуджений на 10 років по ст.ст. 54-1 «а», 54-11 КК УРСР.

13/32770-93

УПРАВЛІННЯ
 Прокуратури Тернопільської області
 Старший радник юстиції
 Б. В. Ференц
 « 26 » 02 1945

48 ✓

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Осужденный КРАВЧУКА Г.М.
(фамилия, инициалы)

по материалам уголовного дела (арх. №) 32770

Фамилия, имя, отчество Кравчук Григорий Матвеевич

Место рождения 1902 г., г. Чортков Тернопольской области

Место работы и должность до ареста в своем хозяйстве

Место жительства до ареста г. Чортков Тернопольской области

Дата, каким органом, по каким статьям УК осужден (репрессирован), в чем признан виновным, каковы были решения по делу и как: 17 марта 1945 года по постановлению особого совещания при НКВД СССР, на основании ст.ст. 54-1"а" и 54-11 УК УССР попергнут заключению в ИТЛ сроком на 10 лет, без конфискации имущества.

Согласно обвинительного заключения Кравчук Г.М. обвинялся в том, что с октября 1941 года являлся членом ОУН, посещал собрания на которых решался вопрос материального и продовольственного снабжения гарнизонской армии. Среди красноармейцев высказывал антисоветские настроения.

Приговор по делу не изменялся.

увер в-звк-чвнии"

Освобожден « 12 » мая 1949 г. Арестован « 18 декабря 1944 года » 19 г.

Содержался под стражей в местах лишения свободы, на принудительном лечении (нужно черкнуть): 4 лет 4 месяцев 29 дней

Находился в ссылке _____ лет _____ месяцев _____ дней

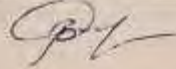
Данные о репрессированном или его родственниках: не установлено

На Кравчука Григория Матвеевича
(Ф. И. О.)

распространяется действие ст. 1 Закона Украинской ССР « О реабилитации жертв политических репрессий на Украине » от 17 апреля 1991 г. за отсутствием совокупности доказательств, подтверждающих обоснованность привлечения его к ответственности по ст. ст. 54-I"а" и 54-II УК УССР.

Начальник следственного отделения УСБУ по Тернопольской области подполковник В. М. Стародуб

Ст. помощник прокурора Тернопольской области ст. советник юстиции В. П. Горин

« 26 » июня 1993 г.

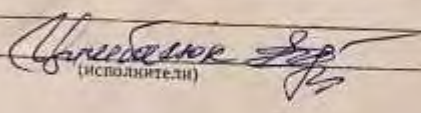
Примечание: справка о реабилитации Кравчука Г. М.

« 26 » июня 1993 г. не направлена _____

(степень родства, ф. и. о.) _____

по адресу _____

Подпись: _____

Исп. Гназдилон А. Ф.
(исполнители)

Тернопольская обл. ттп. 04. 92. 3. № 1717-20.

62. Архівно-кримінальна справа Міруса Б.М.

Мірус Богдан Михайлович, народився 1918 р. у с. Синякове. Обвинувачений за проведення антирадянської агітації. Засуджений на 10 років по ст. 58-10 ч.2 КК РРФСР. Помер 21.08.1943 р. в «Тайшетлагі» Іркутської області.

711

УТВЕРЖДАЮ

Прокурор Прикарпатского военного округа
полковник юстиции

Данетов Ф.К.
" 30 " ноября 1943 г.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

в отношении Мируса Б.М.
по материалам уголовного дела (арх. № 32366)

Фамилия, имя, отчество Мирус Богдан Михайлович

Дата и год рождения 1918

Место рождения с. Синяково Чортковского района Тернопольской области

Сведения о партийности (в том числе и № партийного билета) беспартийный

Место работы и должность до ареста 192 отдельный строительный батальон, красноармеец

Место жительства до ареста с. Воздвиженка Михайловского 192 О.С.Б. Уссурийского района Приморского края

Данные о его родственниках сестра - Мирус Анна Михайловна, проживает в г. Чорткове, ул. Королева, 14; братья - Мирус Степан Михайлович, проживает в г. Чорткове, ул. Королева, 12, Мирус Мирослав Михайлович, проживает в г. Чорткове, ул. Ленина, 62, кв. 30

Дата ареста, предъявленное обвинение, когда и каким несудебным органом было вынесено решение по делу 21.01.1942 г.

Обвинялся по ст. 58-10 ч.2 УК РСФСР в том, что среди военнослужащих проводил антисоветскую агитацию, направленную против проводимых мероприятий партии и советского правительства, восхвалял фашистскую Германию, клеветал на

условия жизни в СССР, высказывал неверие сообщениям советской печати об издевательствах фашистов над мирным населением и пленными красноармейцами на временно занятой ими территории.

9.09. 1942 г. Особым Совецанием при НКВД СССР осужден на 10 лет ИТЛ за антисоветскую агитацию.

Мирус Б.М.

подпадает под действие ст. 1 Указа Президиума Верховного Совета СССР от 16 января 1989 года "О дополнительных мерах по восстановлению справедливости в отношении жертв репрессий, имевших место в период 30-40 годов".

Ст. помощник прокурора ПрикВО

или с. осмислен

В.П. Шенкин

Начальник следотделения УКГБ УССР по Тернопольской области подполковник

В.М. Стародуб

В.М. Стародуб

" 18 " ноября 1989 г.

III.4. Діяльність членів ОУН та УПА

63. Світлина братської могили та список українських політв'язнів, розстріляних гестапо на полі Чортків – Стара Ягільниця 27 листопада 1942 року.

Світлина видана Проводом ОУН

Мизак, Н. Українська Голгофа. Чортківський Розстріл 1942 року / Н. Мизак. — Чернівці : Друк Арт, 2020. – (Додаток до серії «За тебе, свята Україно». Кн. 18). – С. 4-5.

64. Керівний склад Проводу ОУН, УПА

КЕРІВНИЙ СКЛАД ПРОВОДУ ОУН, УПА	
Назва референтур	ЧОРТКІВСЬКИЙ ОКРУГ, (НАДРАЙОН)
Голова Проводу ОУН	1. Шиманський Володимир ("Мартин"). Загинув 8 травня 1941 р. 2. Татарнок Михайло ("Бій", "Хорив") (з травня по вересень 1941 р.). 3. Галаса Василь ("Орест", "В'юн") (з липня по грудень 1942 р.). 4. ("Січовик") (справжнє прізвище невідоме). 5. Демчук Олександр ("Старий", "Назар"). Загинув 13 листопада 1945 р. ⁵⁴ 6. Чайковський Михайло ("Володимир"). Був заступником "Старого" – провідник ОУН надрайону. Розстріляний фашистами 6 січня 1944 р. 7. "Бней" (справжнє прізвище невідоме). Загинув у березні 1945 р. 8. "Сидір" (справжнє прізвище невідоме). Загинув у травні 1947 р. 9. Сказінський Іларій ("Крига", "СВУ"). Загинув у грудні 1951 р.
Військово-організаційна референтура	1. Стецко Іван Михайлович ("Меткий"). Загинув 25 травня 1946 р. 2. Братків Іван Семенович ("Омелян"). Загинув 25 травня 1946 р.
Референтура пропаганди	1. Юрчинська Мирослава ("Іскра"). Заарештована у липні 1945 р. 2. Папчук Микола Васильович ("Іскра"). Заарештований 10 лютого 1946 р. 3. Чорпіта Михайло Іванович ("Зір"). Загинув 1 травня 1947 р.
Референтура Служби Безпеки (СБ)	1. Михайльчук Антін ("Крилатий"). Загинув у квітні 1944 р. 2. Курдидик Богдан ("Дик"). Загинув 17 лютого 1945 р. 3. Пінязь Іван Олексійович ("Око", "Сівач"). 1949 р. переведений у Копичинський надрайон. Заарештований 8 листопада 1952 р. 4. Ярчук Михайло Васильович ("Гарт", "Клим"). Загинув 2 грудня 1952 р.
Господарська референтура	1. Батринчук Теодор Ілліч ("Гриць"). Загинув 10 березня 1945 р.
Референтура Українського Червоного Хреста (УЧХ)	1. Смерчинська Марія. Розстріляна гестапо у березні 1944 р. 2. Болешук Марія Франківна ("Мотря"). Заарештована 19 січня 1946 р. 3. Понятишини Марія ("Леся"). Загинула 7 травня 1945 р. 4. Бабуцяк Ірина ("Ніна"). Загинула 7 травня 1945 р. 5. "Мирослава" (справжнє прізвище невідоме). Загинула у вересні 1948 р.

Назва референтур	ЧОРТКІВСЬКИЙ ПОВІТ (РАЙОН)
Голова Проводу ОУН	1. Юрчинський Юрій Остапович. Н. у Чорткові. Заарештований НКВС 19 лютого 1941 р. Розстріляний 21 липня 1941 р. в Умані. 2. Штира Сильвестр Якович ("Вир") (1942-1943 рр.). Н. у с.Росохач. Загинув в 1944 р. у с.Ланівці. 3. Липовий Володимир ("Маг") (1943-1944 рр.). Н. у с.Угринь. Заарештований МДБ. Помер 1993 р. 4. Бегар Павло Онуфрійович ("Дем'ян") (з квітня 1944 по березень 1946 р.) Заарештований МДБ. Мешкає у Чорткові.
Військово-організаційна референтура	1. Іванців Антін Степанович ("Орест"). Н. у с.Швайківці. Загинув у с.Угринь. (1941-1944 рр.). 2. Підсадний Степан Михайлович ("Тома") (1944-1945 рр.). Заарештований МДБ у серпні 1945 р.
Референтура Служби Безпеки (СБ)	1. Шушка Григорій Михайлович ("Шум") (1943-1947 рр.). Н. у с.Угринь. Загинув там само.
Господарська референтура	1. Половинко Петро ("Обережний") (1943-1947 рр.). Н. у с.Угринь. За радянських часів переховувався під чужим паспортом на прізвище Швед Олег Іванович. Помер 1990 р. у с.Гермаківка.
Референтура Українського Червоного Хреста (УЧХ)	1. Мартиновська Віра Теодорівна. Н. у с.Хом'яківка. (1943-1945 рр.). Арештована МДБ. Загинула у концтаборі.
Референтура пропаганди	1. ("Комар") (справжнє прізвище невідоме). (1943-1947 рр.).
Молодіжна референтура	1. Наконечний Володимир Петрович ("Ігор", "Ростислав") (1943-1947 рр.). Н. у с. Давидківці. Загинув у с.Росохач.

(Складено за поданням П.Бегара, колишнього провідника ОУН Чортківського р-ну, м. Чортків.)

Назва референтур	ДРУГА ЧОРТКІВСЬКА ОКРУГА ЮНАЦТВА (3100 ЧЛ.)
Окружний провідник юнацтва	1. "Бурун" (справжнє прізвище невідоме) (до січня 1943 р.). Розстріляний гестапо. 2. Михальчук Богдан("Мак") (з січня по червень 1943 р.). Мешкає у США. 3. Чорпіта Орест ("Меткий") (з червня 1943 р. по липень 1944 р.). Загинув 14 липня 1944 р.
Дівоча референтура юнацтва	1. Нагумик Надія ("Зоря") (до 1942 р.). Розстріляна гестапо приблизно у грудні 1943-січні 1944 р. 2. Багринчук Марія ("Казка") (від 1942 р.). Загинула за уточненими даними 26 червня 1946 р.
Надрайонний провідник юнацтва	1. Мазурик (інші установочні дані невідомі). Учень торговельної школи. Жив на присілку с.Стара Ягільниця.
Підрайонний провідник юнацтва	1. Циценда Євген (с.Полівці). 2. Триналевський Ярослав (с.Базар). 3. Угринчук Василь (с.Базар). 4. Угляр Антін (с.Біла).

(Складено за поданням Б.Михальчука, колишнього окружного провідника юнацтва Чортківщини)

Мизак, Н. С. За тебе, свята Україно. Кн. 2 : Південне Надзбруччя у визвольних змаганнях ОУН, УПА. Чортківський надрайон ОУН : [1939-1965] / Н. Мизак. — Чернівці, 2000. — С. 81-82.

65. Список борців-героїв у Чортківському районі, які загинули під час другої більшовицької окупації у квітні 1944 серпня 1945 роках .

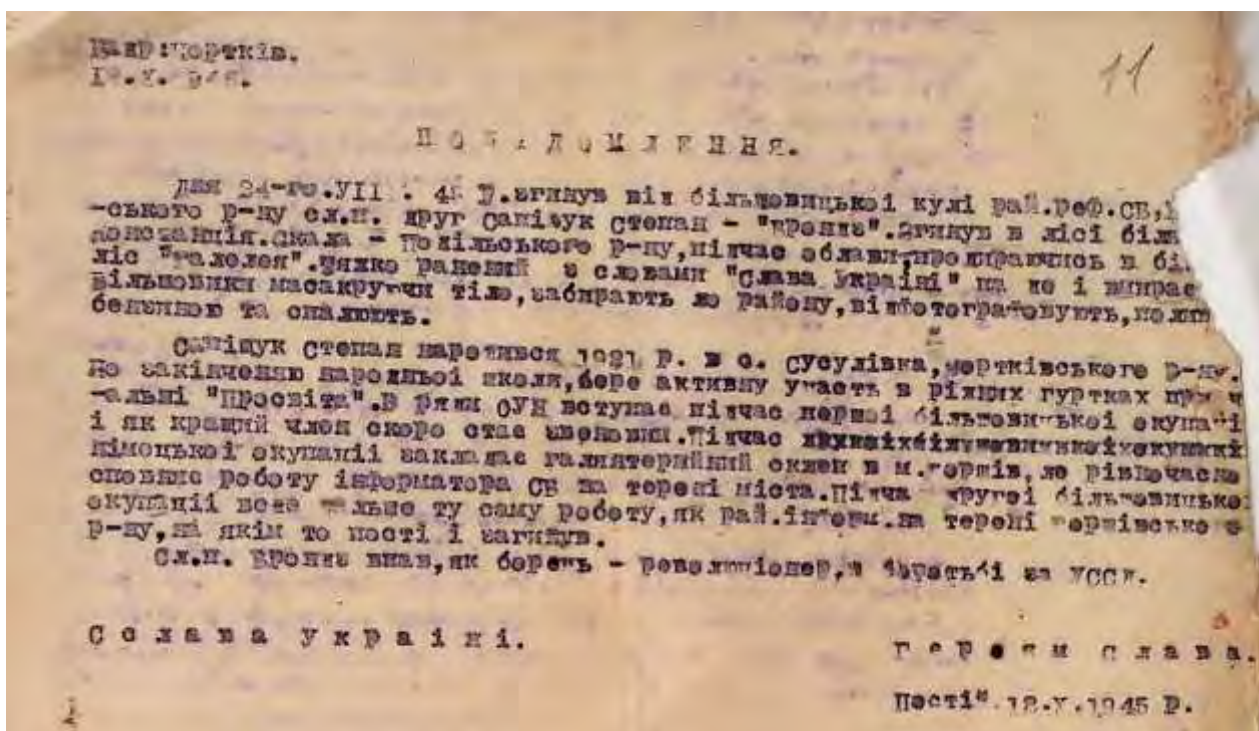
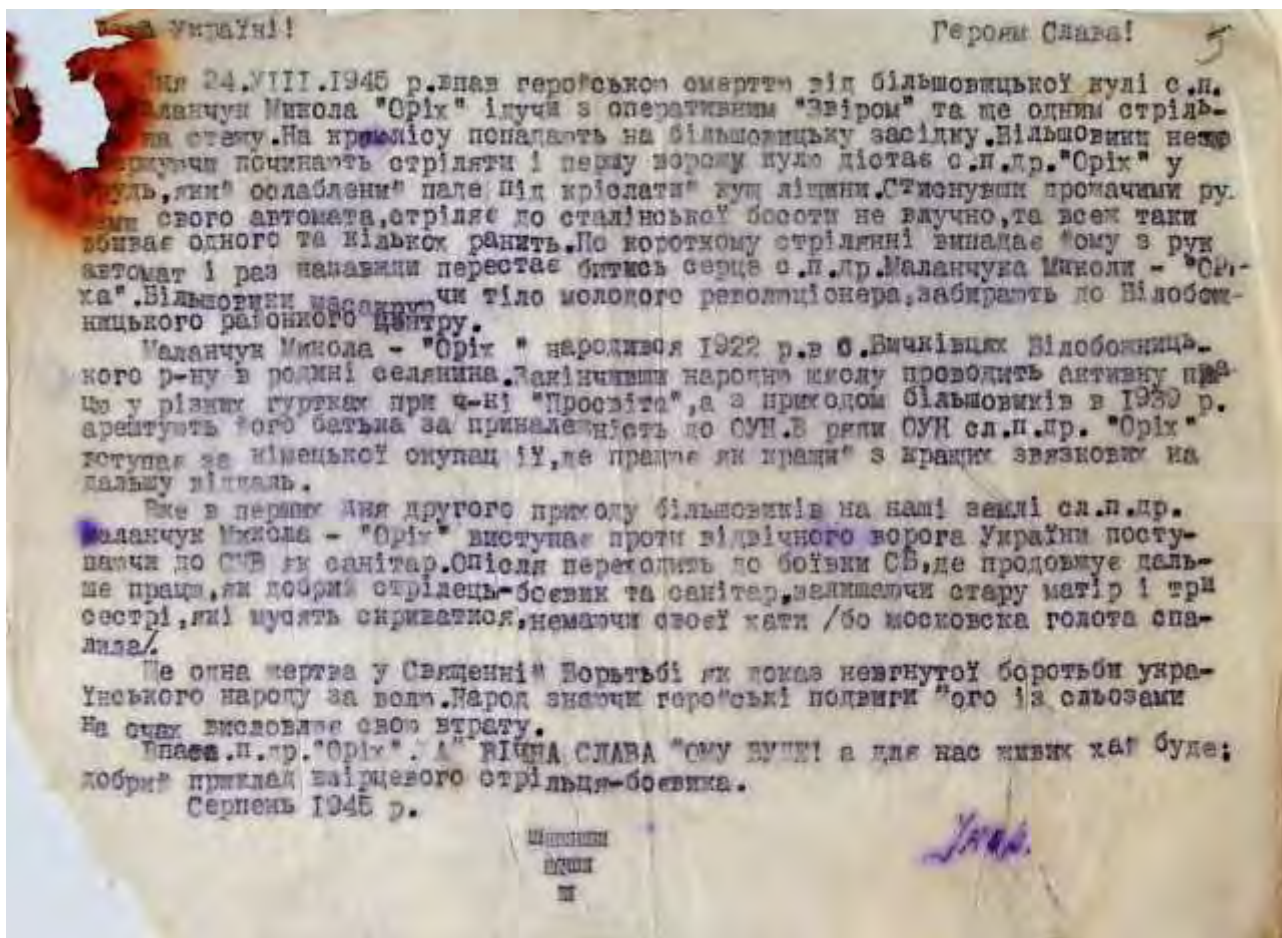
- В І С Т О Р І Я**
- Героїв борців - героїв за час другої більшовицької окупації від квітня 44 до серпня 1945 в із Чортківського району.
1. **КЛИМЕНКО БОРИС** - "КРИМ", "БОЙКО", "ДАВИД", Нов.Рос.СВ.
Народився 1921 р. в с. Дульгачівка, Чортківського району. Загинув в с. Дунів, Заліщицького району, в дорозі до свого ділового товариства. Загинув в комісії від встановлення історії, щоб не потрапити живим в руки ворога, дня 28.II.1945. Спочиває в тому ж селі.
  2. **"БЕЗПОДАВНИЙ"**, бай.ком. бійки СВ.
Немає даних в СВ. Загинув врані в с.п. дором "Давидом" в с. Дунів, Заліщицького району, дня 28.II.1945 р. Спочиває в тому ж селі.
  3. **ВУСАТІЙ В.** - "КАМІНА", заступник ком. бай. бійки СВ.
Народився 1921 р. в с. Залісся, Чортківського району. Загинув врані в с.п. дором "Давидом" в с. Дунів, Заліщицького району 28.II.1945 р.
  4. **ТОКАЛЬСЬКИЙ ВАСИЛЬ** - "ДЕВИЧ", "ПЕТРУС", заступник Нов.Рос.СВ.
Народився 1922 р. в с. Полівці, Білобожницького району. Вмешався в горішчого і обступленого більшовиками будинку і внаслідок цілесильної ворожої кулевої. Ставось це в с.Россяжач Чортківського району дня 30.III.1945 р. Спочиває в тому ж селі.
  5. **ВІНОУС КОСМО** - "ЧОРНОТА", Нов.Рос.Рос.
Народився 1923 р. в с. Ягольниця Стара. Загинув на стійку горішчої хати в с.Россяжач під час облоги дня 30/III.1945 р. Спочиває в родинному селі.
  6. **ГЕВРАЙ ПАСИЙ** - "КОМАН", Заст.Нов.Рос.
Народився 1916 р. в с. Ягольниця Стара. Загинув під час облоги в с.Россяжач в родинному селі.
  7. **"ДІТЯ"**, Ком.СВ.
Народився в селі Дульгачівка, Білобожницького району. Загинув при відступі СВ в с.Россяжач до ліса перед рубахом дня 30/III.1945 р. В цьому ж селі спочив.
  8. **СИСАК ЯРОСЛАВ** - "КРИК", бійник СВ Командира Дітя.
Народився 1928 р. в с. Журин, Білобожницького району. Загинув при відступі СВ до ліса від с.Россяжач перед рубахом дня 30/III.1945 р. В цьому ж селі спочив.
  9. **ПЕТРАС СТАХ** - "ЛУК", Ком.Нов.Бойки СВ.
Народився 1923 р. в с. Хемківка. Загинув в бою в рубах на хуторах Пельки, скарп-пелізьського району, дня 14.III.1945 р. Дня 18/III.45 р. він вробив зі своєю бійкою засідку на дві машини більшовиків в с.Ковотанія скарп-пелізьського району, нічого якої знало, а коло 20 НКВД-стів, а сама бійка перейшла на Пельки. На другий день більшовики отримали 266 вояків зробили облогу на ці хутори до повночасної бійки який тривав цілу ніч. В засідку бійки вробив більша Пелівка бійки, яка не знала від білобожницьких отролек, сама відбила собі життя.
  10. **ОПІХАНІЙ СТЕПАН** - "КУЧЕРЯВИЙ", бійник Нов.Бойки СВ.
Народився 1922 р. в с. Дульгачівка. Загинув на хуторах Пельки врані в своїм ком. хутом дня 14/III.1945 р.
  11. **ОПІХАНІЙ ІВАН** - "КРИК", бійник Нов.Бойки СВ.
Народився 1924 р. в с. Дульгачівка. Загинув на хут. Пельки врані в хутом 14/III.45 р.
  12. **ДІДОГОН ПAVЛЮ** - "ВОГУН", бійник Нов.Бойки СВ.
Ур. 1912 р. в с. Деліша Чортківського району. Загинув на хуторах Пельки, скарп-пелізьського району врані в ком. хутом дня 14/III.1945 р.
  13. **ГОЙ ПAVЛЮ** - "ГОМІН", бійник Нов.Бойки СВ.
Народився 1925 р. в с. Північного повіту. Загинув в бою в білобожницькому на хуторах Пельки врані в командиром хутом, дня 14/III.45 р.
  14. **КОВАЛЬЧУК АНТІЯ** - "ГНАТКО", Нов.Рос.Комуніст СВ.
Народився 1928 р. в с. Полівці, Білобожницького району. Загинув на хуторах Пельки скарп-пелізьського району врані з цілою бійкою в бою в рубах 14/III.45 р.
  15. **БРАТКІВ РОМАН** - "КУРБА", "БОРИС", "ДІТЯ", рад. довший товариства Чортківського району.
Народився 1921 р. в с. Журин Білобожницького району. Під час бою 14/III.45 р. на хуторах Пельки виставив радений і йому пощастило вийти з оточення більшовиків, але з ушкодженням від них внаслідок тихих нем. т.б.т. дня 1.IV.45. Спочиває в с. Заболотівка Чортківського району.

- ГОЛОДЕВСЬКИЙ ПЕТРО в "ГОЛУБ", бравик Ф.М. Бернес. Ур. 1922 р. в с. Шульганівка. Загинув при виконанні в об'єднанні із хуторів Пешки м.к. 14.III.1945 р.
17. БАТРИНИЧ ВАСИЛЬ - "ГРІНЬ" 9 об'єднаний воякивник. Народжений в с. Оверлях рай. Скала-Подільська. Загинув через провалання станційного в с. Капустинці, Чернівецького р-ну, м.к. 10.III.1945 р. Спочиває в цьому ж селі.
18. БАГА ДАНИЛО - "ДОП", бравик Ф.М. Бернес. Народжений 1902 р. в с. Росохач. Загинув в с. Капустинці Чернівецького р-ну через провалання станційного м.к. 10.III.1945 р.
19. ПІВУЛЬСЬКИЙ СТЕПАН - "ЧОРТ", рай. орг. Лоб. Народжений 1924 р. в с. Ягольниця ст.м.к. 29. IV.1945 р. в об'єдн. міс. "Галилея". Дестабілізований сам.
20. БІЛІЙ СТЕПАН - "АКОЛЬ", бравик м.в. Ждановичі. Народжений 1923 р. в с. Росохач. Загинув під час об'єдн. сел. Шульганівка м.к. 28.IV.1945 р.
21. МАРЦІНОВСЬКИЙ ЗЕНОН, рай. госп. м.к. "КОРІНЬ". Народжений 1923 р. в м. Ягольниця, замканий в с. Дукани. Загинув під час засідки в с. Мухавка Чернівецького р-ну. В цьому ж селі спочиває. / листий 945/
22. КОРІНЬ МАРІЯН - "СІРИЙ", рай. пропагандист. Народжений 1925 р. в с. Дігирівка. Загинув під час засідки в с. Мухавка, Чернівецького р-ну м.к. 1945 р. В цьому ж селі спочиває.
23. КУЧЕР ВАСИЛЬ - "ВЕСЛАН", бравик Ждановичі УПА. Народжений 1923 р. в с. Дукани, біл. об'єдн. Чернівецького р-ну. Загинув в б. в міс. Галилея біля с. Росохач м.к. 24.IV.1945 р.
24. КУЛЬЧИНСЬКИЙ ІВАН - "СІЧ", сестриний УПА. Народжений 1919 р. в с. Росохач. Загинув на стехі в міс. біля с. Сани, Глушанського р-ну, м.к. 28.IV.1945 р. Спочиває в с. Путьмишці.
25. ПРІКАК ВЕГДАН - "КАТОВ", бравик УПА. Народжений 1924 р. в с. Росохач. Взяв в б. в більовиках м.к. 25.X.44 р.
26. БЕЙМАН ІВАН - "КРАТ", бравик СВ. Народжений 1921 р. в с. Росохач. Загинув в Глушанському р-ні.
27. - "ЯРОК", курієр на тайному. Загинув під час об'єдн. сел. Сусулівка в червні 1945 р. Тут спочиває.
28. ВОЗЬНИЙ СТЕПАН - "СОЛОВІЙ", бравик СВ. Народжений 1916 р. в с. Мухавка. Взяв 17.IV.1945 р. в с. Шульганівка під час об'єдн. Спочиває в цьому ж селі.
29. ГУТА ІВАН - "ВОРОН", кучерий госп. "е". Народжений 1918 р. в с. Хомківка. Взяв під час об'єдн. сел. Шульганівка в квітні м.к. 17. IV.1945 р.
30. ГАРАСИМІВ П АВЛО - "ГО ВТ А", кучерий госп. "е". Народжений 1926 р. в с. Шульганівка. Загинув під час об'єдн. сел. Шульганівка м.к. 17. IV.1945 р. Знайдено в безвихідному м. логоні сам відібрав собі життя.
31. ЛЕНЕК МИХАЙЛО - "СОЛОВЕЙКО", бравик СВ. Народжений 1925 р. в с. Дігирівка Чернівецького р-ну. Загинув / по наказу /
32. КУВІНЕНЬКИЙ ДОСИГ - "СІВАЧ", бравик СВ. Народжений 1923 р. в с. Хомківка. Взяв під час об'єдн. сел. Шульганівка м.к. 28.V.1945 р.
33. ШИРА СЕНЬКО - "ВІР", о. р. реф. м.к. 60. Чернівецького. Народжений 1922 р. в с. Росохач. Загинув під час об'єдн. сел. біля с. Дігирівка Скала-Подільського р-ну м.к. сесеня 1944 р.
34. САЙДУК МАКОМ - "ЛІСТОК", бравик УПА. Народжений 1923 р. в с. Сусулівка. Взяв в б. в більовиках в чернівецькому в міс. біля с. Росохач 1944 р.
35. ТРИБУХІВСЬКИЙ ДОСИГ - "ОЛЕТ", бравик СВ. Народжений 1922 р. в с. Хомківка, Чернівецького р-ну. Загинув при засідці біля м. Ягольниця м.к. Спочиває в с. Шульганівка. Взяв в листопаді 1944.
36. БРІГІДЕР ВАСИЛЬ - "ВОРУН", бравик СВ. Народжений 1919 р. в с. Дігирівка. Загинув в с. Дігирівка Чернівецького р-ну.
37. - "ГОРІНЬ" / в т.ч. Дігирівка / Загинув в с. Дігирівка Чернівецького р-ну.
38. ВІТІВ ІЛІЯН - "ЗУМ", бравик СВ.

- Народився 1928 р. в с. Заболотівка, чернівецького р-ну. Вступив в с. Нге-
льницький Стрел.
39. ПЕХИДА МИХАЙЛО - "СВІТОТ", бронека СКВ.
Народився 1918 р. в с. Келішівка. Взяв від кулі провекатора влітку 1945 р.
40. СЛОБОДЯН ВОЛОДИМИР - "РАЙСМАК", ком. май. бронека.
Народився 1922 р. в с. Келішівка. Загинув від своєї кулі під час наступу
білорусів на 2. го взводу, щоб не кинути в руки німців. Стався в м.
літні 1944 р. в с. Раєвжач чернівецького р-ну.
41. ІЗВОРУЗ ТРИГОРІЙ - "ДІМ", лінійно-розвідний стр. озброєний.
Народився 1908 р. в с. Келішівка, чернівецького р-ну. Застріляв німців
облави села Червонокішні Великі, р-н Пенівка, в. 1. У. 44 р.
42. ІЗВОРУЗ ВИСОЦЬКИЙ - " - " - член.
Народився 1920 р. в с. Келішівка. Застріляв німців облави на с. Червоно-
кішні в. 1. У. 1944 р.
43. КИШІН ФЕДОР - " - " - член ОУН.
Народився 1921 р. в с. Келішівка. Застріляв німців облави на село Че-
рвонокішні в. 1. У. 44 р.
44. БАЖАВА ЛІК РОМАН - "ЛІТ", вайт. кучер. 1-й кл. вих. бронека.
Народився 1926 р. в с. Дарівка, чернівецького р-ну. Загинув в літні
1945 р. в с. Мухавка під час наступу.
45. ДІВГУС МИХАЙЛО - "ЛІС", стр. лейт.
Народився 1921 р. в с. Мухавка. Зламав біля виласи в час обстрілу
цієї частини і коли провадив його до р-ну Дарівка від кинутих під авто
де загинув.
46. ГАРАСИМІВ ІВАН - " - " - стрілець.
Народився 1921 р. в с. Мухавка. Загинув під час переходу частини в м.
маю 1944 р. при переході в село Червонокішні Великі село в лінійно-розвідний підрозділ. Заги-
нув в білоруським р-ні. Спочиває в львівському лісі.
47. КУХАР ПАВЛО - " - " - стрілець.
Народився 1920 р. в с. Мухавка. Про це не знав нічого, як сама, як
друга під час 46.
48. ПУШЕЛЬНИЦЬКИЙ ІВАН - " - " - стрілець.
Народився 1928 р. в с. Мухавка. Був при обстрілі на шляху на наступу і на-
гинув в тлумецьким р-ні в грудні 1944 р.
49. ПАСТЕРНАК ДМИТРО - "ЛІС", бронека СКВ.
Народився 1898 р. в с. Давидівка, Яворівського р-ну. Загинув 24. IV. 1945 р. в броне-
ка під час облави на ді. с. Великі Червонокішні Великі, а в бачивши безвихідного
своєго положення самі себе застріляв.
50. - "Кобзар", стрілець СКВ.
Народився в с. Паушівка. Про це не знав нічого, як сама, як нечестивого.
51. - "ХРІН", стрілець СКВ.
Народився в с. Доски. Смерть його. стрілець така сама, як тут нічого
немає 49.
52. ХАНЧУК ВАСИЛЬ - "ЛІС", бронека СКВ.
Народився 1922 р. в с. Слобідка Давидівського р-ну. Взяв так, як кожен.
53. "ОРИХ", стрілець СКВ. Народився в с. Паушівка біля білоруського р-ну.
54. - "ЛІС", стрілець СКВ.
Народився в с. Паушівка біля білоруського р-ну.
55. ВОЙЧУК ВАСИЛЬ - "ЛІС", стрілець СКВ.
Народився 1927 р. в с. Давидівка.
56. ГОБУЛЯК ІВАН - "ТРОЗА", стрілець СКВ.
Народився 1926 р. в с. Паушівка.
57. - "Ліс", стрілець СКВ. / з останнього вилітним /
58. "ХМАРА", стрілець СКВ.
Народився в с. Паушівка. Похований на місці 53 - 58 в лінійній частині 58. /
59. МАТКІВСЬКИЙ СТЕПАН - "ОСТРИЙ", ком. кучер і канцеляр.
Народився в с. Давидівка. Загинув в с. Раєвжач через кинутих білорусів
в літні 25. У. 1945 р. Спочиває в тому ж селі.
Стрілець СКВ похований під точкою 53 - 58 в лінійній частині 58. /
ка під час наступу на СКВ вубах. Великі відступили в лінійно-розвідний підрозділ
на в бачивши безвихідного положення самі себе застріляв. Похований майже всі
в с. Давидівка, скар. на білоруського р-ну.

- 2 -
- КОРНЕК ВАСИЛЬ - "ГОЛТА", стрілець УПА.
Народився в с. Заболотівка. Вивав в с. Заболотівка під час облоги 19.II. 1945 р. відступивши в ліс.
61. ШВЕДЗИНЬСЬКИЙ ЗЕМЮН - "ЛЕТУЧИЙ", борець.
Вивав під час облоги в селі Суусулівка.
62. ПІДРІЗНИК МИХАЙЛО - "С УРМА", стрілець в УПА.
Народився в с. Суусулівка. Вивав в бою в лісі Галілея 14/IV. 1945 р. біля с. Суусулівка.
63. "КАРКО", борець обл. підпобор'єнта.
64. "ГАСВІЙ" " " "
65. "ЧУМАК" " " "
- Всі троє /63, 64, 65/ вивали 20/V. 1945 р. під час облоги села Суусулівка Чернівецького р-ну, при відступі в село в ліс.
66. "КОРЯК", стрілець СКВ.
Вивав в с. Міжівки коло Угорини, відбившись від свого відділу 26/IV. 1945 р.
67. "ПЕРЕКІСНИК", стрілець в УПА
68. "ТИХИЙ", " " "
69. "ЛІС" " " "
70. "СУРМА" " " "
71. "ЧОРНОТ А" " " "
72. "ВЕРЕС" " " "
73. "ЛІВКО" " " "
- Зникли в ніч в с. Босохачини 14.IV. 1945 р. під час бою в білгородській лінії. Поховані в с. Суусулівка, Чернівецького р-ну.
74. СЛОВОДА ВАСИЛЬ - "ТЯТІВА", прапорщик еск. військ, референтури.
Народився в с. Закарів Буцацького р-ну, замешкав в думині біля бокицького р-ну. Умер 1920 р. Загинув від кошоватого в с. Козиничи в серпні 1944 р.
75. ШВЕЦЬСЬКИЙ ЄВГЕН - "ШВЕЙС", вивільник СКВ.
Народився в дельніці Став. Вивав при забутті ставинці стрілець в с. Давишківці в осні 1944 р. Сьогодні в селі.
76. НАКОНЕЧНИЙ СТЕПАН - "ГУЛЕ", "ПОЛТАВА", кулемний прапорщик.
Народився 1908 р. в с. Давишківці. Закінчив школу в с. Давишківці. Влітку 1940 р. за часу літньої каникули був при укр. поліції з полком вступив в білгородську лінію, і став командиром СКВ. СКВ під його командування кілька успішних боїв, в яких виставив наперед. Після звільнення став кулемним прапорщиком на котрим то постіпоступив його смерть. Поле дія 7.IX. 1945 р. під час наскоку більшовиків на нього в кількох друзями в лісі біля с. Давишківці.

66. Повідомлення про загибель повстанців: Маланчука Миколи «Горіха», Рабинського Петра «Звіра», Сапіщука Степана «Бронзи». 1945 рік.

НАВР:ЧОРТКІВ.
10.Х.1945.

Н О В І Т О М Л Е Н Н Я

ДЕНЬ 9.ХІІІ.1945 Р. мав героїчну смерть Раціоналіст провінції с.п.н. Рабінштейн Петро - "Данас" - "Вир". Вертаючи з терену мав на слуху різні жести, в місці, від сталінських носіак, які в той якраз час перевіряли міс. думали, що на свої, показався в керці, а пізніше біг. зник і почав стріляти на відступачки, бо був сам. тільки Раціоналіст у простір і див. ру. та в автомобілі, промакнув йому більшовицькі р-нати. "Р-нати за країну - ві-новити їм - за царя український" за тріснув пострілом Р-нати. Зав'язався баянська. ось маси". де він стріляв до вмерла в "Р-нати" ст. знову" гостині в на-сиде собі в голіву, щоб довго не мучився. та мало того було червоному катові, він не зупинився на трупі.

Рабінштейн Петро мав ниву - це казали "Р. з с. миківці, біло-боксницького Р-ну, в Рівній селішці. Скінчивши "Р-нати" мав на слуху різні жести, в місці, від сталінських носіак, які в той якраз час перевіряли міс. думали, що на свої, показався в керці, а пізніше біг. зник і почав стріляти на відступачки, бо був сам. тільки Раціоналіст у простір і див. ру. та в автомобілі, промакнув йому більшовицькі р-нати. "Р-нати за країну - ві-новити їм - за царя український" за тріснув пострілом Р-нати. Зав'язався баянська. ось маси". де він стріляв до вмерла в "Р-нати" ст. знову" гостині в на-сиде собі в голіву, щоб довго не мучився. та мало того було червоному катові, він не зупинився на трупі.

В Р-нати був зостає. 193 Р. з кривим більшовицьким в місцінок переді дуванні, змінився на еміграцію до Німеччини, де працює раз. роботу, аж до повороту на Рівні землі в 1940 Р. знісць вигрілого життя він знається в "Вир" революційного життя і в керці і міста провінції тв. нати "Білобоксницьким районом. В перших яких другі більшовицької окупації починає кричати, за це арештує його кінку та в асукхуть на 1 -ть років каторжних робіт, яка замикала мре малих дітей. та не не заміала його, він тільки свідить на по еті рай. пров. на якому жостига його смерть.

ДРУГ "Данас" - "Вир" мав на слуху різні жести, в місці, від сталінських носіак, які в той якраз час перевіряли міс. думали, що на свої, показався в керці, а пізніше біг. зник і почав стріляти на відступачки, бо був сам. тільки Раціоналіст у простір і див. ру. та в автомобілі, промакнув йому більшовицькі р-нати. "Р-нати за країну - ві-новити їм - за царя український" за тріснув пострілом Р-нати. Зав'язався баянська. ось маси". де він стріляв до вмерла в "Р-нати" ст. знову" гостині в на-сиде собі в голіву, щоб довго не мучився. та мало того було червоному катові, він не зупинився на трупі.

слава Україні.

героїм слава.

НАВР:ЧОРТКІВ
10.Х.1945.

67. Протокол про загибель повстанців: Горячого Мирослава «Левка», Марцінковського Ярослава «Макара», Гульки Омеляна «Олеся». 1947 рік.

Чортківщина

С В І Т Л І Т І Н І
ВПАВШИХ ГЕРОЇВ УКРАЇНСЬКОЇ РЕВОЛЮЦІЇ.

Пам"ятай і спом"яни про Них, Український Народе!
Вони стали Твоїм "Святая святих". Вони своєю герой-
ською смертю вславили Твоє ім"я і ореолом слави увін-
чали Твою святу боротьбу за Твоє світле майбутнє.

1941 - 1947

СОЛОВІА

Розійшлись ми втрьох тоді,
По завданню у терені.
У даний час знов зішлись
На вернувск. Ти один
В народ поніс слово правди,
Віру святу й надію,
І там остався раз назавжди,
Вірний, друже, Соловію!
Там замови Твій дзвінкий голос,
Серед сніжних лісів, ніль:

Ти знав, де мов святий колюс,
Від ворожих смертних стрім,

За прожитих спільно в праці,
Стільки років, стільки днів,
На Твоє свіжу могилу,

Я кладу китицю слів.
То ж прийми їх, вірний друже,
В честь для Тебе ці слова
Смерть Твоя пізнена буде,
Підлий ворог-кат скова.

І знов весна, і знов спомин,
Сходить сонце у вімлі:

Твоє пісяр доспівують,
Же нові Соловії!

Сл.п. друг Михайло Ковальчук, Словій, ур. 1911 р. в с. ....
Чортківського повіту, в селянській рідні, освіта середня, школа, до ОУН
вступив в 1936 р., щирий український патріот, активний член, а остан-
ньо повітовий пропагандист, член Повітової Екзекутиви, гинь героїсь-
кою смертю в місяці березні 1945 р. на присілку Весела-Гора б.с.
Козолівка, вбитий польсько-більшовицькою бандою в часі несподіваного
наскоку.

В місяці березні 1945 р. члени Повітової Екзекутиви вибрались в
терен по організаційних доручаннях. Друг Соловій відійшов в район
Ч.ІІ, де мав перевести роботу.

Зі села до села переходив Соловій, старавчись вонди перевести
сходили, надати напрямні дальної роботи активу, обшлягачись думками
з населенням та зробити підсумки з тогочасного стану сітки.

Одного, останнього в своєму житті, вечера зайшов на присілок Ве-
села-Гора, де і заночував на одному господарстві.

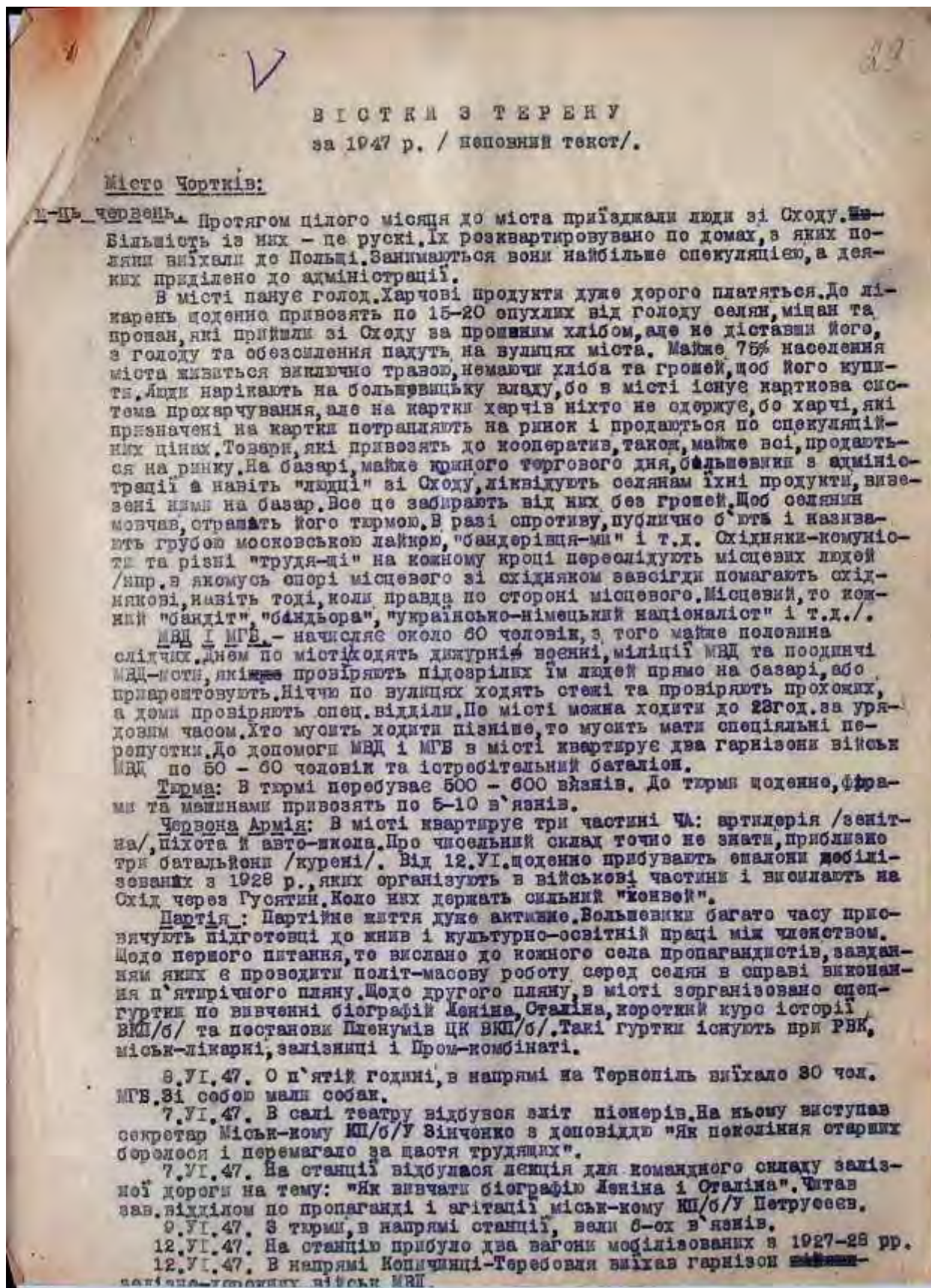
Ганком післан господиню в село, щоб розвідала, що кругом діється
і чи нема близько більшовицьких.

Ще господиня не вернула, як на подвір'ї з'явилось більшовицьки та
польсько-більшовицька банда "втрибків", які стали вдиратись до хати.

Соловій став відстрілюватись та перевага ворога доконала його..
Його поціли вогонь з-за вугля хати і там він згинув. Вороги, забравши
від убитого зброю, відійшли, а вечером прибули друзі-революціонери,
забрали вбитого і похоронили в с. Котузів, де висипали йому могилу.
Покійний оставив по собі щир та добру пам'ять серед тих, що його
знали.

Спи спом спокоє, вірний друже, спом, яким сплять в спокої тільки
ті, що згину в бою за найвищий ідеал нації, виконавши, чесно-гідно
свій святий обов'язок.

68. Характеристика Чорткова у відомостях українських націоналістів станом на червень 1947 року.

- 2 -

30

- 14.VI.47. На станцію прибуло три вагони мобілізованих з 1927-28рр.
 16.VI.47. Де турки, з напрямку Заліщик, привезено 8 в'язнів.
 17.VI.47. Відбулася III сесія Рай-ради, на якій обговорювали: а/Про підсумки роботи за 1946 р: і б/Організаційні питання. По другому питанні вирішили і затвердили:
 -голова РВК - Майсак М.В.,
 -зав.відділом/сіль-госп. - Коворенка Л.Д.,
 -зав.торг-відділом - Кішку Д.Д.,
 -зав.загальним відділом -Наконечного Я.І.,
 -зав.відділом будівництва - Назаренка К.О.,
 -голова Фізкультури і спорту - Чілікіна М.Г.,
 та введено до роботи при РВК комсомольця Вербицького.
 18.VI.47. До міста прибув новий гарнізон /на зміну старому/, в числі 60 чоловік.
 21.VI.47. Відбулася районова нарада робселькорів, на якій виступав з доповіддю секретар РК КП/б/У Самусев та редактор Веріженко з доповіддю: "Про роботу ред-колегій на селі та участь їх в роботі рай.Газети Нове життя.
 23.VI.47. На базарі большевики відобрали від селян вивезені на продаж продукти. При тому деякого били.
 24.VI.47. Мобілізованих вивезено в напрямі Гусятин.
 26.VI.47. В напрямі на Гусятин вивезено три вагони в'язнів.
 27.VI.47. Відбулись збори активу Райвиконкому. На них обговорювали організаційні питання.

М-ць липень. На початку місяця, населення міста відчувало сильний голод. В наслідок голоду, померло 15 осіб місцевого населення /в тому числі і діти/. Більше /точного числа оприділити не можна/ померло всяких переїздящих, переважно зі Сходу. В другій половині місяця умовини троха покращили. На базарі поя-вилась городевина та інші сільсько-господарські продукти, до було причиною до зниження ціл /майже на половину/ харчових продуктів. Около 15.VII. за рішенням Обл.ради, міська рада видала наказ про заборону продажі с/г продуктів нового врожаю до здачі контингенту. Спекуляція діє в широкому масштабі. Найбільше спекулюють члени большевицької адміністрації та приїзди зі Сходу. В селян, які привозять на базар свої с/г продукти, все відбирають. При тому б'ють та арештують.

Адміністрація: Протягом цілого місяця проводили сильну пропагандивну роботу в напрямку збиральної кампанії та здачі державі хліба. Майже щодня оклинали збори, засідання та різні мітинги, на яких сильно пропагували справу організування колгоспів та в найкоротші строки здачу хліба державі. На час збирання та заготівлі хліба, призначено представників до кожного села. Для охорони колгоспного майна створено претригнєві дружини та спец.відділи з працівників МВД і ЧА, до яких призначено автомашини з протригнєвим інвентарем.

МВД і МГБ: МГБ начисляє біля 30-35 чол., МВД - 40-45чол. До помочи марть біля 150-200 чол. військ МВД та 40 чол. істрєбків. Майже щоденно виїжджають автомашинами в сторону Ягольниці та Колиндян, звідкілья привозять арештованих мушн, жінок, а навіть підлітків-дітей. Кожного вечора роблять перевірки домів та по вулицях роблять стежі.

Червона Армія: Арт. частина вибралася в напрямі Коломиї. В місті квартирує лише авто-школа та піхотна частина, які крім військового заняття, днями, та організованими працєжами, ночами, - нічого не роблять.

1.VII.47. В салі засідань РНК, відбулося закритє засідання РНК, в справі поставок м'яса та молока державі. На цьому засіданні критикували уповноваженого мініс. заготівель Нікіфорєнка, директора маслозаводу Володєсевича та директора заготєкота Кравченка за їхнє недостатнє керування справою заготєзок молока та м'яса, в результаті якого р-н до цих пор здав 19% молока та 70% м'яса. Названим внесено догаду з попередження-м.

1.VII.47. В напрямі Колиндян виїхало 2-ві автомашини з МВД-істами. Зі собою забрали більшу кількість боєприпасів. До вечора, не повернули.
 2.VII.47. В напрямєк-Ягольниця

- 3.VII.47. В напрямі Ягольниці виїхала одна автомашинна з большевиками.
- 4.VII.47. На міському стадіоні відбувся міжнародний зліт піонерів на якому були присутні піонери з Пробижнянського р-ну, Мельничя-Похільського, Бучацького, Копичинського та Золотопотіцького р-нів. Всього піонерів було около 120-140, переважно діти східняків. З доповідями виступало п'ять чоловік, між ними майор Дубан /від піх. частини ЧА/ та капітан Булягін/з міськ. гарнізону військ МВН/.
- 4.VII.47. В приміщенні МК КП/С/У відбувся семінар секретарів первинних організацій парт-організацій міста. З доповіддю на тему "Контроль і перевірка - основний метод большевицького керівництва". - виступав секретар МК КП/С/У Зінченко. З доповіддю "Огляд роботи первинних парт-організацій" - виступив секретар МК КП/С/У Зінченко. По доповідях була розгорнута сильна критика Міському за недостатнє керування справами пропаганди та агітації серед членів та секретарів первинних організацій.
- 4.VII.47. В приміщенні залізнично-дорожного клубу відбулись партійні збори робітників та командного складу залізничної дороги. З доповіддю на тему "Українсько-німецькі націоналісти - найлітійші вороги українського народу". - виступав комуніст Дудник. З доповіддю на тему "Розквіт соц. культури" і "Некросов і Росія" - виступав комуніст Тольмачов. По доповідях в дебатах виступало шість чоловік.
- 5.VII.47. На базарі большевики відбирали в селян харчові продукти, при чому сильно побили двох селян.
- 6.VII.47. В напрямі Ягольниці виїхала дві автомашини з большевиками.
- 7.VII.47. В селі театру відбулась нарада стахановців та працівників промислових та кооперативних підприємств міста. Присутніх було около 200 чоловік. З доповіддю на тему "Про підсумки роботи за 1946 р." виступив секретар МК КП/С/У Зінченко. По доповіді виступало в дебатах около 15 осіб, які критикували завідувачів та директорів підприємств за недостатнє політ-масову та творчу роботу серед робітників та за невиконання планів.
- 8.VII.47. До районної тюрми, з напрямку Запідци, привели 8-ох арештованих.
- 9.VII.47. В приміщенні будинку МК КП/С/У відбувся пленум МК КП/С/У, на якому обговорювали питання: "Про ріст міськ. парт. організації" про "Підприємства XVII пленуму ЦК ВКП/С/У" та "Завдання МК КП/С/У на 1947 р.". По першому питанню виступав секретар Зінченко. Особливо він піддав острій критиці секретарів первинних парт-організацій Коровацького, Шубіна, Тарана, Осадька, і Смеревську за те, що вони не ангажують стахановців та кращих робітників в ряди партії. В дебатах виступало около 12 чол., які критикували і міськом партії за недостатнє проведення політ. роботи з секретарями первинних парт-організацій. По другому питанню виступав Зінченко.
- 9.VII.47. РВК та МВК видали наказ-постанову про заборону продавати с/г продукти на вулицях міста.
- 9.VII.47. До р-ї тюрми привезли 4-ох в'язнів з напрямку Копичинець. В'язні були сильно побиті.
- 10.VII.47. В домівці РК КП/С/У відбувся пленум РК КП/С/У. На порядку денному були слідуючі питання: "Про рішення червеного пленуму ЦК ВКП/С/У", "Про підсумки роботи за перше півріччя 1947 р." та "Внутрішньо-організаційне питання". З доповіддю виступав секр. Литвиненко. В дебатах брало участь 14 чол., які критикували директора МТС Медведєва, за неправильне розподілення тяглової сили та с/г інвентаря, та їх недобрий ремонт. Рівночасно критикували голову РОСПІЛКИ, що цей не доставив в ~~час~~ свій час потрібних до збиральної кампанії речей, міськраду за те, що не наводить порядку в місті, не ремонтує моста через р. Серет та не виконує плану ремонту домів. На останку критикували РК Партії за недостатнє ставлення політ-масової роботи серед комуністів та за бюрократичну роботу.

- 4 -

32

12.VII.47. На базарі більшовики відбирали с/г продукти. При тому арештували кілька осіб.

12.VII.47. На крам міста по всіх вулицях поставлено отійкових, які перевіряли проїзджавчі машини.

18.VII.47. В приміщенні театру відбулася нарада передовиків с/г. Присутніх було около 200 осіб. З доповідь на тему "Про с/г розвиток в післявоєнний період" - виступав голова рай-ради Майсак. В своїй доповіді він відзначив деяких колгоспників за добру роботу, та критикував відсталих. На останку взивав всіх, щоб якнайскорше зібрати хліб і здати державі. З доповідь на тему "Про охорону колгоспного майна перед крадіжками та вогнем" - виступав нач. МВД Шинлаков. Він говорив про плян заходів перед крадіжками та вогнем. На його пропозицію, для охорони державного майна, створено з добровольців дружини з працівників адміністрації та спец. відділи з працівників МВД і ЧА. Крім них виступали ще: секретар РК КП/с/У - Литвиненко та зав. відділом с/г - Козаренко. На цій нараді вибрано та закріплено представників райкому до кожного села на час збиральної та заготовок.

18.VII.47. По нараді, яка відбулася в театрі, три автомашини з більшовиками виїхали в напрямі с. Ягольниця.

14.VII.47. На базарі відбирали продукти.

14.VII.47. До РК КП/с/У прибули якісь представники з області. Це того дня відбулося закриті засідання РК КП/с/У. Що обговорювали невідомо.

15.VII.47. В сторону с. Ягольниця Нова виїхало три авта МВД-истів, які повернули 16.VII. і привезли 6-тьох в'язнів.

19.VII.47. З районової тюрми, в напрямі Гусятина, вивезено около 300 в'язнів /шість вагонів/.

20.VII.47. Зі станції до тюрми привели 8-ох в'язнів.

21.VII.47. В салі засідань РВК відбулись збори голів і секретарів сільрад та уповноважених по заготівлі зерна. З доповідь виступав голова РВК - Майсак. Він говорив про незадовільне проведення збору контингенту та наказав, щоб до 1.VIII.47 р. був приведений зібраний контингент в 100%. Після нього виступало ще з 10-ть промовців.

22.VII.47. В районовій бібліотеці відбулася нарада сільських бібліотечарів. На ній обговорювалось плян сільських бібліотек підчас жнив. Тоді для сільських клубів роздано по 50 книжок.

23.VII.47. Зі станції до тюрми привели 4-ох в'язнів.

Крім цього, майже кожного дня виїжджали до сід групи лекторів РК КП/с/У з доповідями на теми: "Біографія Леніна та Сталіна", "Соц. змагання - могутнє піднесення сільського господарства", "Возднання українського народу в єдиній українській державі", "Дружба народів СРСР", "Українсько-німецькі націоналісти - кляті вороги українського народу і т

М-ць_серпень.

1.VIII.47. В приміщенні МК КП/с/У відбувся черговий семінар секретарів первинних парт-організацій. Доповідав секретар партії Зінченко. Темі доповідей: "Виконання постанови ЦК КП/с/У від 12.VI.47." та інші "Про ріст парт-організацій і роботу з молодими комуністами".

1.VIII.47. До ошадкаси приїхав обласний ревізор Хилбокий. В касі виявились великі заборгованості та зловживання зі сторони адміністрації, за що Хилбокий оглосив догану завідувачу ошадкаси Анісімовичу та попередив, якщо цей не виправить справ, то подасть його до суду.

2.VIII.47. В приміщенні МК КП/с/У відбувся семінар агітаторів, яких підготовляли на пункт "загот-зерно". З доповідь на т.: "Рішення пленуму ЦК КП/с/У" - виступав лектор Мейсієнко. Другу доповідь на т.: "Про міжнародне положення і політику СРСР" - мав лектор Петрусав.

2.VIII.47. Зі станції до тюрми привели 12-ть в'язнів.

2.VIII.47. При магазині загот-зерно zorganizовано "червоний куток", в якому через цілий день виступають лектори та агітатори. Завідувачим назначено кандидата в КП/с/У - Назаренка.

- 5 -

3. VIII. 47. До терми з напрямку Козиндяни привели 6-ть в'язнів.
6. VIII. 47. Вивезено перший ешалон зерна на Схід.
- Перед вечором вивезено на Схід около 250 в'язнів.
7. VIII. 47. Поїздом в напрямі Тернополя виїхало 16 МГБ-мотів.
8. VIII. 47. В приміщенні МК КП/С/У відбулась нарада культ. працівників міста. Про підготовку та переведення міського огляду художньої самодіяльності - виступав зав. кабінетом МК КП/С/У Щербина. Крім нього виступало ще 6-ть доповідачів.
10. VIII. 47. До сіл виїхали, майже, всі працівники бора лекторів та МК КП/С/У з доповідями та допомогою здерання контингенту.
10. VIII. 47. В приміщенні залізнично-дорожного клубу відбувся мітинг в справі святкування дня залізничодорожника. На мітингу було присутніх около 650 чоловік - залізничодорожних працівників. По мітингу преміовано около 35-40 залізничодорожників.
12. VIII. 47. До області покликано на нараду працівників земельного відділу та пасічників.
13. VIII. 47. До р-ну приїхав лектор ЦК КП/С/У Іван Іван, який прочитав в клубі лекцію на тему "Поточний момент". По лекції мав нараду зі секретарями райкому та міськкому.
14. VIII. 47. Відбулось засідання МК КП/С/У з участю лектора ЦК Івана. На ньому вибрано і затверджено консультантів для допомоги вивчаючи теорію Марксизму-Ленінізму. По вивченні історії КП/С/У затверджено:
- 1/ Зінченко - секретар МК КП/С/У, 2/ Щербина - зав. парт-кабінету,
3/ Арченко - другий секретар ЦК, 4/ Мойсеєнко - лектор МК КП/С/У.
- По вивченні конституції СРСР і УРСР:
- 1/ Волинцев - прокурор І-ої дільниці міста, 2/ Артехов - суддя червоної дільниці
- По вивченні історії СРСР: 1/ Гуд - директор пед. училища, 2/ Васильчук - зав. пед. школи, 3/ Тур - історик пед. училища.
- По вивченні зовнішньої політики СРСР - затверджено Репнікова.
- Постановлено: Щоденно проводити консультації в приміщенні МК КП/С/У.
18. VIII. 47. В приміщенні МКОМУ відбувся черговий семінар секретарів первинних парт-організацій. З доповіді на т.: "Про сучасне становище в Кореї" - виступав Зінченко. По доповіді обмінялись досвідом роботи секретарів перв. парт. організацій: Чашков - секр. млина №11; Коногрій - секр. вагонної дільниці; Чашков - секр. горілчаного заводу; Польчинський - ОРС НД-7.
20. VIII. 47. В напрямі на Коломию виїхав весний ешалон автомашин.
25. VIII. 47. В цьому самому напрямі поїхав два ешалони, автомашини, автоцистерни і 4 вагони амуніції.
27. VIII. 47. В приміщенні МКОМУ відбулась лекція для працівників рай. терми № 2, на т.: "Біографія Сталіна" і "Про міжнародне положення" - читав лектор МКОМУ Калганов. Присутніх було 24 чоловік.
27. VIII. 47. В напрямі на Коломию поїхав ешалон льотчиків та другий ешалон автомашин, між котрими було кілька катерів.
28. VIII. 47. В тому самому напрямі поїхав ешалон ЧА.

М-ць вересень.

1. IX. 47. Відбулась конференція учителів цілого р-ну. Присутніх було около 80-90 осіб. З доповідями "Про поліпшення роботи шкіл" виступали завідувачі НО Оніщук і Червоняк. З доповіді "Про роботу піонерів і учнівських організацій" - виступав Лященко та Кошоваленко. З доповіді "Про політичне й економічне становище в Німеччині" - секретар МК КП/С/У Зінченко та з доповіді на тему "Ідейність, патріотизм і антирелігійність у роботі учителя" - виступав зав. відділом пропаганди й агітації Щербина. Конференція відбувалась три дні.
2. IX. 47. Відбувся семінар секретарів парт-організацій. З доповіді "Про політичне й економічне становище в Німеччині" - виступав Зінченко.

- 6 -

секретарів

2. IX. 47. В приміщенні РК КП/С/У відбувся семінар парт-організацій. На ньому поділено комсомольців на 21 групу /всіх комсомольців в місті 523/. За добре ставлення до роботи преміовано чотири секретарі первинних комсомольських організацій, а саме: Лашина /артіль "Зірка"/, Лижина /В-Ч-8/, Плянка /залізнична лукарня/, і Шмуляка /міськ-лікарня/. За незадовільну роботу одержали нагану: Курляндська /міськ-контора зв'язку/, Розенфельд /держ. банк/, Мельник /пиварний завод/, Ленга /гуральня/, Трубішкова /Дело/, Войко /ОРО-НД-7/, Баранов /артіль К.Ч./, і Мудиденко /трест сіль-будівництва/. На семінарі доповідали: Жужман, Занатій і Васильчук.

4. IX. 47. Вивезено на Схід транспорт арештованих /около 150 в'язнів/.

5. IX. 47. Відбувся пленум МК ЛКСМУ, на якому були присутні секретарі первинних комс. організацій. З доповіддю на тему: "Про ріст та роботу комсом. організацій міста" - виступав секретар Райкома ЛКСМУ Костях. Після нього виступав секретар Міськкома партії Зінченко. Крім них виступало ще 12 осіб.

8. IX. 47. В приміщенні театру відбулась районна нарада всього активу міста і голів сільрад. З доповідями на тему: "Про заготівлю сільсько-господарських продуктів" і "Осінь сівбу" - виступали секретар РК Самусев, з уповмінзагу Нікіфоренко та зав. від. сіль. гос. Козаренко. В дебатах взяло участь 8 чоловік.

12. IX. 47. Працівники райкома партії виїхали до Києва. Чого невідомо.

16. IX. 47. -" -" -" -" повернули з Києва.

17. IX. 47. Відбулась нарада голів сільрад на які, з доповіддю на т.: "Заготівля с/г продуктів" - виступав секр. РК КП/С/У Самусев. По доповіді виступало ще 3-ть чоловік, які критикували голів сільрад сіл: Свидова, Заболотівка та Милівці за недоброевісне ставлення до заготовок сільс. та других с/г продуктів.

18. IX. 47. По місті ловили людей на роботу до Тернополя. Зловлено 25 чол.

19. IX. 47. По всіх вулицях міста більшовики робили облаву, яка тривала через дві доби.

22. IX. 47. До тюрми, з напрямку Заліщик, потягом, привезли 16 в'язнів.

30. IX. 47. В приміщенні МК КП/С/У відбулась нарада секретарів партії та голів підприємств в справі підготовки до жовтневих свят та за поліпшення політ-агітаційної роботи на підприємствах, в зв'язку з наступними виборами. З доповідями на ці питання виступали: секр. МК КП/С/У Зінченко та зав. відділом агітації Щербина.

Міськ конторь.

1. X. 47. Закінчився двотижневий семінар культосвітніх працівників. Семінар був розчислений на 100 годинну програму занять. Учасникам семінару було відчитано лекції на такі теми: "Українсько-німецькі націоналісти - найбільші вороги українського народу", "Перевага колгоспного ладу над одноособним господарством", "Міжнародне положення", "Основи культу масової роботи на селі", "Біографії Леніна і Сталіна" і другі. З доповідями виступали: зав. відділом культосвітніх установ Колесніков, зав. відділом пропаганди МК КП/С/У Петрусев, нач. МВД Шмилakov і інші.

1. X. 47. До міста приїхало около 250 чол. з конвойних війск МВД. На станції замовлено 800 вагонів.

2. X. 47. При МК КП/С/У та артілі "Зірка" почала працювати партійна школа. На заняття першого дня з'явилося лише 8 чол.

3. X. 47. До тюрми зі станції привели около 40 в'язнів.

4. X. 47. До міста приїхав прокурор з Києва /прізвища, не відомо/. Він, в супроводі 15 МГВ-стів і прокурора району Волинця, був на станції та оглядав вагони.

5. X. 47. На станцію, з напрямку Іване Пусте, приїхало 50 чол. "конвойних війск МВД". Зі собою привезли около 50 в'язнів, між якими були малі діти.

5. X. 47. Відбулась районна нарада директорів шкіл. Учасники обговорили питання про навчання в школах, про підготовку в школах до жовтневої революції та про вибори до місцевих рад. Завідуючий Слобідської поч. шк.

- 7 -

Скрипниці, оголошено похвалу за добре навчання в школі та за добре проведену організаційну роботу серед вчителів, як також за zorganizування піонерської організації. Виголошено догану: директору Давидківської школи Новаку, заз. Шманьковецької школи Іваху та другим. Народа намітила заходи до покращання навчання в школах.

7.X.47. У всіх, важливих, підприємствах міста запроваджено щоденне політ. навчання з доповідю про міжнародне положення. Таке навчання повинно відбуватися по закінченні робочого дня. Всі робітники, те навчання, щоденно саботують.

8.X.47. На честь "великого жовтня" в артілі "Зірка" запроваджено десятигодинний робочий день.

10.X.47. В опорній школі № 3 відбулися батьківські збори, на яких інформовано батьків про успішність їхніх дітей у навчанні в школі. В також намовляли батьків, щоб ці говорили дітям, щоб вписувалися до піонерів та комсомолу.

11.X.47. Зі станції до тюрми, привели около 60-ть в'язнів.

11.X.47. На станції відбувся мітинг, на якому було присутніх біля 100 залізничників. На ньому з доповідю на т.: "Про міжнародне положення" - виступав секретар МК Зінченко та на т.: "Про комунікат 9-ти компартій" - машиніст Письменний.

12.X.47. На стадіоні міста відбулися перегони на дистанціях 100-500 і 1000 м. При тій нагоді відбувся мітинг, присвячений підготовці до жовтневих свят.

13.X.47. При РК КП/б/У відбувся семінар керівників агітколлективів. Цей семінар був присвячений підготовці до надходячих виборів у місцеві ради. На ньому читано лекції "Про форми агітаційно-масової роботи підчас виборів" та про міжнародне положення. Читав секретар РКюма Самуель.

16.X.47. При МК партії відбувся кушевий семінар агітаторів, на якому було присутніх около 150 чоловік. На ньому говорили про: завдання масово агітаційної роботи в період підготовки до виборів, форми та методи агітаційно-пропагандистської роботи, роль преси і завдання робелькорів у виборчій кампанії, мораль комуністична - мораль вищого типу, про міжнародне положення і зовнішню політику ССРСР. Доповідали секр. МКОму Зінченко, редактор газети "Нове Життя" - Веріженко, завідувачий відділом пропаганди і агітації МК - Шербина та секретар МК ЛКСМУ - Костюк.

19.X.47. До еді виїхали представники району з доповідями на т.: "Про перевагу колгоспного ладу над одноособним" та про підготовку до виборів в місцеві ради.

19.X.47. Всі бригади машиністів одержали наказ нікуди не розходитися зі станції, а бути готовими до від'їзду.

20.X.47. Вагони /підготовані до вивозу/ розіслано по станціях. З ними відїхали конвойні війська мвд".

21.X.47. З міста большевики вивезли около 22 рідні. Вивезених відставили на станцію в с. Джурич.

22.X.47. По місті та передмісті ходили посилені стежі.

23.X.47. Відбулося засідання РВК в справі утворення виборчих дільниць, підготовці до виборів та намічення кандидатів.

25.X.47. На станцію привезено 25-ть загратованих вагонів, в яких приїхало около 60 МГВ-истів.

26.X.47. З тюрми в напрямі Тернополя вивезли 550 в'язнів. Між ними було около 110 жінок та дітей з 1932-33 рр.

27.X.47. В приміщенні РПК відбулося закрите засідання працівників РПК. Що на ньому говорили, не відомо.

28.X.47. При Рай. Воскоматі відбулась перереєстрація воєнновобов'язаних.

28.X.47. Оголошено перевірку документів.

28.X.47. Відбулося засідання РВК, на якому затверджено перс. склад сільських виборчих комісій.

30.X.47. В приміщенні міськ. ради відбулося засідання міськ. комітету. На ньому затверджено склад виборчих комісій та округ до виборів у місцеві ради.

- 8 -

31.X.47. Відбулося засідання рай.ради, на якому затверджено окружні виборчі комісії по виборах до рай.ради.

М-ць листопад.

1.XI.47. Відбулося пленарне засідання РК КП/б/У по питанням: справа підготовки до святкування жовтневої революції, намічення порядку денного для жовтневого свята й організаційні справи.

2.XI.47. По всіх установах, артілях і підприємствах міста, відбулися зібрання в справі роз'яснювання значіння "Великої Жовтневої Революції". До цього zaangażовані весь персональний склад - лекторський склад.

3.XI.47. В місті посилено військові стежі, що 50 - 100 м.

4.XI.47. До тюрми з напрям Іване Пусте, залізницею привезли около 50 в'язнів.

5.XI.47. Вечором в приміщенні театру, відбулося засідання РКому, МКОму та всіх працівників партійних та організаційних підприємств міста, призначене 30-тим роковинам "Жовтневої Революції". Виступав на цьому засіданні секретар МК КП/б/У - Юрченко. Після цього відбувся концерт.

6.XI.47. На могилі поляглих большевників, відбувся мітинг, на якому, з доповідь, виступав секретар МК КП/б/У - Юрченко. По мітингу на могилу складали вінки.

8.XI.47. Всі працівники установ та підприємств, організовано, ходили слухати доповідь Молотова, по радіо.

7.XI.47. О 9-тій год. відбулася святючна демонстрація, в якій взяло участь до 1500 осіб. З мітингом, присвяченим 30-им роковинам жовтневої революції, - виступав голова міськ.ради Павленко. Крім цього, виступали ще: секретар МК КП/б/У - Зінченко, голова рай.ради - Матіасак та від ім. молоді міста - Черемшинська. По закінченні свята, відбулася загальна шістька.

10.XI.47. До сім виїхали представники Райкому партії з доповідями та в справі намічування та реєстрації кандидатів в депутати.

11.XI.47. По всіх виборчих округах відбулися збори, на яких об'явлено виборцям кандидатів в депутати.

12.XI.47. До тюрми з напрям Копичинець привезли около 25-ть в'язнів. Між ними були діти від 10-12 рр.

17.XI.47. В напрям Ягельниці відійшов відділ військ МВД в числі 150 чол.

18.XI.47. Приїхав ешелон протилетунської артилерії, який заквартирував в т.зв. Горішніх Казармах.

19.XI.47. В напрям с.Розохаць відійшло ок.60-70 большевників.

20.XI.47. Відбувся закритий пленум Райкома партії.

Крім цього, в місті проводять масові збори і мітинги в справі виборів до обласних, районних і сільських рад. Також широко розгорнута агітація по десятихатках.

Матеріальний стан населення стає щораз то тяжчий. З дня на день, щораз то більше прибуває людей зі Сходу за хлібом. Життєвий рівень стає робочих також не ліший, хоч вони мають харчеві картки, на які нічого не одержуть, бо магазини порожні.

Грудень, 1947 р.

КС-150.

III.5. Діяльність членів «Росохацької групи»

Росохацька група –
 підпільна молодіжна група молоді із села Росохач
 Чортківського району. Діяла на початку 70-х років ХХ
 століття. У групу входило
 9 осіб: Володимир і Микола Мармуси, Петро Вітів, Петро
 Винничук, Володимир Сеньків, Андрій Кравець, Микола
 Слободян, Микола Лисий, Степан Сапеляк. Збирали
 патріотичні книжки, пісні, вірші, фотографії тощо.
 Пізніше навіть виготовили печатку: скопіювали її з
 українських грошей 1918 року. На ній було зображено
 тризуб, козака з рушницею, і написано з двох сторін
 «Українська держава».
 У ніч проти 22 січня 1973 року у Чорткові учасниками

Володимир
Мармус

Степан
Сапеляк

Микола
Мармус

Петро
Винничук

Володимир
Сеньків

Микола
Слободян

Андрій
Кравець

Петро Вітів

Микола Лисий

69. Спеціальне повідомлення від 28 лютого 1973 року голови КДБ при РМ УРСР Федорчука В.В. на адресу першого секретаря ЦК КПУ Щербицького В.В. про результати слідства по справі заарештованих за антирадянські листівки у м. Чорткові Тернопільської області Сапеляка С.Є. та Мармуса В.В.

УРСРУССР

КОМІТЕТ ДЕРЖАВНОЇ БЕЗПЕКИКОМИТЕТ ГОСУДАРСТВЕННОЙ БЕЗОПАСНОСТИ

при РАДІ МІНІСТРІВ УКРАЇНСЬКОЇ РСРпри СОВЕТЕ МІНІСТРОВ УКРАЇНСЬКОЇ ССР

28. Февреля 1973 г. № 113-1

Немає
г. Київ.
~~Совершенно секретно~~
Серия "К"
Экз. № 1
24/2-3388 30.08.13

ЦЕНТРАЛЬНИЙ КОМІТЕТ КОМУНІСТИЧЕСЬКОЇ ПАРТІЇ
У К Р А І Н И

товарищу ЩЕРБИЦЬКОМУ В.В.

СПЕЦІАЛЬНОЕ СООБЩЕНИЕ

22, 24 и 31 января сего года №№ 42-1, 49-2 и 65-1 докладывалось о том, что в ночь с 21 на 22 января сего года на центральных улицах города Чорткова Тернопольской области неизвестными преступниками совершено дерзкое враждебное проявление - вывешено 4 националистических флага и распространено 17 листовок анти-советского националистического содержания.

В результате проведения комплекса агентурно-оперативных мероприятий 28 января сего года в поле зрения органов КГБ попал САПИЛЯК Степан Станиславович, 1952 года рождения, уроженец с. Россохач Чортковского района, работающий лаборантом физкабинета Львовского педагогического училища.

Находясь 21 января в Чортковском Доме культуры на танцах, САПИЛЯК вел себя нервозно, неоднократно смотрел на часы, сказал своим знакомым, что в 22 часа его ожидают в городе товарищи, что он еще вернется на танцы. Однако в тот вечер в Дом культуры он не вернулся. Его двоюродная сестра - Ольга ПРОТАС, у матери которой остановился САПИЛЯК, сказала, что он вернулся домой после 24 часов.

Проверкой по месту работы в гор. Львове было установлено, что САПИЛЯК действительно в момент совершения преступления выехал в

ЦК КП України
Загальний відділ. II сектор
Вх. № 34/11302-6 арк.
28. II 1973 р.
Відділ не повернено

Тов. Щербицькому В. В. доложено
М. С. 1973 г. 14-Лугань

130
2.
228

гор.Чортков к своим родственникам, а по возвращении вел себя настороженно, говорил знакомым о якобы имевшем место вызове его в органы КГБ в связи с совершенным преступлением в Чорткове, хотя в действительности этого не было. Опрошенные в качестве свидетелей сослуживцы САПИЛЯКА дали показания, что он является антисоветски настроенной личностью, допускает суждения националистического характера.

Добытые в отношении САПИЛЯКА материалы давали основание заподозрить его в причастности к совершению преступления в городе Чорткове.

В связи с этим 19 февраля 1978 года на железнодорожном вокзале города Чорткова он был задержан.

Во время задержания у САПИЛЯКА обнаружены и изъяты рукописи идейно-вредного содержания и другие материалы, послужившие основанием для производства обыска в усадьбе его родителей в с. Россохач.

В процессе произведенного обыска были обнаружены и изъяты:

1. Рукописный текст антисоветского националистического стихотворения, в начале и в конце которого изображение "тризуба".

2. Блокнот с 28 рукописными текстами песен националистического характера.

На второй странице блокнота имеется рисунок со знаменем в руках козака, на котором изображен "тризуб", а под ним текст: "В Америці 22 січня 1968 року. В столиці штату - в місті Олабані. Відбулося велике вітче за указом губернатора штату Нью-Йорк. Нельсона Рокфелера був оголошений день незалежності України".

в. 229

3. Двойной лист из журнала, на котором в виде пробы пером типа "Редис" дважды написано фиолетовым красителем слово "Дорогі", что соответствует началу текста националистической листовки, и другие материалы.

Одновременно были проведены обыски по месту работы и жительства САПИЛЯКА во Львове и в с. Лисичанка Пустомытовского района Львовской области.

В отношении САПИЛЯКА с санкции прокурора области 21 февраля 1973 года возбуждено уголовное дело по признакам ст. 62 ч. 1 УК УССР.

В результате проведенной работы 23 февраля сего года арестованный САПИЛЯК дал собственноручные показания о том, что анти-советские листовки и националистические флаги 21 января сего года в городе Чорткове распространил он совместно с МАРМУС Владимиром Васильевичем, 1949 года рождения, украинцем, уроженцем и жителем с. Россохач, беспартийным, со средним образованием, неженатым, неработающим, невоеннообязанным /болеет глаукомой левого глаза/.

От оперативных источников органов КГБ поступили данные о националистических настроениях братьев МАРМУС Владимира и Николая, проживающих в с. Россохач, и о том, что в начале января он просил своего знакомого приобрести материал желтого и голубого цвета для изготовления националистических флагов.

Как показал САПИЛЯК, замысел совершить преступление возник у него и МАРМУСА в конце декабря 1972 года во время состоявшейся между ними беседы националистического характера. Тогда же сговорились совершить преступление, приурочив его к 55-й годовщине провозглашения УНР Центральной Радой, т.е. к 22 января сего года.

По показаниям САПИЛЯКА, часть листовок изготовлены им 11-12 декабря 1972 года и хранились в доме родителей в с. Россохач. Несколько листовок изготовил МАРМУС, остальные написаны ими совместно 20 января сего года.

4. 230

Обойная бумага, на которой исполнены листовки, имелась в хозяйстве САПИЛЯКА, там же хранились плакатные перья, которые взяли им из художественной мастерской Львовского педучилища.

Ткань для флагов куплена и привезена САПИЛЯКОМ из Львова.

Флаги изготовлены совместно, в качестве древков использовали имевшиеся в хозяйстве родителей САПИЛЯКА рейки, оставшиеся со времени его работы в Белобожницком межколхозстрое.

По показаниям САПИЛЯКА, 21 января сего года он выехал в Чортков в разное время с МАРМУСОМ и договорились о встрече в 22 часа у кинотеатра "Мир". Листовки и флаги привез с собой САПИЛЯК, спрятав их в автоматической камере хранения автовокзала, откуда их извлек после 22-х часов.

Листовки и флаги показывает САПИЛЯК, они вывешивали вдвоем в заранее подобранных местах. Назвал точные места, где были вывешены флаги и листовки, привел их содержание. Его показания совпадают с ранее полученными данными о времени, очередности и другими обстоятельствами преступных действий.

26 февраля сего года, будучи допрошенным с участием заместителя прокурора Тернопольской области, САПИЛЯК полностью подтвердил свои показания о причастности его и МАРМУСА к совершению преступления и дал некоторые уточнения обстоятельств преступных действий. В частности, САПИЛЯК показал, что возвратившись к одному из мест, где была прикреплена листовка, он увидел, что листовку читает сотрудник милиции. Прочитав текст, он отошел, затем вернулся, снова прочитал и ушел.

Принимаются меры к установлению сотрудника милиции, читавшего листовку.

В связи с поступлением данных о причастности к распространению антисоветских листовок и вывешиванию националистических

133
5. 231

Флагов в городе Чорткове был задержан и 27 февраля сего года с санкции прокурора Тернопольской области по признакам ст.62 УК УССР арестован МАРМУС Владимир. При обыске изъята литература, которая могла быть использована в разработке текста листовок, а также на одной из его книг оттиск националистической печати.

На допросах МАРМУС показаний о своей причастности к преступлению в городе Чорткове не дает.

В показаниях САПИЛЯКА выявлены неточности относительно некоторых конкретных мест вывешивания листовок и флагов. Сопоставление его показаний с материалами дела дает основание полагать, что листовки и флаги прикреплялись возможно и другими соучастниками преступления.

Наличие двух соучастников подтверждается оперативной техникой. В частности, родителя САПИЛЯКА в частной беседе высказали подозрения о причастности к преступлению брата МАРМУСА Владимира - Николая, который взят в проверку.

В изъятом у САПИЛЯКА блокноте, по заключению специалиста, антисоветские записи, исполнены, примерно, тремя лицами, в том числе МАРМУСОМ Владимиром, что также подтверждает наличие у САПИЛЯКА других связей.

Отобраны экспериментальные образцы печатного почерка у МАРМУСА Владимира. Установлено, что его почерк наиболее близок к почерку исполнителя одной из листовок. Однако из-за умышленного искажения МАРМУСОМ образцов почерка дать утвердительное заключение пока нельзя.

27 февраля в 20 часов начато воспроизведение на месте обстоятельств совершения преступления с участием САПИЛЯКА.

134
64 232

Дальнейшую работу по делу проводим в направлении выявления соучастников преступления, сбора доказательств, документации преступных действий.

ПРЕДСЕДАТЕЛЬ КОМИТЕТА ГОСБЕЗОПАСНОСТИ ПРИ
СОВЕТЕ МИНИСТРОВ УКРАИНСКОЙ ССР

В. Федорчук
/ В. ФЕДОРЧУК /

Разослано членам и кандидатам
в члены Политбюро ЦК КПУ.

Спеціальне повідомлення від 28 лютого 1973 року голови КДБ при РМ УРСР Федорчука В.В. – Режим доступу: <https://avr.org.ua/viewDoc/24821>

71. Вацик А. Ціною власної свободи

Тернопільська газета №4 (160) 21 січня 1999 року 3

Слава Україні!

У ніч з 21 на 22 січня 1973 року над Чортковом затріпотіли синьо-жовті прапори...

Ціною власної свободи

Валерій Михайлович Вацук (дата народження: 1930) (дата смерті: 1973)

Державний діяч, голова обласної ради народних депутатів Тернопільської області. У 1973 році був одним з організаторів руху за незалежність України. У ніч з 21 на 22 січня 1973 року був затриманий разом з іншими активістами за виставлення синьо-жовтого прапора над Чортковом.

Валерій Михайлович Вацук (дата народження: 1930) (дата смерті: 1973)

Леонід Шчерба

Михайло Маркович

Михайло Хмельницький

Леонід Коваленко

Михайло Любченко

Леонід Штрим

Михайло Штрим

Михайло Штрим

Михайло Штрим

Ціною власної свободи

Валерій Михайлович Вацук народився 15 лютого 1930 року в с. Вацківці Тернопільської області. Закінчив Тернопільський державний університет. Працював в органах державної безпеки. У 1973 році був одним з організаторів руху за незалежність України. У ніч з 21 на 22 січня 1973 року був затриманий разом з іншими активістами за виставлення синьо-жовтого прапора над Чортковом.

Синьо-жовті «диверсії»

1973 рік для українців ознаменувався важливими подіями. Одним з них стало виставлення синьо-жовтого прапора над Чортковом. Це сталося в ніч з 21 на 22 січня 1973 року. Організаторами цього акту виступили Валерій Вацук, Леонід Шчерба, Михайло Маркович, Михайло Хмельницький, Леонід Коваленко, Михайло Любченко, Леонід Штрим, Михайло Штрим та інші. Цей акт став символом боротьби за незалежність України.

Вацик А. Ціною власної свободи. У ніч з 21 на 22 січня 1973 року над Чортковом затріпотіли синьо-жовті прапори // Тернопільська газета. – 1999. – 21 січ. – С. 3, фото.

72. Доповідна записка від 07 травня 1973 року голови КДБ при РМ УРСР Федорчука В.В. голові РМ УРСР Щербицькому В.В. про заарештовану групу (8 осіб) у с. Росохач Чортківського району, яка розповсюджувала антирадянські листівки

150
179

УРСР
КОМІТЕТ ДЕРЖАВНОЇ БЕЗПЕКИ
при Раді Міністрів Української РСР

У С С Р
КОМІТЕТ ГОСУДАРСТВЕННОЙ БЕЗОПАСНОСТИ
при Совете Министров Украинской ССР

7 мая 1973 г. № 310

г. Киев.
Немаєно
СЕКРЕТНО
Экз. № 1

24/2-3387 30.08.13

ЦЕНТРАЛЬНЫЙ КОМИТЕТ КОМУНИСТИЧЕСКОЙ
ПАРТИИ УКРАИНЫ

товарищу ЩЕРБИЦКОМУ В.В.

ДОКЛАДНАЯ ЗАПИСКА

22,24,31 января,28 февраля,12,31 марта и 13 апреля 1973 года №№ 42,49,65,113,140,207 и 249 Вам докладывалось о расследовании Управлением КГБ по Тернопольской области уголовного дела по факту распространения в гор. Чорткове в ночь на 22 января с.г. листовок антисоветского содержания и вывешивания националистических флагов.

В результате проведенных оперативно-следственных мероприятий установлено, что это преступление совершила группа националистически настроенных жителей села Россохач Чортковского района, в которую входили 8 человек:

САПИЛЯК Степан Станиславович, 1952 года рождения, уроженец с. Россохач, украинец, со средним образованием, член ВЛКСМ, перед арестом работал лаборантом Львовского педагогического училища, холост, родители-колхозники. Отец переселенец из Польши. В прошлом отец и мать судимы за спекуляцию;

ЦН КП України
Загальний відділ, II сектор
Вх. № 39/307с 6 кр.
8 7 1973 р.
Підлягає поверненню

151
180
2.-

МАРМУС Владимир Васильевич, 1949 года рождения, уроженец с. Россохач, украинец, со средним образованием, беспартийный, проживал в с. Россохач у родителей, не работал, холост, родители-колхозники;

МАРМУС Николай Васильевич, 1947 года рождения, уроженец с. Россохач, украинец, со средним образованием, беспартийный, столяр Чортковского межколхозстроя, проживал с родителями в с. Россохач, холост;

СЛОБОДЯН Николай Васильевич, 1944 года рождения, уроженец с. Россохач, украинец, со средним образованием, беспартийный, с осени 1972 года не работал, проживал с родителями-пенсионерами в с. Россохач, холост;

КРАВЕЦ Андрей Николаевич, 1943 года рождения, уроженец с. Россохач, украинец, с образованием 8 классов, беспартийный, колхозник, проживал в с. Россохач с братом, холост;

ВИННИЧУК Петр Николаевич, 1954 года рождения, уроженец с. Россохач, украинец, с образованием 8 классов, беспартийный, рабочий колхозного кирпичного завода, холост, проживал в с. Россохач с родителями. Родители-колхозники;

ЛЫСЫЙ Николай Степанович, 1941 года рождения, уроженец с. Россохач, украинец, с образованием 7 классов, беспартийный, с января 1973 года не работал, холост, проживал с родителями-пенсионерами;

ВИТИВ Петр Иванович, 1956 года рождения, уроженец с. Россохач, ученик 10 класса вечерней средней школы, беспартийный, работает в колхозе, проживает в с. Россохач с родителями-колхозниками.

За участие в совершении указанного преступления Управлением КГБ в феврале-марте арестованы МАРМУС В., САПИЛЯК и СЛОБОДЯН.

В апреле по данному делу арестованы МАРМУС Н., ВИННИЧУК и ВИТИВ.

Комитетом госбезопасности Украины проверены обоснованность и целесообразность этих арестов.

181

3.-

Как показала проверка, собранные по делу доказательства свидетельствуют о том, что инициатором, вдохновителем и организатором враждебного проявления в гор. Чорткове являлся МАРМУС В., который, будучи националистически настроенным вследствие прослушивания антисоветских передач зарубежных радиостанций, осенью 1972 года на почве общности националистических взглядов сблизился с ВИННИЧУКОМ, ВИТИВЫМ и жителем того же села СЕНЬКИВЫМ Владимиром Иософатовичем, 1954 года рождения / в настоящее время проходит срочную службу в Советской Армии/. Они совместно решили создать организацию для борьбы за "суверенную украинскую державу", в условиях которой могла бы развиваться украинская нация, не теряя своих особенностей и колорита".

Руководителем этой группы был избран МАРМУС Владимир, который в целях окончательного ее формирования вместе с СЕНЬКИВЫМ, ВИТИВЫМ и ВИННИЧУКОМ разработал текст присяги, содержание которой сводилось к "верной службе национальным идеалам и морали, борьбе за интересы нации". В присяге содержался призыв "не жалеть жизни, не изменять делу нации, придерживаться взятых обязанностей и беречь их в тайне", указывалось, что нарушивший присягу "будет наказан господом богом и товарищами". В ноябре 1972 года эта присяга названными лицами была принята с соблюдением религиозных униатских обрядов.

После этого МАРМУС В. и его сообщники решили приступить к практическим враждебным действиям по изготовлению и распространению антисоветских листовок и националистических флагов, приурочив это к 55-летию провозглашения "4-м универсалом" т.н. "самостоятельной Украины".

В связи с призывом СЕНЬКИВА в Советскую Армию подготовку они продолжали втроем, а затем поделились своими преступными планами с САПИЛЯКОМ, братом МАРМУСА В. - МАРМУСОМ Н., ЛЬСЫМ и СЛОБОДЯНОМ, которые одобрили их враждебные замыслы, дали согласие на участие в совершении преступления и также приняли присягу на вер-

153

4.-

182

ность идеям национализма. Тогда же они ознакомились с заранее изготовленными антисоветскими листовками, выработали окончательный план преступных действий и обсудили меры по предотвращению возможного провала.

Следствием доказано, что арестованные в апреле с.г. МАРМУС Н., ВИННИЧУК и КРАВЕЦ, как и ранее привлеченные по делу в качестве обвиняемых МАРМУС В., САПИЛЯК и СЛОБОДЯН, приняв присягу и дав свое согласие на совершение враждебных действий, активно участвовали в подготовке и совершении враждебного проявления в гор. Чорткове.

Так, ВИННИЧУК призывал соучастников к "активным действиям". По указанию МАРМУСА В. заготовил рулон обоей бумаги, которая была использована для изготовления листовок. 21 января с.г. лично распространил 4 листовки, а затем осуществлял охрану остальных участников группы во время совершения ими преступления. После ареста САПИЛЯКА, МАРМУСА В. и СЛОБОДЯНА имел намерение скрыться от следствия и склонял к этому оставшихся на свободе своих единомышленников.

МАРМУС Николай, будучи воспитанным в религиозном униатском духе, разделял националистические убеждения своего младшего брата-МАРМУСА В., дал согласие на совершение враждебного проявления в канун 55 годовщины т.н. "4-го универсала". После разработки МАРМУСОМ В. текста антисоветских листовок принял участие в их изготовлении. Вместе с ВИТИВЫМ купил ткань для националистических полотниц, а затем с участием СЛОБОДЯНА сшил 4 флага.

Во время распространения листовок и вывешивания флагов в гор. Чорткове играл роль организатора, руководил действиями участников группы.

КРАВЕЦ в период подготовки к совершению враждебного проявления предоставил свою квартиру для организации собрания участников группирования и принятия ими присяги. Участвовал в обсуждении пла-

на предстоящего враждебного проявления в гор. Чорткове и в изготовлении антисоветских листовок, а в ночь на 22 января принимал активное участие в распространении этих листовок и националистических флагов, лично расклеивал листовки и охранял своих соучастников.

По месту жительства все арестованные характеризуются отрицательно. Склонны к злоупотреблению спиртными напитками. В общественной жизни села участия не принимали. МАРМУС В., СЛОБОДЯН, КРАВЕЦ, ВИННИЧУК в последнее время нигде не работали, вели паразитический образ жизни. САПИЛЯК, будучи лаборантом Львовского педагогического училища, к работе относился недобросовестно, допускал среди окружения антисоветские высказывания. МАРМУС Н., работая в межколхозстрое, неоднократно высказывал среди рабочих националистические суждения.

Необходимость в аресте МАРМУСА Н., ВИННИЧУКА и КРАВЦА вызывалась не только тяжестью совершенного ими преступления, но и тем, что они, находясь на свободе после ареста их сообщников, препятствовали расследованию дела, от дачи правдивых показаний уклонялись, высказывали намерение скрыться от органов следствия. И только после ареста и предъявления неопровержимых доказательств вынуждены были признать свою вину.

Преступная деятельность всех арестованных, кроме их личных признаний, подтверждается показаниями допрошенных в качестве свидетелей соучастников преступления ЛЫСОГО и ВИТИВА, вещественными доказательствами и другими материалами дела.

Участвовавший в совершении указанного преступления ЛЫСЫЙ арестован органами прокуратуры 29 марта с.г. за злостное хулиганство и в ближайшее время будет предан суду. Вопрос о привлечении его к уголовной ответственности за соучастие в совершении враждебного проявления в гор. Чорткове будет решен в ходе дальнейшего следствия по делу на МАРМУСА, САПИЛЯКА и других.

155

184

6.-

В отношении военнослужащего СЕНЬКИВА и несовершеннолетнего ИТИВА предполагается ограничиться мерами профилактического характера.

Аресты участников преступного группирования, игравших активную роль в изготовлении и распространении антисоветских листовок и националистических флагов, Управлением КГБ произведены на законных основаниях по согласованию с партийными органами и с санкции прокурора области.

О ходе предварительного следствия по делу и о результатах произведенной КГБ при СМ УССР проверки информирован первый секретарь Тернопольского обкома КПУ тов.ЯРКОВОЙ И.М.

Работа УКГБ по пресечению враждебной деятельности участников националистического группирования в селе Россохач, раскрытию дерзкого антисоветского проявления в гор. Чорткове областным комитетом партии оценивается положительно.

О результатах расследования будет доложено.

ПРЕДСЕДАТЕЛЬ КОМИТЕТА ГОСБЕЗОПАСНОСТИ
ПРИ СОВЕТЕ МИНИСТРОВ УКРАИНСКОЙ ССР

В. Федорчук
В. ФЕДОРЧУК

Разослано членам и кандидатам
в члены Политбюро ЦК КПУ.

III.5. Діяльність членів «Росохацької групи» IV. «Душу й тіло ми положим за нашу свободу...»

Воїни, які загинули в російсько-українській війні у 2014-2022 рр.

73. Публікації про Ільяшенка Романа, уродженця м. Чортків Чортківського району Тернопільської області, який загинув 30 серпня 2014 року в зоні проведення антитерористичної операції на сході України.

У Чорткові вшанували Героя Романа Ільяшенка

Меморіальну дошку, загиблому в зоні АТО бійцю 2-го батальйону 51-ої механізованої бригади артилерійського самохідного дивізіону, командирів мінометного відділення Романові Ільяшенку, відкрили і освятили учора, 6-го березня на фасаді Чортківської загальноосвітньої школи-інтернату I-III-го ступенів, де він навчався. Захід приурочили до дня народження юнака. Восьмого березня Романові мало б виповнитися лише двадцять чотири. На мітингу-реквіємі звучали молитви, які нині так потрібні душі Героя і, які — єдина розрада його рідним, коханий дівчині Вікторії. Лунали журливі поезії, пісні, злітали в небо постріли на знак глибокої шани й пам'яті патріота і просто чудового хлопця.

Як розповіла «Дню» мати — Тетяна Ільяшенко, сина мобілізували 11-го квітня 2014-го. Після підготовки на Рівненському полігоні, направили під Донецьк. Згодом — у Луганськ. Роман брав участь у звільненні Лисичанська, Северодонецька. У літні він прийшов у відпустку. Ця зустріч з рідними і близькими була останньою. 29-го серпня під Іловайськом Романа Ільяшенка підкосила ворожа куля. «Пам'ятаю останню розмову дуже чітко. Я, як мама, звичайно, дуже переживала, вмовляла його бути дуже обережним, а можливо, притриматись вдома. Але останні його слова були: «Мамо, якщо не я, то хто? Я мушу, я повинен...» Розумієте, він взяв на себе

відповідальність. Ось такий занадто молодий ще хлопчина...», — згадує останню зустріч із сином Тетяна Ільяшенко.

На меморіальній дошці Романа Ільяшенка зобразили у цивільному, життєрадісним і щасливим. Таким він назавжди залишиться і в серцях усіх, хто його знав. «Навіть не віриться, що Романа вже немає з нами», — кажуть однокласники. «Він був найкращим другом, надзвичайно добрим, завжди усміхненим. Дуже шкода і дуже важко...», — розповідає Зоряна Менів.

Вчителька української мови і літератури Марія Горлова каже: «Він не був показним патріотом, не носив вишиванок. Він не клявся в любові до батьківщини до того. Він про це ніколи не говорив. Але, коли покликали, то він пішов».

Директор Чортківської загальноосвітньої школи-інтернату I-III-го ступенів Олександр Ковальчук, зокрема, зазначив: «Роман Ільяшенко показав приклад жертвовної любові до рідної країни. Я думаю, наші учні намагатимуться краще вчитися, виростатимуть патріотами своєї держави, щоби будувати нову, незалежну, правову, європейську Україну».

Хочу ще раз подякувати батькам за їхнього сина».

Роман Ільяшенко займався фрі-файтом у клубі «Характерник». Був майстром спорту, чинним володарем кубку України, віце-чемпіоном України, неодноразовим чемпіоном області, переможцем багатьох турнірів, тренером. За словами Сергія Гусака — президента Федерації фрі-файту Західної України, Гранд-фінал 7-го березня у Буковелі, вирішили присвятити пам'яті Героїв, у тому числі — Романа Ільяшенка.

Лариса ОСАДЧУК, Тернопіль

<https://m.dav.kyiv.ua/uk/news/070315-u-chortkovi-vshanuvaly-gerova-romana-ilyashenka>

74. Публікації про Рущак Романа, жителя м. Чортків Чортківського району Тернопільської області, який загинув 22 червня 2015 року в зоні проведення антитерористичної операції на сході України.

У зоні АТО загинув боєць з Чорткова Роман Рушак

25 червня 2015 р.

У четвер, 25 червня, Тернопільщина прощається з загиблим у зоні АТО 38-річним бійцем Романом Рушаком. Провести героя в останню путь прийшли друзі, рідні, сусіди та небайдужі чортківчани.

Стрелець гірсько-піхотного батальйону військової частини польової пошти 4673 Роман Рушак загинув під час перемир'я у понеділок, 22 червня, у селі Городище.

Тіло бійця сьогодні рано-вранці зустрічали друзі, рідні та чортківчани з лампадками. Як розповів заступник голови чортківської райадміністрації Іван Віват, близько 10.30 Романа тільки привезли під під'їзд будинку, де проживав боєць, щоб з ним попрощались. А відтак Романа Рушака повезли до Собору Петра Павла, де відбудеться панахида та похорон.

- Роман був моїм сусідом, - каже Мар'яна Зімбська. - Він був дуже хорошою, простою та привітною людиною. Він був стравжнім патріотом своєї країни.

<https://te.20minut.ua/kryza-v-ukravini/u-zoni-ato-zagynuv-boets-z-chortkova-roman-ruschak-10451594.html>

ДАТО. – Ф.3544, оп.1, спр. 138, арк. 1-8.

75. Публікації про Грода Євгена, уродженця м. Чортків Чортківського району Тернопільської області, який загинув 03 листопада 2015 року в зоні проведення антитерористичної операції на сході України.

У 34-річного коломиянина, який загинув в АТО, залишилася одnorічна дочка (ФОТО)

05 Лис, 2015 15:55

3 листопада в зоні АТО загинув 32-річний Євген Грода з Коломийщини.

Чоловіка призвали на службу у лютому 2015 року, сиротою залишилася одnorічна дочка Анастасія.

Бійця поховують 7 листопада в Коломиї.

Про це в мережі Фесбук пише активістка Vandych Oksana :

“Координацій волонтерська рада Коломийщини висловлює своє співчуття родині трагічно загинувшого. Грода Євгена Івановича 5 листопада 2015 року тіло привезуть до Коломиї, прощання буде відбуватися в церкві Св. Йосафата 6 листопада з 18.00 год (парастас). Похорон 7 листопада 2015 року о 13.00 год з церкви Св. Йосафата. Запрошуємо усіх коломиян прийти і провести у останню путь Грода Євгена Івановича (95 бригада м. Словянськ). Народився 17 вересня 1981 року м. Чортків Тернопільська область в сім'ї військового. Навчався в Коломийській ЗОШ № 9 (1988-1998 рр.), після Кам'янець-Подільський військовий інститут. З 1999р. по 2000р. проходив військову службу в Збройних силах України. Працював в столярному цех, та в автомайстерні на вул. Богуна. В лютому 2015 року був призваний і проходив службу старшим сержантом навідником 4 аеромобільно-десантної роти 2 аеромобільно-десантного батальйону на Сході України. Виховував дочку Настю (1 рік). Трагічно загинув 03 листопада 2015 року в м. Словянськ”.

<https://galka.if.ua/u-34-richnogo-kolomiyanin-yakiy-zaginuv-v-ato-zalishilasya-odnorichna-dochka-foto/>

ДАТО. – Ф.3544, оп.1, спр. 220, арк. 1-2.

76. Із збірки публікацій з інтернет ресурсів про Руслана Борцова, уродженця м. Волноваха Донецької області (сім'я евакуювалася у м. Чортків Чортківського району), який загинув 08 квітня 2022 року під час бойових дій проти російської збройної агресії на території України

«Не забудемо про його подвиг»: на Тернопільщині прощаються з Героєм Русланом Борцовим

13 Квітня, 2022

У Чорткові в захисника залишилися дружина з дитиною, які встигли евакуюватися з Волновахи

У боях 8 квітня загинув військовий з міста Волноваха Донецької області Руслан Борцов. У Чорткові залишилися його дружина та дитина, які евакуювалися із зони бойових дій. Про це повідомили на сторінці Чортківської міської ради.

Уся Чортківська громада, уся Україна висловлює ширі співчуття рідним та близьким з приводу загибелі Руслана. Не забудемо про Його подвиг та мужність, – йдеться в повідомленні.

Прощання із Героєм відбудеться сьогодні, 13 квітня, о 15:00 у Катедральному соборі Верховних Апостолів Петра і Павла УГКЦ в Чорткові. Нагадаємо, сьогодні, 13 квітня, о 12 годині у Тернополі відбудеться похорон загиблого бійця Володимира Броди.

Колектив Терену широко співчуває рідним, друзям та побратимам загиблих захисників із приводу непоправної втрати. Вічна пам'ять Героям.

https://teren.in.ua/news/ne-zabudemo-pro-yogo-podvig-na-ternopilshchini-proshchayutsya-z-geroiem-ruslanom-borcovim_390302.html

Ф. Архівна документальна колекція з героїчної відсічі України російській збройній агресії (Тернопільська область), оп.1, спр.40.

77. Из збірки публікацій в інтернет ресурсах про Андрія Гладія, жителя м. Чортків Чортківського району, який загинув 27 травня 2022 року під час бойових дій проти російської збройної агресії на території України.

На Донеччині в контактному бою з рашистами загинув сержант з Чорткова

29 Травня 2022р.

27 травня біля села Новолуганське Донецької області загинуло чотири українських герої, один з яких наш житель міста Чортків, сержант ЗСУ Андрій Ігорович Гладій. Про сумну новину повідомив міський голова Володимир Шматько.

Як повідомив очільник Чорткова, Андрій Ігорович загинув зі зброєю в руках в контактному бою з рашистами (орками).

Вічна пам'ять і Царство Небесне героям України!

<https://www.gazeta1.com/statti/na-donechchyni-v-kontaktному-bovu-z-rashvstamy-zagynuv-serzhant-z-chortkova/>

Ф. Архівна документальна колекція з героїчної відсічі України російській збройній агресії (Тернопільська область), оп.1, спр.175.

78. Із збірки публікацій в інтернет ресурсах про Дмитра Биця, випускника Чортківського медичного фахового коледжу, який загинув 07 травня 2022 року під час бойових дій проти російської збройної агресії на території України (є відомості про нагородження посмертно орденом «За мужність» І ступеня)

В СЕЛІ СИТНЕ ПОХОВАЛИ ЗАГИБЛОГО ЗЕМЛЯКА

Дата 16.05.2022 16:38

Сьогодні, 16 травня в селі Ситне поховали загиблого військовослужбовця Биця Дмитра Святославовича.

Дмитро Биць народився 26 червня 2001 року.

У 2020 році закінчив Чортківський державний медичний коледж.

Був призваний до лав ЗСУ 26 жовтня 2020 року. Проходив службу за контрактом, мав спеціальність військовий медик. З перших днів російського вторгнення в Україну захищав нашу землю від окупантів. Брав участь у гуманітарних місіях, доставляв гуманітарні вантажі, допомагав евакуювати місцевих мешканців з районів бойових дій. Загинув 07 травня 2022 року в Білогорівці Луганської області в результаті авіаудару.

Залишилися батько, матір, двоє сестер і брат. Дмитро був найстаршим серед дітей.

Згідно розпорядження Крупецького сільського голови, з метою вшанування пам'яті загиблого військовослужбовця під час війни Росії проти України, Биця Дмитра Святославовича, жителя села Ситне, на території Крупецької сільської територіальної громади 16 травня 2022 року оголошено Днем жалоби.

Схиляємо голови у шані та безмежній подяці перед загиблим героєм.

Висловлюємо щирі співчуття рідним і близьким покійного.

Герої не вмирають!

<https://krupetska-gromada.gov.ua/news/1652709201/>

Ф. Архівна документальна колекція з героїчної відсічі України російській збройній агресії (Тернопільська область), оп.1, спр.173.

79. Із збірки публікацій в інтернет ресурсах про Сергія Шишковського, чортків'янина, який загинув 18 березня 2022 року під час бойових дій проти російської збройної агресії на території України, та похованого 07 червня 2022 року на Микулинецькому цвинтарі у м. Тернопіль

Під час виконання службових обов'язків у Миколаєві загинув Сергій Шишковський, випускник Чортківського медичного фахового коледжу 2013 року, спеціальність «Сестринська справа». Після закінчення коледжу Сергій продовжив навчання у Тернопільському національному медичному університеті ім. І. Горбачевського. Здобувши спеціальність хірурга, працював на Рівненщині. З початком вторгнення російських загарбників на українську землю пішов добровольцем на фронт.

Старший бойовий медик Сергій Шишковський, рятуючи життя побратимів, загинув під ракетними обстрілами ворога.

<https://www.gazeta1.com/statti/ternopilshhyna-vtratyla-shhe-odnogo-svogo-geroya-vid-raketnyh-obstrilu-zagynuv-boiovi-medyk/>

Ф. Архівна документальна колекція з героїчної відсічі України російській збройній агресії (Тернопільська область), оп.1, спр.170.

80. Із збірки публікацій в інтернет ресурсах про Василя Мармуса, жителя м. Чортків, який загинув 11 вересня 2022 року під час бойових дій проти російської збройної агресії на території України.

У боях за визволення Харківщини загинув військовий з Чорткова Василь Мармус

Трагічна звістка про загибель ще одного військового знову сколихнула Чортків.

Жорстока кровопролитна війна, яку розв'язала рф. Продовжує забирати життя найкращих синів та доньок України.

У боях за визволення Харківщини загинув боєць 80-ої окремої десантно-

штурмової бригади Василь Мармус.

У полеглого воїна залишились мама, Батько, дружина та донечка.

Всі, хто знав Василя, в унісон твердять, що позитивнішої та кращої людини за нього - не знають. Він завжди з азартом брався за нові справи та все доводив до кінця. Коли почалась війна, не зміг залишатись осторонь та пішов служити добровольцем.

"Василь змалку навчився любити Україну та знав ціну нашої Незалежності, адже виріс у знаній в наших краях патріотичній сім'ї. Його батько – Володимир Мармус – відомий громадсько-політичний діяч, учасник національно-визвольних змагань, член легендарної "Росохацької групи", яка в ніч на 22 січня 1973 року вивісила у Чорткові українські прапори. За це його засудили до 6 років позбавлення волі у колонії суворого режиму з наступним засланням на 5 років", - повідомили у Чортківській міськраді.

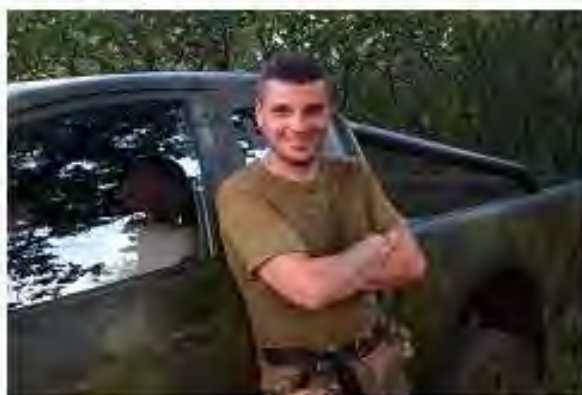
Щирі співчуття рідним та близьким! Вічна пам'ять Герою!

<https://ternopoliany.te.ua/zhittvaL73787-u-boiakh-za-vyzvolennia-kharkivshchyny-zahynuv-viisko-vyi%C2%ADz-chortkova-vasyl-marmus>

**Тернопільщина втратила на війні ще одного Героя, – під час визволення
Харківщини від російських окупантів загинув чортків'янин**

Василь Мармус

12.09.2022

Тернопільщина втратила на війні ще одного Героя. В ході визволення Харківщини від російських окупантів загинув чортків'янин Василь Мармус – син лідера Росохацької групи Володимир Мармуса, пише За Збручем.

Про важку втрату повідомили на сторінці Чортківської міської ради.

“Розв’язана російською федерацією жорстока кровопролитна війна продовжує забирати життя найкращих синів та доньок України. Не встигли оговтатись від непоправної втрати – загибелі чортків'янина Скуржанського Андрія, як до нашого міста надійшла чергова жахлива звістка... У боях за визволення Харківщини загинув боєць 80-ої окремою десантно-штурмової бригади Василь Мармус. У Василя залишилися мама, батько, дружина та донечка.

Всі, хто знав Василя, в унісон твердять, що позитивнішої та кращої людини за нього – не знають. Він завжди з азартом брався за нові справи та все доводив до кінця. Коли почалась війна, не зміг залишатись осторонь та пішов служити добровольцем...

Василь змалку навчився любити Україну та знав ціну нашої Незалежності, адже виріс у знаній в наших краях патріотичній сім'ї. Його батько – Володимир Мармус – відомий громадсько-політичний діяч, учасник національно-визвольних змагань, член легендарної «Росохацької групи», яка в ніч на 22 січня 1973 року вивісила у Чорткові українські прапори. За це його засудили до 6 років позбавлення волі у колонії суворого режиму з наступним засланням на 5 років...

Коли у Чорткові зустрічатимуть тіло Героя та дату похорону повідомимо згодом.

Чортків знову у жалобі... Пам'ятаймо щосекунди, якою ціною Україна повертає окуповані території та кров'ю скількох синів та доньок утверджується наша Незалежність...” – ідеться у повідомленні.

У соцмережах люди масово висловлюють співчуття з приводу загибелі Василя. Друзі і знайомі діляться теплими спогадами про Людину, яка віддала за Україну і за нас усіх найдорожче – власне життя.

“Друзе, Василь Мармус, провозжаючи тебе захищати нашу неньку-Україну, я чекав тебе живим!!! Від сьогодні ти залишишся у наших спогадах Героєм, таким завжди веселим, дружнім, ти – краший! Тебе дуже не вистачатиме”, – написав друг загиблого Захисника Володимир Рудик.

“У боях за визволення Харківщини поклав життя чортківчанин Василь Мармус, боєць 80 десантно-штурмової бригади.

Мій однокласник, справжній патріот України, козак, талановитий музикант, батько.

Вася був першим хто включив мені Рамштайн – його улюблий гурт на той час, я й не знав, що є важка музика і вона така крута, змінило все моє життя. Стільки років дружби і спогадів...

*Радість від визволення наших міст йде разом із такими страшними новинами. Вася, ти був найкращим із нас, таким ти і залишишся назавжди”, – ідеться у дописі **Ігоря Гевка**.*

“Ми мали зустрітися десь у Краматорську. Або в Чорткові. Я уявляла собі цю картину: Василь з батьком на дивані, в куті кімнати прапор, на стінках — старовинні ікони, а на полицях десятки однакових томів про ОУН-УПА: діаспорянські видання. Я була тут минулого літа.

Мені дуже хотілося написати матеріал про Василь Мармус. Дуже. Про сина свого батька Володимира Мармуса — дисидента, політв'язня і чоловіка, що 1973-го року разом з друзями вивісив у Чорткові синьо-жовті прапори і відсидів за це сім років. Коли я побачила, що Василь воює, дуже загорілася — такою символічною була їхня родинна історія: те, що почав батько, нині закінчує син.

З Василем ми домовилися, як тільки він вирветься в Покровськ, Краматорськ чи, може, поцастить

*у Чортків, додому, на кілька днів, я примчу. Час від часу ми переписувалися, щоб звіритися. А на останнє моє повідомлення Василь чотири дні не відповідав. А я не мала сил радіти усім успіхам нашої армії, бо боялася. Вночі я дізналася, що Василь загинув”, – розповіла відома журналістка **Христина Коціра**.*

Вічна пам'ять Герою!

Ф. Архівна колекція з героїчної відсічі України російській збройній агресії (Тернопільська область), оп.1, спр.420.

ПЕРЕЛІК ДОКУМЕНТІВ

Розділ І. Загальні відомості про місто

1.Кадастрова карта м. Чортків. 1861 рік.

Ф.146, оп.1, спр.906, арк. 1-21.

2. Церква вознесіння Господнього, м. Чортків (Храм споруджено без жодного цвяха 1630 року, відновлено 1717 року, реставровано 1997 року).

3. Відомості про Чортківський повіт Тернопільській губернії станом на 31 січня 1915 р.

Ф.322, оп.1, спр.2, арк.150-153 зв.

4. Церква Успіння Пресвятої Богородиці, м.Чортків (1974 р.) (Найдавніший храм Поділля, визначна пам'ятка архітектури XVI ст., реставрована у 1990-х роках)

Ф.Р-3272, оп.1, спр.140, арк.23.

5. Чортківський замок. 1974 рік. Світлина.

Ф.Р-3272, оп.1, спр.140, арк.22.

6. Церква Святої Покрови, м. Чортків (побудована в 1903-1905 роках)

7. Відомості про Чортківське міське управління станом на 08 грудня 1914 р.

Ф.322, оп.1, спр.5, арк.162-165 зв.

Розділ ІІ. ДІЯЛЬНІСТЬ УКРАЇНСЬКИХ ТОВАРИСТВ В 20-30-их РОКАХ ХХ СТ.

8. Інформація філії Товариства «Просвіта» в Чорткові про зміну складу керівників товариства. 10 квітня 1918 року.

Ф.14, оп.1, спр.972, арк.1.

9. Інформація Чортківського повітового староства про зміну складу керівників філії товариства «Просвіта». 17 березня 1937 року.

Ф.231, оп.2, спр. 1277, арк.4,4зв.

10. Інформація віділу Товариства «Руська бесіда» в Чорткові про зміну складу керівників товариства. 30 січня 1923 року.

Ф.14, оп.1, спр.1058, арк.1,1зв.

11. Звернення членів виділу Товариства «Руська бесіда» до Тернопільського воєводства про зміну статуту товариства. 20 квітня 1923 року.
Ф.231, оп.2, спр. 6094, арк. 13,13зв.
12. Інформація виділу Товариства «Українська бесіда» в Чорткові про зміну складу керівників товариства. 03 лютого 1925 року.
Ф.14, оп.1, спр. 1058, арк. 8,8зв.
13. Інформація Парохіальної читальні Товариства «Скала» в Чорткові про проведення перших зборів та обрання керівників читальні. 28 січня 1936 року.
Ф.14, оп.1, спр.1031, арк.34, 34зв.
14. Інформація Чортківського повітового староства про зміну складу керівників філії товариства «Сільський господар». 26 листопада 1937 року.
Ф.231, оп.2, спр. 3526, арк.8,8зв.
15. Звернення Ірини Олеськової до Тернопільського воєводства про отримання дозволу на відкриття філії «Союзу Українок» в Чорткові. 23 березня 1922 року.
Ф.231, оп.2, спр.5386, арк.3.
16. Жіночий хор «Союз Українок» в Чорткові. В центрі – диригентка хору В'ячеслава Ляхович, ліворуч від неї голова філії Олена Пігут-Рослякова. Світлина // Чортківська округа : Іст.-мемуар. збірник : Чортків, Копичинці, Борщів, Заліщики. – Нью-Йорк, Париж, Сідней, Торонто , 1974. – С.86.
17. Інформація філії «Союзу Українок» в Чорткові до повітового староства про відкриття класу для неграмотних. 10 листопада 1933 року.
Ф.14, оп.1, спр.1055, арк. 47, 47зв.
18. Список членів філії «Союзу Українок» в Чорткові. 16 грудня 1933 року.
Ф.14, оп.1, спр.1055, арк. 65, 65зв.
19. Управа філії «Союзу Українок» у Чорткові. 1936 рік. Світлина // Чортківська округа : Іст.-мемуар. збірник : Чортків, Копичинці, Борщів, Заліщики. – Нью-Йорк, Париж, Сідней, Торонто , 1974. – С.87.
20. Інформація Чортківського повітового староства про зміну складу керівників товариства «Союз Українок» в Чорткові. 29 квітня 1936 року.
Ф.231, оп.2, спр.5386, арк.13, 13зв.

21. Інформація Чортківського повітового староства про зміну складу керівників товариства «Союз Українок» в Чорткові. 14 квітня 1939 року.
Ф.231, оп.2, спр.5386, арк.14, 14зв.
22. Інформація кружка Українського педагогічного товариства в Чорткові про зміну складу керівників товариства 21 червня 1924 року, 04 вересня 1928 року.
Ф.14, оп.1, спр.979, арк.35.
23. Інформація кружка Українського педагогічного товариства в Чорткові про зміну складу керівників товариства 04 вересня 1928 року.
Ф.14, оп.1, спр.979, арк. 66.
24. Звернення членів-засновників до Тернопільського воєводства про отримання дозволу на відкриття повітового Союзу кружків «Рідної школи». 10 липня 1932 року.
Ф.231, оп.2, спр. 5080, арк.1, 2зв.
25. Лист кружка «Рідної школи» в Чорткові про надання дозволу на проведення концерту за участю Івanni Синенької (Іваницької). 11 лютого 1935 року
Ф.14, оп.1, спр. 463, арк.26.
26. Інформація Чортківського повітового староства про зміну складу керівників повітового союзу кружків «Рідної школи» в Чорткові. 13 червня 1935 року
Ф.231, оп.2, спр.5080, арк.4, 4зв.
27. Вчительський збір гімназії Українського педагогічного товариства. 1920-1921 рр. Світлина // Чортківська округа : Іст.-мемуар. збірник : Чортків, Копичинці, Борщів, Заліщики. – Нью-Йорк, Париж, Сідней, Торонто , 1974. – С.95.
28. Вчителі і перші абітурієнти гімназії Українського педагогічного товариства. 1920-1921 рр. Світлина // Чортківська округа : Іст.-мемуар. збірник : Чортків, Копичинці, Борщів, Заліщики. – Нью-Йорк, Париж, Сідней, Торонто , 1974. – С.95.
29. Інформація Чортківського повітового староства про зміну складу керівників кружка «Рідної школи» в Чорткові. 10 січня 1939 року.
Ф.231, оп.2, спр.5080, арк.13, 13зв.

Розділ III. «ЗРОДИЛИСЬ МИ ВЕЛИКОЇ ГОДИНИ, З ПОЖЕЖ ВІЙНИ, ІЗ ПОЛУМ'Я ВОГНІВ...»

III.1. Діяльність членів УСС та УГА

30. Список колишніх офіцерів українських військових формувань періоду 1918-1920 років: Оробко Василь, др. Електорович Володимир, Шкварок Василь, Яхницький Йосиф, Єднак Йосиф, Король Ярослав, Маньовський Станіслав, Уланський Ярослав, Горинь Томаш, Петрикевич Вітольд, др. Гринчишин Іван, Дмитрик Іван, др. Росляк Михайло, Маркевич Стефан, Квасницький Віктор, Росляновська з Дорожинських Марія, Гаврилюк Дмитро, Кузик Микола, о. Чиж Василь, Івасів Василь (станом на 05 листопада 1931 року).

Ф.231, оп.1, спр.1603, арк. 121-127.

31. Іван Коссак – поручник УСС. Народився 11 вересня 1876 року в Дрогобичі. До війни працював професором Чортківської вчительської семінарії. Світлина.

32. Василь Оробко (1882-1932) – український військовик, сотник, отаман УГА. Світлина.

33. Володимир Електорович (1884-після 1940) – український правник, правознавець, громадсько-політичний діяч. Світлина.

34. Оля Підвисоцька – Стрелець УСС. Народилася у 1898 році в м. Чортків. *Світлина.*

35. Колишні члени УГА 1918-1920 рр. з Ягольниці Старої, повіт Чортків // Літопис Червоної Калини. – 1938. – Ч.11. – С.16

36. Список видатних українських діячів періоду 1918-1923 років: др. Горбачевський Антон, др. Юрчинський Остап, Пігут Дмитро, Соробей Онуфрій, Коваль Василь, Плецан Йосиф, о. Фіголь Стефан. (станом на 05 листопада 1931 року).

Ф.231, оп.1, спр.1603, арк. 136-139.

37. Український воєнний цвинтар у Чорткові // Літопис Червоної Калини. – 1931. – Ч.11. – С.18-19.

38. Братська могила 12-ти воїнів УГА у Чорткові // Боротьба за Українську державність 1917-1921 рр. на Тернопільщині: місця пам'яті : присвячується 100-літтю Української революції(1917-1921 рр.) та 30-й річниці відновлення державної незалежності України / Терноп. обл. центр охорони та наук. дослідж. пам'яток культурної спадщини ; упоряд. В. Салук ; літ. ред. М. Більчук ; обкл. В. Шостака. — Тернопіль : Підручники і посібники, 2020. – С.184.

III.2. Діяльність членів УВО та ОУН

39. Відомості Тернопільського воєводського управління на Стефана Олеськіва, Василя Карачка, Мирослава Росткевича, Остапа Білінського, Михайла Горачего, Омеляна Тарнавського, Антона Івахнюка та Яна Шиманського, арештованих за приналежність до Української Військової Організації. 1930 рік.
Ф.231, оп.1, спр.1369 арк. 1,1зв.

40. Облікова картка на Добромільського Богдана Романа Денисовича, який народився 21 липня 1914 року в м. Чорткові (учня 7 класу гімназії), заарештованого за звинуваченням у приналежності до УВО.
ДАТО. – Ф.283, оп.2, спр.14, арк. 1-3.

41. Облікова картка на Гладкого Володимира Семеновича, який народився 09 березня 1913 року в м. Дрогобичі (студента української гімназії), заарештованого за звинуваченням у приналежності до УВО.
ДАТО. – Ф.283, оп.2, спр.7, арк. 1-3.

42. Облікова картка на Карачка Василя Осипа Івановича, який народився 01 жовтня 1913 року в с. Пилипківці Борщівського повіту (учня 6 класу української гімназії), заарештованого за звинуваченням у приналежності до УВО.
ДАТО. – Ф.283, оп.2, спр.19, арк. 1-3.

43. Облікова картка на Олеськів Стефана Романовича, який народився 11 квітня 1914 року в с. Підлужжя Станіславівського повіту (учня 6 класу української гімназії), заарештованого за звинуваченням у приналежності до УВО.
ДАТО. – Ф.283, оп.2, спр.38, арк. 1-3.

44. Обліково-спостережна справа Чортківської повітової команди держполіції на Олеськів Стефана Романовича, який народився 11 квітня 1914 року в с. Підлужжя Станіславівського повіту (учня української гімназії).
ДАТО. – Ф.283, оп.1, спр.105, арк.48-48зв.

45. Облікова картка на Прокопович Любомира Миколайовича, який народився 14 червня 1908 року в с. Юнашків Рогатинського повіту (абсолювента гімназії), заарештованого за звинуваченням у приналежності до УВО.

ДАТО. – Ф.283, оп.2, спр.45, арк. 1-3.

46. Облікова картка на Осадчука Йосифа Михайловича, який народився 08 січня 1909 року в м. Чорткові (студента 8 класу гімназії), заарештованого за звинуваченням у приналежності до УВО.

ДАТО. – Ф.283, оп.2, спр.40, арк. 1-3.

47. Обліково-спостережна справа Чортківської повітової команди держполіції на Осадчука Йосифа Михайловича, який народився 08 січня 1909 року в м. Чорткові.

ДАТО. – Ф.283, оп.1, спр.105, арк.26.

48. Інформація Чортківського повітового староства до відділу політичної безпеки Тернопільського воєводського управління про організацію у приватній гімназії Українського педагогічного товариства п'ятки ОУН (Чеховський Тарас, Войтович Петро, Дем'янів Стефан, Ландяк Іван, Шевчук Корнель). 20 листопада 1933 року.

Ф.231, оп.1, спр.1820, арк. 59, 59зв.

49. Інформація Чортківського повітового староства до відділу політичної безпеки Тернопільського воєводського управління про діяльність у приватній гімназії Українського Педагогічного Товариства членів групи Юнацтва ОУН (Чеховський Тарас, Войтович Петро, Дем'янів Стефан, Ландяк Іван, Шевчук Корнель, Пшоняк Іван, Казимирів Дем'ян, Турчин Дмитро, Ганкевич Софрон Григорій, Криворучка Мефодій, Дармоць Василь, Дармоць Павло, Сисак Андрій). 05 квітня 1934 року.

Ф.231, оп.1, спр.2168, арк. 135-136зв.

50. Облікова картка на Балацко Володимира Матвійовича, який народився 15 лютого 1914 року в с. Лисівці Заліщицького повіту (учня 8 класу української гімназії), заарештованого за звинуваченням у приналежності до ОУН.

Ф.283, оп.2, спр.59, арк. 1-3.

51. Облікова картка на Бачинського Мирона Володимира Модестовича, який народився 27 січня 1914 року в м. Тернополі, проживав у м. Чорткові, заарештованого за звинуваченням у приналежності до ОУН.

Ф.283, оп.2, спр.63, арк. 1-3.

52. Облікова картка на Дідич Володимира Івановича, який народився 06 березня 1913 року в с. Синяково, заарештованого за звинуваченням у приналежності до ОУН.

Ф.283, оп.2, спр.70, арк. 1-3.

53. Облікова картка на Ландяк Івана Йосифовича, який народився 01 лютого 1914 року в с. Цапівці Заліщицького повіту (учня 7 класу української гімназії), заарештованого за звинуваченням у приналежності до ОУН.

Ф.283, оп.2, спр.80 арк. 1.

54. Інформація слідчого відділу Тернопільської воєводської команди державної поліції до відділу політичної безпеки Тернопільського воєводського управління про діяльність Чеховського Тараса та членів групи Юнацтва ОУН. 26 квітня 1934 року.

Ф.231, оп.1,спр.2168,арк.184.

55. Облікова картка на Стиранка Михайла Петровича, який народився 07 січня 1916 року в с. Чабарівка Копичинського повіту (учня 8 класу української гімназії), заарештованого за звинуваченням у приналежності до ОУН.

Ф.283, оп.2, спр.93, арк. 1.

III.3. Архівно-кримінальні справи

56. Архівно-кримінальна справа Курій Й.А.

Курій Йосифа Андріївна, народилася 1914 р. у м. Чортків. Засуджена на 5 років по ст.5-33 КК УРСР.

Ф.Р.3429, оп.3, спр.1460. арк.68,68зв..

57. Державний Герб України, вилучений при арешті Курій Й.А.

Ф.Р.3429, оп.3, спр. 1460

58. Архівно-кримінальна справа Бабій С.В.

Бабій Стефанія Василівна, народилася 1923 р. у м. Чортків. Член ОУН. Відбувала ув'язнення в Чортківській тюрмі у 1941 р., евакуйована 1942 р. в тюрму м. Горького. Засуджена на 8 років по ст.ст.58-2, 58-10 ч.2, 58-11 КК УРСР.

Ф.Р.3429, оп.3, спр.3062.арк.27,39,39зв.

59. Архівно-кримінальна справа Електоровича В.Ю.

Ф.Р.3429, оп.3, спр. 3494, арк. 25,25зв.

60. Електорович Володимир Юліанович, народився 1884 р. у м. Жидачів. Працював адвокатом у Чорткові. Член УНДО. Засуджений на 5 років по ст. 54-13 КК УРСР. Світлина.

Ф.Р.3429, оп.3, спр. 3494, арк. 24.

61. Архівно-кримінальна справа Кравчука Г.М.
Кравчук Григорій Матвійович, народився 1902 р. у м. Чортків. Член ОУН. Засуджений на 10 років по ст.ст. 54-1 «а», 54-11 КК УРСР.
Ф.Р.3429, оп.3, спр. 3524, арк. 48, 48зв.

62. Архівно-кримінальна справа Міруса Б.М.
Мірус Богдан Михайлович, народився 1918 р. у с. Синякове. Обвинувачений за проведення антирадянської агітації. Засуджений на 10 років по ст. 58-10 ч.2 КК РРФСР.
Помер 21.08.1943 р. в «Тайшетлагі» Іркутської області.
Ф.Р.3429, оп.3, спр.1970, арк.71,71 зв.

III.4. Діяльність членів ОУН та УПА

63. Світлина братської могили та список українських політв'язнів, розстріляних гестапо на полі Чортків – Стара Ягільниця 27 листопада 1942 року. Світлина видана Проводом ОУН // Мизак Н. Українська Голгофа. Чортківський Розстріл 1942 року / Н. Мизак. — Чернівці : Друк Арт, 2020. – (Додаток до серії «За тебе, свята Україно». Кн. 18). –С. 4-5.

64. Керівний склад Проводу ОУН, УПА // Мизак Н. С. За тебе, свята Україно. Кн. 2 : Південне Надзбруччя у визвольних змаганнях ОУН, УПА. Чортківський надрайон ОУН : [1939-1965] / Н. Мизак. — Чернівці, 2000. – С. 81-82.

65. Список борців-героїв у Чортківському районі, які загинули під час другої більшовицької окупації у квітні 1944 - серпня 1945 роках .
Ф.Р.3567, оп.1,спр.110,арк.2-5.

66. Повідомлення про загибель повстанців: Маланчука Миколи «Горіха», Рабинського Петра «Звіра», Сапіщука Степана «Бронзи». 1945 рік.
Ф.Р.3567, оп.1, спр. 112, арк. 5, 7, 11.

67. Протокол про загибель повстанців: Горячого Мирослава «Левка», Марцінковського Ярослава «Макара», Гульки Омеляна «Олеся». 1947 рік.
Ф.Р.3567, оп.1, спр. 111, арк. 13,14.

68. Характеристика Чорткова у відомостях українських націоналістів станом на червень 1947 року.
Ф.Р.3567, оп.1, спр. 34, арк. 29-37зв.

III.5. Діяльність членів «Росохацької групи»

69. Спеціальне повідомлення від 28 лютого 1973 року голови КДБ при РМ УРСР Федорчука В.В. на адресу першого секретаря ЦК КПУ Щербицького В.В. про результати слідства по справі заарештованих за антирадянські листівки у м. Чорткові Тернопільської області Сапеляка С.Є. та Мармуса В.В. // Електронний архів українського визвольного руху. – Режим доступу: <https://avr.org.ua/viewDoc/24821>

70. Гошій І. За синьо-жовті прапори над Чортковом Володимир Мармус відбув 11 років таборів та заслань / І. Гошій // Нова Тернопільська газета. – 2006. – 15-21 берез. – С. 6, фото.

71. Вацик А. Ціною власної свободи. У ніч з 21 на 22 січня 1973 року над Чортковом затріпотіли синьо-жовті прапори / А. Вацик // Тернопільська газета. – 1999. – 21 січ. – С. 3, фото.

72. Доповідна записка від 07 травня 1973 року голови КДБ при РМ УРСР Федорчука В.В. голові РМ УРСР Щербицькому В.В. про заарештовану групу (8 осіб) у с. Росохач Чортківського району, яка розповсюджувала антирадянські листівки. // Електронний архів українського визвольного руху. – Режим доступу: <http://avr.org.ua/viewDoc/24825>, вільний.

IV. «Душу й тіло ми положим за нашу свободу...»

Воїни, які загинули в російсько-українській війні у 2014-2022 рр.

73. Публікації про Ільяшенка Романа, уродженця м. Чортків Чортківського району Тернопільської області, який загинув 30 серпня 2014 року в зоні проведення антитерористичної операції на сході України.

Ф.3544, оп.1, спр. 136, арк. 1-6.

74. Публікації про Рушака Романа, жителя м. Чортків Чортківського району Тернопільської області, який загинув 22 червня 2015 року в зоні проведення антитерористичної операції на сході України.

Ф.3544, оп.1, спр. 138, арк. 1-8.

75. Публікації про Грода Євгена, уродженця м. Чортків Чортківського району Тернопільської області, який загинув 03 листопада 2015 року в зоні проведення антитерористичної операції на сході України.

Ф.3544, оп.1, спр. 220, арк. 1-2.

76. Із збірки публікацій з інтернет ресурсів про Руслана Борцова, уродженця м. Волноваха Донецької області (сім'я евакуювалася у м. Чортків Чортківського району), який загинув 08 квітня 2022 року під час бойових дій проти російської збройної агресії на території України

Ф. Архівна документальна колекція з героїчної відсічі України російській збройній агресії (Тернопільська область), оп.1, спр.40.

77. Із збірки публікацій в інтернет ресурсах про Андрія Гладія, жителя м. Чортків Чортківського району, який загинув 27 травня 2022 року під час бойових дій проти російської збройної агресії на території України.

Ф. Архівна документальна колекція з героїчної відсічі України російській збройній агресії (Тернопільська область), оп.1, спр.175.

78. Із збірки публікацій в інтернет ресурсах про Дмитра Биця, випускника Чортківського медичного фахового коледжу, який загинув 07 травня 2022 року під час бойових дій проти російської збройної агресії на території України (є відомості про нагородження посмертно орденом «За мужність» І ступеня)

Ф. Архівна документальна колекція з героїчної відсічі України російській збройній агресії (Тернопільська область), оп.1, спр.173.

79. Із збірки публікацій в інтернет ресурсах про Сергія Шишковського, чортків'янина, який загинув 18 березня 2022 року під час бойових дій проти російської збройної агресії на території України, та похованого 07 червня 2022 року на Микулинецькому цвинтарі у м. Тернопіль

Ф. Архівна документальна колекція з героїчної відсічі України російській збройній агресії (Тернопільська область), оп.1, спр.170.

80. Із збірки публікацій в інтернет ресурсах про Василя Мармуса, жителя м. Чортків, який загинув 11 вересня 2022 року під час бойових дій проти російської збройної агресії на території України.

Ф. Архівна документальна колекція з героїчної відсічі України російській збройній агресії (Тернопільська область), оп.1, спр.420.

Інформаційно-довідкове видання

Чортків – місто української слави

КАТАЛОГ ВИСТАВКИ

Укладач:

Оксана СУЛИМА

Автори вступної статті:

Оксана СУЛИМА, Федір ПОЛЯНСЬКИЙ

Відповідальний редактор:

Марія КУЛИК

Керівник проєкту й науковий редактор:

Федір ПОЛЯНСЬКИЙ

Комп'ютерний набір та верстка:

Наталія МАРКОВИЧ

Державний архів Тернопільської області,
46018, м. Тернопіль, вул. Карпенка, 2
тел./факс (0352) 52-26-18, (0352) 52-44-95
E-mail: archive_te@arch.gov.ua,
Web: <https://archives.te.gov.ua>